

అంజనేయ

శ్లోకము

అంజనేయభూపాలయోగదామణి

ప్రభావంజితచరణనఖరమణిః

నిజవితరణకీర్తిపరిహసితచింతామణికాళి

ధేనుకల్పద్రుమస్య - సకలకవిజనచిత్తశేషి

ఘనాఘనాయమానస్య - సకలకవితాధు

రీణశ్రీకాలిదాసబాణదండిభవభూత్యా

నిమజ్జకవి, పో, కృత్తం గారాదిరసప్రధాన

మనోజ్ఞపద్యప్రబంధప్రతిపాద్యమాన

విచిత్రచరిత్రస్య గణిలరాజ్యపరిపాలనధురీణస్య

అంజనేయమహారాజస్య - యశఃప్రతిపాదకం -

భోజనాంత్రాఖ్యారణ్యపూరత్నం.

పంగీపురంబామకృష్ణమాచార్యసహాయేన

సరస్వతి-తిరువేంగదాచార్యేణ

సమ్యక్పరిష్కృత్య

శ్రీమత్పన్నపురపరిన్యాససరస్వతీనిలయాఖ్య

స్వకీయముద్రాక్షరశాలాయాముద్రాక్షరై

స్సంస్కృతకాశితంనద్విజయతేతరాం

శ్లోకము

౧౮౫౯ || జూలై నెల

శ్రీకృష్ణాయపరబ్రహ్మణేనమః,

భోజచరిత్ర ప్రారంభః.

X || స్వప్నీశ్రీ వన్తమా రాజాధిరాజస్య భోజరాజస్య ప్రబంధః కథ్యతే - ఆకాథా రా రాజ్యే సింధు సుంజ్ఞో రాజాచిరం ప్రజాః పర్యపాః యత్ | తస్య వృద్ధ త్వే భోజకతిపుత్ర సమజని - సయదాపంచ వాషికస్తదాతస్మి తావ్యోత్సనోజరాజ్ఞాత్వా ముఖ్యానూత్యానామూయ అనుజం గజం మహాబలమాలంక్యపుత్రం చ బాలంపీత్య విచారయామాన - యదాహం రాజ్యలక్ష్మీభారధారణసమర్థం సోదగమపహాయ రాజ్యం పుత్రాయ ప్రసాద్యమితి దాలోకాపవాదః | అథ వాబాలం మేపుత్రం ముంజో రాజ్యలోభాద్విసాదినామారయిష్యతి-తదానత్తమపి రాజ్యం పృథాపుత్రహావిగ్నం శోఘ్నేశ్చ || స్లోకః || లోభః ప్రతిష్ఠాపాపస్య ప్రసూత స్లోభవచ | ద్వైషక్రోధాదిజనకోలోభః పాపస్య కారణం || లోభాత్ప్రేథః ప్రభవతిక్రోధాత్క్రోహః ప్రవతతే | ద్రోహేణ సరకంయాతి శాస్త్రజ్ఞోపి విచక్షణః | మాతరః పితరంపుత్రం భ్రాతరం చానువృత్తమం | లోభాః స్తోమోహానిశాస్యా మినంవాస హయాదరం || గ || ఇతి విచార్య రాజ్యం ముంజాయ దత్వా శకుత్సంగే భోజమాన్ జంముమోచ - తతః క్రమాత్ రాజ్యదిపంగతేనం ప్రాప్తరాజ్యం పుత్రం ముంజో ముఖ్యా మాత్యంబుద్ధిసాగం నామానువ్యాచారముద్రయానుసారీభ్యతత్పదేనృందిదేశ | తతోగురుభ్యః క్షీతిపాలపుత్రం వాచయశిశ్యునోపచశా సాణి | తతః క్రమేణ సభాయాంకౌపి జ్యోతిశ్చ ప్రపారం గతిః సకలః ద్యాచాతుర్యవాక్త్రాహ్మణస్స మాగాత - రాజ్యేస్వప్నీత్యుక్త్వా రాజాజ్ఞయా ఉపపిష్ఠిసచామ రాజానం || హేదేవ - లోకోయం మాంసం గృజ్యం పక్షేతః | గృహపిశుచ్ఛ || స్లో || కంఠస్థాయాభవేత్స ద్యాసాస్త్రకాశ్యాసదాబుధైః | యాగురౌపుత్రకవిద్యా తియామూఢః ప్రతార్భ్యతే || X || తతో రాజాపి ప్రస్యాహం భావముద్రయాదమత్కృతం వా

ద్రాంశుత్వా అస్తాకంజన్మారభ్యైతన్నాపగ్యంతం మద్యన్తయోచరితం
 రహస్యకాశేపత్సర్వంపదసీయవిభవాకసర్వజ్ఞపవేష్యనాచ । తతో
 బ్రాహ్మణస్సర్వజ్ఞః । రాజ్ఞాయద్యశక్రశంతస్సర్వమువాచగూఢన్యా
 పారమః । తతోరాజానర్వాణ్యపృథిజ్ఞానాగ్నిజ్ఞాత్వాత్తుతోవ । ఏనశ్చపంచ
 మట్టుదాగత్యావిప్రస్య పాదయోఃపతిత్వా తమింద్రనీలపుష్య రాగమ
 రకతవైడూర్యఖచితసింహాసనేఉపవేశయిత్వా రాజా ప్రాహ ॥ శ్లో॥ మా
 తేవగతుఃపితేహితేహియజ్జేకాంతేవచాభిరమయత్యపసియిభేదం । కీర్తి
 వదితమిమలాంవితనోతిలక్ష్మీకింకినిసాధయతికల్పలతేవఽద్యా ॥౧॥ తత
 సోవిప్రవరా యదశాశ్వా నాజానే యాకదదౌ తతఃసభయా మాసీనౌ
 బుద్ధిసాగరః ప్రాహ రాజానందేవ భోజస్య జన్తవ త్రి కామేతం బ్రా
 హ్మణంవృచ్ఛేతి । తతోముంజః ప్రాహ విద్వక్భోజస్యజన్తవ త్రి కాంచీధ
 హీతి । తతోసా బ్రాహ్మణ ఉవాచభోజోధ్యయనశాలాయా ఆ నేతవ్య
 తి-తతఃకాతుకాన్తుంజోపిఅధ్యయనశాలామలంకుర్వాణంజైర్భృతైరాన
 యామాసభోజకుమారం । తత ఆగతస్సభోజస్సాక్షాత్పతరమివ రాజానమా
 నమ్యసవినయంతస్థా । తతస్తద్రూపలావణ్యమోహితే రాజకుమారమండ
 లేప్రభూత సౌభాగ్య సాగరంమహీమండలమాగతమివమహేంద్రం - సాక
 రమివమన్తథం మూతకమివభాగ్యం - భోజంనిరూప్య- దైవజ్ఞశిఖామణి
 రాజానంముజం ప్రాహ - భోరా జ్భోజస్య భాగ్యోదయంవక్తుం
 రించోవ్యతుః - కోహముదరంభరిః బ్రాహ్మణః-తథాపివదామిస్వమశ్య
 మపారేణవరంభోజమితోధ్యయనశాలాం ప్రేషయ-తతోరాజాజ్ఞాయాభో
 జేరాజేంద్రేఅధ్యయనశాలాం ప్రాప్తేదైవజ్ఞశిఖామణిర్విప్రః ప్రాహ

శ్లో॥ పంచాతత్పంచమఃకణిపప్తమాసాదినత్రయం । భోజరాజేనభో
 క్తవ్యస్సగౌడోదక్షిణావళః ॥౧॥ ఏతదాకర్ణ్య రాజాచాతుర్యాత్పుముఖో
 పిఅపహ్నుతివరాజ్ఞుభోవిచ్ఛాయనదనశ్చాభూత్ - తతోరాజా బ్రాహ
 ణంప్రేషయిత్వా -నిశితేస్పృశయన ప్రాసాదమాసాద్యపకాకీనకవ్యచి
 తయత్ -యదిరాజ్యలక్ష్మీర్భోజకుమారంగమిష్యతితదా హంజీవన్నసిమృ
 తః ॥శ్లో॥ తానీంద్రియాణ్యవికలానితదేవనామసాబుదిరప్రతిహతావచనం

త సేవ | అగ్నిష్వశావిగహితఃపురుషః క్షణేనసోవ్యస్య ఏవభవతీతవిచిత్రమే
తత్ || కించ || ఏకంహన్యన్నవాహన్నాదిషుర్నుక్తోధనుష్టతా | బుద్ధిర్బుద్ధిః
తోత్సృష్టహన్యాద్రాష్ట్రంపరాజకం || కించ || శ్లో || శరీరనిరపేక్షస్యదక్షస్య
వ్యవసాయినః | బుద్ధి ప్రారబ్ధకార్యస్యనాస్తికించనదుష్టరం || అసూయయా
హలేనైవసావమానోవ్యమైస్తథా | శత్రుశాంగృహ్యలేనపక్షస్పృహ్య
ర్నంత్రిభిస్తథా || X || తతోద్యమేకించుస్సాధ్యం || శ్లో || అతిదాక్షిణ్యంక్రూపాం
శంతితానాంపథేపథే | పరావవాదభీయాశాంమూరతోయాంతిసంపదః ||
కించ || ఆదానస్యప్రదానస్యకతాప్యస్యచకర్మణః | క్షిప్రమక్షీమాణ
స్యకాలఃపిబశిసంపదః || అవమానంపురస్కృత్యమానంకృత్యాచస్త్వతః |
స్వాధికానముక్తేప్రాజ్ఞఃస్వార్థభ్రంశోహమూఖతా || నస్వల్పస్యకృతే
భూరినాశయోన్మాదమానరః | ఏతదేవాత్రపాండిత్యంయత్స్వల్పాగ్భూరిర
క్షణం || జాతమాత్రంనమిశ్యత్రుంవ్యాధించప్రశమనయేత్ | అతిపుష్టం
గయ్యక్తోపిసవశ్చక్షేనవాన్యతే || ప్రజాగుప్తశరీరస్యకింకరిష్యంతిసంహ
తాః | హస్తస్యస్తాతపగ్రస్యవారిభారాగ్రవారయః || అఫలాశదుర్గుతా
నిసమవ్యయిఫలానిచ | అశక్యానిచకార్యాణినారభేతివచక్షణః || X || తత
త్రైవందివింతయన్నభుక్తపదినస్యతృప్తీయేయామే ఏక ఏవమంశ్రయి
త్వావంగదేశాధీశ్వరస్యసహజలస్యవత్సరాజస్య ఆకారణాయ వీకంస్వ
మంగరక్షకం ప్రాహిణోత్ | సహంగరక్షకోవత్సరాజముపేత్యప్రాహ
రాజాత్వాంవేగేనాకారయతీతి | తతస్సరథమారుహ్యస్వపరివారేణపరి
వృతస్సమాగతోరధాదవతీర్యరాజభవనమాసాద్యరాజానిమపలాక్యప్రణ
వత్యచతరాజ్ఞయోపవిష్టః | రాజాచతదానీంసౌధంనిర్జనంవిధాయవత్సరా
జం ప్రాహ || శ్లో || రాజాతుష్టోపిభృత్యానాంమానమాత్రంప్రయచ్ఛతి | తేతు
సమ్మనితాస్తస్యప్రాణైరమృతకరుతే || X || వత్సతతస్త్వయాభోజోభవ
నేశ్వరీభవనేహంతవ్యఃనిశాయాః ప్రథమయామిశిరశ్చాంతఃపురమాసే
తవ్యమితి | సచోత్థాయస్రపంశత్వాహ | దేవాదేశాః ప్రమాణంతథాపిభవ
ల్లాలనాత్తిహపిమక్తుకామీస్త్రితచ్ఛసాపరాధమపిమేవవిక్షుంతవ్యం || శ్లో ||
భోజేస్రవ్యంనసేనావాపరివారోబలాన్వితః | సగంపోతగ్రవాస్తేద్యసహంత
వ్యకింప్రభో || పారావతగ్రవాస్తేస్తస్త్వాంకదరంభరిః | తద్వద్దేశకార

భో జ చ రి త్రం -

ణా నైవ వశ్యా మిన్య పుంసవ ॥ గ ॥ తతో రాజా సర్వం ప్రా తస్య భాయాం ప్ర
 వృ త్తిం వృ త్తి మకః కయత్ । న చ శ్రు త్వా హ సన్నాహం దే వాక ర్ణయ ॥ ౧ ॥ త్రి
 లో క్య నాథో గా మో సి న సీ మ్లో బ్రహ్మ పు త్ర కః । తే న రాజ్యా భిషే క్థాం హ
 మూ ర్తః ధి తో భవత్ ॥ తస్య హూ ర్దే న రా మో పి వనం తో వని వి నా । సీ తా
 పహరో శ్శ్మ భవ దై వ్వి చివ చ నం వృ థా ॥ జాతః కో యః సృ ప శ్రేష్ఠ కిం చిజ్జాత
 ధరా భరిః । యదుత్యై చ న్త థా కార తు మారం హ తు మిచ్చ సి కేంచ ॥ కిన్ము
 మే స్యాది నం ప్ర త్వా కిన్ము మే స్యాది నం వృ తః । ఇతి సం విత్ క్ష్యే త న సా ప్రా జ్ఞః
 కర్పిత వానవా ॥ ఉచిత మనుచితం వాకుర్వ తా కార్య జాతం చ రిజాత రవ థా
 ర్థాయ త్మ తః పండి తే న అతి ర భ సక్య తా నాం కర్త వా మా షప్తే ర్భవ తీ వృ న
 య దా హి శల్క పు ల్కో వి పాకః ॥ కేంచ ॥ యే న సహ సీ త ము కీ తం హ సి శంక ధిశ చ
 గహ సి ని స్ర జ్ఞం । తం ప్ర తిక క ను న తా మ పి న వ తా లే చ్చి త మారణాత్ - కేం
 చ ॥ గ ॥ అస్మి కా హ తే వృ ధ గా జ్ఞ స్సిం ఘలస్య పర మ స్రీ తి వా త్రాణి ను మా వీ
 రాస్త వా ను గ శ్వే వ స్థితాః తే న్విన్న ర ముల్లో లక ల్లో లాః పయో ధ య ఇవ స్థా
 వయి వ్యం తి చి రాన్భ గ మూ లే పి శ్వ యి పా రా భో జ మే వ భు మో భ గ్తారం భా
 వయంతి కేంచ ॥ ౧ ॥ సత్య పిచ్య తే కర్మణి మర్త్యి శ్చే చ్చి యం హర త్యే వ తైలే
 రుప భక్తా మపి నీ వశి ఖాం విచళ య తి హి వా తా లిః గ ॥ దేవ పుత్ర పథః క్వాపి న
 హి తాయ-ఇత్యు క్తం వత్స కా జవచ నమా కర్ణ్య రాజా మపి తః ప్రా హ - శ్వ
 మే వ రాజ్యా క్షి పణి నతు సేవకః ॥ ౧ ॥ స్వామ్య కేయో నయ తే న భృ తో వ్య
 భృగ్య పాశకః । తజ్జీవ న మపి వృ ధ మజా గ శకు చా వివ ॥ గ ॥ తతో పత్న రాజః కా
 లో చి త మా లో చ ని య మితి మత్వా తూష్టిం బభూః ॥ తతో లం బనూ నే ది వాక రే
 ప్రో త్తుం గ సాధో త్సం గా దవ తరం తం కు పి త మివ కృ తాం తం వత్స గా జం వీ త్య
 స మే తా అపి ష వి థే న మిషే ని స్వ భ వా ని ప్రా పు ర్భి తాస్య భా సదః । తతో ప
 త్న రాజః స్వ సేవ కా కా స్వా గార పరి త్రాణార్థం ప్రేమ యి త్వార థం భువ నే శ్వ
 రీ శ వ నా భిముఖం వి ధాయ భో జ మమారో పా ధ్యాయా కారణాయ ప్రా హి
 ణో దే కం భుటం । స చాహ వాచిః - తాత త్వా మా కారయః వత్స రా జభిః ।
 సో పిత హక ణ్ణ్యో వ జ్రా హ తి ఇవ భూ తా విష్ణు ఇ వ గ్రహ గ్ర స ఇ వ క ర్ణే ॥
 ధృ త్వా నీతిః పండి త సై న - స చ బుద్ధ మా కా వత్స రా జస్స ప్రణామ మిత్యా హ

పండితం! శాశ్వతమవిశ్రాంతమహార జయంతమధ్యయనశాలాయానయేతి
 పండిత ప్రభావకార - ఆయాతంజయంతంకుమారంకిశిపివద్యానికంప్ర
 ప్త్య ప్రా హిణ్యం | అశ్రునః ప్రా హపండితంవశ్యగాజః - విప్ర-భోజ
 సుమారహ్నానయేతి | తతఃఅవిదితపృత్రాంతోభోజఃకుపితోజ్వలన్నివశోనితే
 కుణస్సమేశ్య ప్రాహ | అపిపాపరాజ్ఞోముఖ్యకుమారంమా మే కాశీనంరాజభ
 వనానిగృహిగానేతుంశవకానామశక్తిరితివామచరణపానుకామాదాయ
 భోజేనతాలుదేశేహణివత్సరాజః | తతోవత్సః ప్రా హభోజం - భోజవ
 యం గాజాదేశకారిణ్యతి | తతో బాలంరథేనివేశ్యఖడ్గకువకోశంకృత్వాజ
 గామాశుకుమారాయాభవనంతతోగృహీతేభోజేలాకాః కోలాహలంచ
 క్రోహుంకారశ్చప్రవృత్తఃకింకేమితిబ్రువాణాత్తతస్తతోభటావిక్రోశంతతగ
 త్య సహసాభోజంవధాయనీయమానంజ్ఞాత్వాహస్తిశాలాముష్టశాలాం
 వాజికాలాంరథశాలాంప్రవేశ్యసర్వాకాజఘ్నుః | తతః ప్రతోరీషురాజభ
 వన ప్రా కారవేదికాసుబహిద్ద్వారపిటుశేషపురసమిపేషుభేరివటహ
 మురజమడ్డండిమనినదాడంబరేణాంబగంవిడంబితమభూత్ | కేచిద్విను
 లాసినాకేచిద్భుల్లేనకేచిత్తోమరేణకేచిత్ప్రాసేనకేచిత్తుంలేనకేచిత్పరశు
 నాకేచిత్ప్రాసేనకేచిద్విషేణకేచిద్విహ్నినాకేచిదంభసాధారానగరే
 ప్రాప్తాణాయోపితోరాజపుత్రా రాజసేవకారాజానఃపారాశ్చ
 ప్రాణత్యాగంపదభుః | తతస్సానీత్రీసంజ్ఞాభోజస్యజననివిశ్వజనీస్థితా
 దాసీముఖాత్ స్వపుత్రస్థిమాకణ్యకదాభ్యాముగోహత్యసదతీ ప్రా
 హ | పుత్ర-పితృవ్యేకకాండశాంగమితోసి-యేమయానియమాడపనాపాశ్చ
 త్వత్కృతేకృతాః తేవ్యమేవిఫలాజాతాః-దశాపినిశాముఖానిహున్యాని.
 పుత్ర-దేవేనసర్వజ్ఞేనసర్వజ్ఞేనాముష్టాశ్రియః-పుత్ర-వీతందానదాసీవర్గం
 సహసావిద్విన్నశీరసంతశ్యేక్తుత్వాభూమావవతత్ | తతఃప్రదీప్తశోకవై
 శ్వానరసమిష్కృతభూమస్తామేనెవమలీచుసేనభసి-పాపత్రాపాదివపశ్చిమ
 వయోనిభామగ్నోమారాండమండలేమహామాయాభవనమాసాద్య ప్రా
 హభోజంవశ్యరాజః | రాజసుమార-భృత్యానారాజైవదైవరంజ్యోతిశ్చ
 ప్రవిశారదేనకేచిద్దాప్తాశేనతవరాజ్యప్రాప్తాపుదీరితాయాంరా
 జ్ఞాభవద్వధోవ్యాదిప్రతితదాకర్యభోజః ప్రాహ||శ్లో||రామేక్షప్రజనం

భో జ చ రి త్రం -

ణం నైవ వశ్యామి నృపపుంగవ ॥ గ ॥ తతో రాజా సర్వం ప్రా తస్య భాయాం శ్ర
 వ్య త్తా వృ త్తి మః క యత్ । స చ శు త్వా హ స న్నా హ దే వా క ర్ణ య ॥ స్లో ॥ త్రై
 లో క్య నాథో గా మో స్తి స సి ఘో బ్ర హ్మ పు త్ర కః । తే న రా జ్యా భి షే క్థాం చు
 హూ ర్తః । ధి తో భ వ త్ ॥ త స్తు హూ ర్తే న రా మో పి వ నంః తో వ ని వి నా । ३ తా
 ప హో రో శ్య భ వ దై వ్వి రి చి వ చ నం వృ థా ॥ జా తః కో యం నృ ప శ్రే స్థ కిం చి జ్ఞా
 నరం భరిః । య దు త్త్యా న న్త థా కార య మారం హ త మి చ్చ సి కిం చ ॥ కిం ను
 మే స్యా దిం కృ త్వా కి న్ను మే స్యా దక ర్ణ తః । ఇ తి సంచి త్యో క న సా ప్రా జ్ఞః
 క ర్వీ త వా న వా ॥ ఉ చి త ము చి తం వా మ క్ష తా కార్య జా నం రి జ తి ర వ థా
 ర్థా య త్న తః పండి తే న అ తి ర భ స కృ తా నాం కన్త నా మా క్ష తై ర్భ వ త్ హృ ద
 య దా హి క ల్య కు ల్యో వి పా కః కిం చ ॥ యే న స హా సి త ము క్తం హ సి తం కిం చి త
 గ హా సి పి స్ర జ్ఞం । తం ప్ర తి క థ న స తా మ పి కి వ త - లే చ్చి మార నాత్ - కిం
 చ ॥ గ ॥ అ ప్సి క్తా మా తే వృ థ గ రా జ్ఞా సిం ఘ ల స్య ప ర మ స్త్రీ ని పా త్రా ని గు మ వీ
 రా స్త వా ను గ శ్వే వ స్థ తాః తే న్వి న్న ర ము ల్లో ల క ల్లో లాః ప యో ధ య ఇ న స్థా
 వ యి వ్యం తి - చి రా న్బ ద్ధ మూ లే పి క్ష యి పా రా భో జ మే వ భు షే భ క్తారం భా
 వ యంః కిం చ ॥ స్లో ॥ స త్య పి మ కృ తే క ర్మ మర్సి తి శ్చే చ్చి మం హ ర త్యే వ । తై లై
 రు ప భు క్తా మ పి ది వ శీ ఖాం వి ద య తి హి వా తా లిః గ ॥ జే వ పు త్ర వ థః క్వా పి న
 హి తా య - ఇ త్యు క్తం త క్షి గా జ వ చ న మా క ర్ణ త్య రా జా మ పి తః ప్రా హ - శ్వ
 మే వ రా జ్యా ని ప తిః స తు సే వ కః ॥ స్లో ॥ స్వా మ్య క్షే యా న య త తే న భృ త్యో
 భృ త్య పా శ కః । త జ్జీ వ న మ పి వృ థ మ జా గ శ మ చా వి వ ॥ గ ॥ త తో ప త్న రా జః కా
 లో వి శ మా లో వ ని య మి తి మ త్పా తూ ష్ఠిం బ భూః । త తో లం బ నా నే ది వా క రే
 ప్రో త్తుం గ నాథో త్నం గా ద వ త రం తం కు పి త మి వ కృ తాం తం వ త్స గా జం వీ త్య
 స మే తా అ పి ష వి థే న మి షే ణ స్వ భ వా ని ప్రా పు ర్భి తా స్స భా స దః । త తో ప
 త్న రా జః స్వ సే వ కా క్షా స్వా గార వ రి త్రా నార్థం ప్రే మ య త్వార థం భు వ నే క్వ
 రిం వ నా భి ము ఖం వి ధా య భో జ మ నూ రో పా థ్యా యా కార నా య ప్రా హి
 నో దే కం భటం । స చా హ ప దిం - తా త త్వా మా కార యః వ త్స రా జ ఇ ః ।
 సో పి త నా క ణ్డ కా వ ప్రా హ తి త్త వ భూ తా విష్ణ ఇ వ గ్ర హా గ్ర స ఇ వ క రేణ ।
 ధృ త్వా సి తిః సు డి త సై న - స వ బు ధ్ధ మా కా వ త్స రా జ స్స ప్ర నా మ మి త్యా హ

పండితం తాతడవచిత్ర రాజకుమార జయంతమధ్యయశశాలాయానయేతి
 పండిత ప్రభావకాగ - ఆచార్యుల జయంతం కుమారం కేశిని పిపద్వానికంపు
 ప్రా హినిత్ | అకపునః ప్రా హపండితం వశ్యరాజః - విప్ర - భోజ
 సుమారక్షానయేతి | తతః అవిదితవృత్తాంతో భోజః కుపితో జ్వలన్నివశోణితే
 క్షణస్మేత్య ప్రాహ | ఆపాపరాజ్ఞోముఖ్యకుమారం మామే కాశినం రాజభ
 వనానిస్సహిగానేతుం వకానామశక్తిని వామచరణపాదుకామాదాయ
 భోజేనతాలుదేశేహతావన్నిరాజః | తతోవశ్యః ప్రా హభోజం - భోజవ
 యం గాజాదైకారిణిత్తి | తతో బాలరథేనివేశ్యఖడ్గమవకాశంకృత్వా జ
 గామాసుచుహమాయాభవనంతత్యగ్యే తేభోజేలాకాః కోలాహలం చ
 క్రుః పుంకారశ్చప్రవృత్తః కింకమితిబ్రువాణా ఇనస్తతాభటావిశ్రాంతతగ
 త్య సహపాభోజం వధాయనీయమానంజ్ఞాత్వా హస్తశాలాముష్టశాలాం
 వాజికాలంరథశాలాం ప్రవేశ్యసర్వాజఘ్నుః | తతః ప్రతోల్లిమరాజభ
 వన ప్రా కారవేదికాసుబహిద్వారంబు కేషపురసమీపేషుభేరివటహ
 మురజమడ్డుడిండినునినదాడంబరేణాంబగంవిడంబితమభూత్ | కేచిద్విను
 లాసినాకేచిద్భల్లనేకః క్షత్రియరేణకేచిత్ప్రాసేనకేచిత్తుం లేనకేచిద్వరశు
 నాకేచిత్ప్రాసేనకేచిద్విషేణకేచిద్వహ్నినాకేచిదంభపాధారానగరే
 బ్రాహ్మణాయోషితోరాజపుత్రా రాజసేవకారాజానఃపారాశ్చ
 ప్రాణశ్యాగంపరిధుః | తతస్సానీత్రీసంజ్ఞాభోజస్యజననివిశ్వజనీస్థితా
 దాసీముఖాత్ స్వపుత్రస్థోమాకణ్యకదాభ్యాముగోహత్యనుదతీ ప్రా
 హ | పుత్ర - పితృవ్యేవ కాండశ్యాంగమితోసి - యేమయానియమాడపవాపశ్చ
 త్వత్కృతేకృతాః తేత్యమేవిఫలాజాతాః - దశాపినిశాముఖానిహూన్యాని.
 పుత్ర - దేవేనసర్వజ్ఞేనసర్వజ్ఞేనాముష్టాః శ్రియః - పుత్ర - పతండానదాసీవర్గం
 సహపావిద్ధిన్నగిర సంపశ్యేత్పుత్రాభూకూపవరత్ | తతః ప్రదీప్తశోకవై
 శ్వానరసముచ్ఛతః సహమస్తామేనెవమలీచుసేనశసి - పాపత్రాపాదివపశ్చిమ
 పయోనిధామగ్నేమూర్తాండమండలేమహామాయాభవనమాసాద్య ప్రా
 హభోజంవశ్యరాజః | రాజకుమారభృత్యానాంరాజైవదైవతంజ్యోతిశ్చ
 ప్రవిశారదేనకేనదిద్రాహ్మణేనతవరాభ్యప్రాప్తాపుదీరితాయాంరా
 జ్ఞాభవద్వధోవ్యాదిప్రతితదాకర్ణ్యభోజః ప్రాహ|| శ్లో || రామేప్రవ్రజనం

బలేర్నియమనంతాంజోస్సుతానాంవనంపృష్ఠీనాంని ధనంనశస్య నృపతేరా
జ్యాత్వగి భ్రాంతనం కారా గాగనిషేవణంవమగణంవంబింత్యలంకెత్వరేస
ర్వః కాలవ శేననశ్యతినరఃవాచరి త్రాయతే । లక్ష్మీకాస్తభాచారిజాతస
వాజస్మానుస్సుధాంభాని థేర్తేవేనప్రణయప్రసాదనిధినామూర్ధ్నాత్మతశ్శం
భునా । అద్యాపుర్యుత్తవైవదైవవిహితంత్తైన్యంక్షపావల్లభః కేనాన్యేనవి
లంఘ్యతేవిధిగతిఃపాపాణరేఖాసఖీ॥ వికటోర్వావ్యమప్యటనం శైలారోహ
ణమపాంనిధేస్తరణం । నిగళంగుహాప్రవేశోవిధియి పాకఃకథంనుసంతార్యః॥
అంభాధిఃఫలతాంస్తలంజలధి తాంధూళీలవశ్యైలతాం మేనుర్మృత్యుణతాం
త్యుణంపులిశతాంవజ్రంత్యుణ ప్రాయతాం విహిస్త్యేతలతాంహిమందహ
నతామాయాతియస్యేచ్ఛయాల్లిలాదుర్గలితామ్భుతవ్యసనినేదేవాయత
స్సైనమః ॥౧॥ తతోవటవృక్షస్యవత్రద్వయమాదాయప కేనపుటికృత్యజం
ఘాంచుగ్ధికయాచ్ఛిన్నాతత్రపుటకైక్తమాగోవ్యత్యజేనలన్యస్త్రికపత్రే
కంవనశ్లోకంలిఖిత్వావత్యం ప్రాహుహాభాగ ఏతత్పత్రంనృపాయదాత
వ్యంత్వమపిరాజాజ్ఞాంవిధేహితి॥ తతోవత్సరాజస్యానుజోభ్రాతాభాజస్య
ప్రాణపరిత్యాగసమయేదీప్యమానముఖశ్రియంనయనాభిరామంభోజరా
జంసకరుణమవలోక్యలగ్నజం ప్రాహ॥శ్లో॥ ఏకఏవసుహృద్ధర్మోనిధనేశ్వ
నుయాలియః । శరీరేణసమంనాశంసర్వమన్యచ్చగచ్ఛతి । నతతోహిసహ
యాధేమాతాభార్యాచోతిష్ఠతి॥ నమిత్రపుత్రానజ్ఞాతిధాన్యస్త్రివృత్తికేవ
లంబలవానవ్యశక్తోసాధనవానపినిధానః॥ శ్రుతవానపిమూఖశ్చయోధ
మవిమభోజనః॥ ఇహైవస్వజావ్యాధేచ్ఛిః త్సాంవకరోతియః॥౧॥ త్యాః
రౌషధంస్థానంసరోగీకంకరివృత్తి॥ జరాంమృత్యుంభయంవ్యాధియోజాన
తిసవండితః । స్వస్థస్తిష్ఠేన్నిషేదేద్వాన్వపేద్వాకేనవిధిసేత్ ॥తుల్యజాతి
యోరూపాణామృతాణావశ్యసిన్ధుత్యునానహిత త్రాస్తీతే త్రాస్తోవజ్ర
వద్ధృదయంతవేతి॥౧॥ తతోవైరాగ్యమావసోవత్సరాజఃభోజంక్షమపి
త్యుత్వాత్రణమృతంవరధేనవేశ్యనగరమాసాద్యఘనేతమసిగృహమాగ
య్యభూమిగృహంతరేపీఠీవ్యభోజంగరత్ ॥ స్వయంశీఘ్రమేవకృత్రిక
విద్యావీడ్విఃసుకుండలంస్ఫురద్వక్త్రంనిమిలితనేత్రంభోజమరమస్తక
కాశంత్వాతత్పాదాయనకనిష్ఠోవత్సరాజోరాజభవనంగత్వారాజానం

త్వా ప్రాహ | శ్రీమతాయదాదిష్టంత త్సానితమిని | తతోరాజాపుత్ర వధం
జ్ఞాత్వాతమాహ | వత్స రాజబద్ధప్రచారసమయే తేషు త్రైణిముక్తమి | వ
త్సః-దేవతవకిముపిత్రై లిఖితముస్తతస్సహజిరశ్చ పశ్య - తతోరాజాత
థావిధంభోజశిరోవిలోక్యకుండంసరోద - వత్స రాజత్రదంశిరఃక్వా పిఘా
వహాక్షివ-తతోవతోస్సేని ప్రాంతః రాజాపిస్తభార్యాక రేణదీపమానయిత్వా
తానివ శ్వాక్ష గాణి వాచయతి || శ్లో || మాంధాతాననుహీసతిఃకృ తయిగా
గాలంకారభూతోగతస్సే తుర్యే సమహూదథౌ విరచితఃక్వా సౌదశా
ప్యాంతకః | అన్యేచాపియుధిష్ఠిర ప్రభృతయోయాతాదివంఘాత తేనైకే
నాపిసమంగతాం సుమతీనూనంతస్వయానూస్యతి || ౧ || రాజావతదగ్ధంజ్ఞా
త్వాతయ్యా తోభూమాపపాత-తతోదేవీకరకమలచాలితచేలాంవలాని
లేనక్షణాత్స సంజ్ఞోభూత్వాఅహహదేవిమాంమాస్పృశపుత్రఘాతీవంఢా
లోహమితికురరథవిలవగరాజాధ్వారపాలనానాయ్య బ్రహ్మణాశీ
మ్రుమానయతేత్యాహ | తతోరాజాజ్ఞయాసమాగతాద్విజాః | తలఃస్వా
జ్ఞయాసమాగతా బ్రహ్మణాన్నత్వారాజాపప్రచ్ఛనుయాపుత్రోహ
తఃతస్య ప్రాయశ్చిత్తవిదధ్యమితి-అథత డి యః | రాజకానహసావహ్ని
మావిశేతి | తతస్సమేత్యబుద్ధిసాగరః ప్రాహ | దేవయథాత్వంరాజాధమస్త
తైవలమాత్యాధమోవత్స రాజః-తవకిలరాజ్యందత్వాసింధులస్య పేణత్వ
దుత్సంగేభోజఃసాపితః-తచ్చత్వయాపితృవ్యేణాన్యధాకృతం || శ్లో || కతిపయ
దివసస్థాయినమదకారీణియావవేదురాత్మానః | విదధతితథావరాధంజన్తై
వయథాన్వధాభవతి || సంతప్తహోత్సారణముత్తమాంగాయువణాకోట్య
ర్పణమానునతి | ప్రాణవ్యయేనాపిక్య తోవకారాఃఖిలాఃపరేవైరమవో
ద్వహంతి || ఉపకారోపకారశ్చయస్య ప్రజతీప్యతి | పాషాణహృదయ
స్యాస్యజీవతీత్యభిధామథా || యథాబీజాంకురస్సాక్ష్యఃప్రయత్నేనాభిర
క్షితః | ఫలప్రదోభవేత్కాలేశకాలకస్సురక్షితః || హిరణ్యధాన్య రత్నా
నిధనానివివిధానిచ | తథాన్య దశియతి-విత్ప్రకాభ్యఃస్యర్షహిభృతాం ||
రాజ్విధర్షినిధర్షిహఃపాపేపాపగతాస్స దా | రాజానమనువర్తంతేయథా
రాజాతథాప్రజాః || ౧ || తతోరాత్రావేవహ్ని ప్రవేశేనిశ్చితరాజ్ఞాన
ర్వేసాకుంతాఃపారాశ్చమిలితాఃపురే-పుత్రసూత్వాపాపభయాద్భీతో

నృపతిర్వహిం ప్రవిశేతికింవదంతీనర్వశాజని । తతోబుద్ధిసాగరోద్వార
 పాలమాహవాయనశేనాపిభూపాలభవనం ప్రవేష్టప్రమిత్వత్వానృపమం
 తఃపురేనివేశ్యసఖామాగత్యపకాకీసకాడవవిష్టః । తతోరాజమరణవారాం
 శ్రుత్వావత్సరాజోరాజగృహమాగత్యబుద్ధిసాగరంనత్వాశనైఃప్రాహ । తా
 తమయాభోజరాజోరక్షితోస్తేతి । బుద్ధిసాగరశ్చకణేతస్యకిమవ్యకథయ
 యత్ । తచ్చుత్వావత్సరాజశ్చనిష్టాంతః । తతోముహూరేణనకాపికరక
 లితదంతీంద్రదంతదండఃవిరచితప్రత్యగ్రజటాకలాపఃకర్పూరకరంబితభ
 సితసముష్ణతికాతనకలతనుర్భూతిమానివమన్తః । కింసృజికకుండలమండితకర్ణ
 యుగళః । కాశేయకాపీనామూర్తినానివచంద్రచూడః । నభాంకాపాళిఃస్ప
 మాగాత్ । తంవీత్యబుద్ధిసాగరఃప్రాహ । యోగీంద్రతుతతగమ్యతేమత్ప్ర
 తేనివానశ్చ । త్వయిచమత్తారకాకీకథావిశేషదౌషధవిశేషోవాస్తీకం-ఇతి
 వదతిబుద్ధిమంబుద్ధిసాగరేయోగీప్రాహ .

శ్లో॥ దేశదేశభవనంభవనేభవనేతత్తైవభిత్తాన్నం । నరసిచనద్యాంసలిలంశి
 వశిషతత్త్వాన్ధవేదినాంపుంసాం ॥ గ్రామే గ్రామేకుటీరమ్యాన్యైరైర్గ్రామైర్
 లంభితైరయోంసులభంచాన్నంవిభజ్యైకింప్రయోజనం ॥ ౫ ॥ దేవలస్త్వంనై
 కోదేశకలభూమండలభ్రమామః-గురూవదేశేతిష్ఠామఃనిఖిలంభువనత
 లంకరతలామలకవత్ప్రశ్యామః-సర్వదష్టవిషవ్యాకులంరోగగ్రస్తంశస్త్రభి
 న్నోర్రహంకాలశిథిలితంవా-తాతత్తత్తైవనిగతనకలదారుణవ్యాధినంచ
 యంకర్తృఇతి । రాజాపికుడ్యాంశ్చర్దితపవశ్రుతినకలవృత్తాంతః । పుభామా
 గతఃకాపాలికందండవత్ప్రణమ్యయోగీంద్రదుద్రకల్పపరోపకారపరా
 యణ-మహాపాపీనామయాహతస్యపుత్రస్యప్రాణదానేనమాంగక్షర
 త్మేత్యాహ । లభకాపాలికాపిరాజకమాభైషిఃపుత్రస్తేనమరిష్యఃశివప్ర
 సాదేనస్వకంగృహంసమేవ్యతీ । పరంత్వశానభూమాబుద్ధిసాగరే-సహ
 యామద్రవ్యానిప్రేక్షయేత్యవోచత్ । తతోరాజాపికాపాలికేనయదు
 క్తంతర్నర్వంశాకుర్వితిబుద్ధిసాగరఃశ్చశానేప్రేషితః । తతోరాత్రాగూఢ
 రూపేణభోజోపితప్రదీపులినంశీః । యోగినాభోజోజీవితఇతిప్రథావస
 మభూత్ । తతోగజేంద్రాధిపాధోవందిభిఃప్రాయమానాభేరిశృదంగాది
 గామైర్జగద్భృధిరీకుర్వాపారామాత్యపరివృతోభోజరాజోరాజభవనము

గాత - రాజాచరమానింగ్యరోదితి - భోజోపగుదంతంముంజనిచార్య అస్తా
 షీత్ - తతస్సంతుష్టో రాజానిజసింహసనేతంవివేశయితాచ్ఛత్రచామరా
 భ్యాంచభూషయితాశస్త్రైరాజ్యుదదా । నిజపుత్రేభ్యఃప్రత్యేకమేతైకం
 గ్రామందశ్వాచరమప్రేమాస్పదంజయంతంభోజనికాశేనవేశయామాస
 తతఃపగలోకపరిప్రాణవరోముంజోపనిజపట్టరాజ్ఞీభిస్సహతపోవనభూ
 మింగశ్వాచరంతపసేపే । శతోభోజభూపాలశ్చదేవబ్రాహ్మణప్రసాదా
 ద్రాజ్యంపాలయామాసఃశతభోజరాజస్యరాజ్యప్రాప్తిప్రబంధః ॥ శ్లో
 గ ॥ శతోముంజేశోవసంయాతేబుద్ధిసాగరంముఖ్యామాత్యంవిధాయ
 స్వరాజ్యంబుభుజేభూభూషణః । పవనుతీక్రామతికాలేకదావిద్రాజ్ఞాక్రీ
 షోద్ధానంగచ్ఛతాకోపధారానగరవాసీవిప్రోలక్షితః । సచరాజానంవీత్య
 నేత్రేమీల్యగచ్ఛరాజ్ఞాపుష్టః । ద్విజ - త్వంమాందృష్టాస్వస్తీతిసజల్ప
 సి - విశేషేణలోచనేమీలయసి - తత్రకోహేతురితి । విప్ర ఆహుదేవ -
 శ్శంవైస్సవోసివిప్రాకాంనోచద్రవంకరిష్యసి । తతస్త్వత్తనమేభీః -
 కింతుకస్తేబిత్తిగుపినప్రయచ్ఛసి - తేనతవదాక్షిణ్యమపి నాస్తి - అతస్తేకిమ
 దాశీగ్యవసా - కించ - ప్రాతరేవకృపణముఖావలోకనాత్పరతోపిలాభ
 హనిస్సావ్యదిలోకోక్త్యాలోచనేమీలితే - అపిచ ॥ శ్లో । ప్రసాదోనిచ్ఛ
 లోయ్యకోవశ్చపినిరభకః । నతంరాజానమిచ్ఛంతిప్రజాక్షండమివప్ర
 యః ॥ అప్రగల్భస్యయావిశ్వాకృపణస్యచయద్ధనం । యచ్ఛబాహుబలంభీ
 రోర్వ్యభకమేతత్త్రయంభువి ॥ గ ॥ దేవమిత్తిశావృద్ధఃకాశీవ్రతిగచ్ఛరా
 యాశీతాంపుష్టః । తాతమయాకింకరస్యమితి - పిత్రాచేత్తనుభ్యథాయ ॥
 శ్లో ॥ సుదితవహృదయంభిర్వకృశ్రేస్తవేషిమాస్తవేవిష్ణాః । సచివజితం
 పింగజితంమువశజితంవైవరాజానం ॥ పాతకానాంసహస్రానాంద్యేపరీతా
 తపాతకే । పకంయస్సచివోరాజాద్వితీయంచతదాశ్రయః ॥ అవివేకమతి
 ర్మృవతిర్మంత్రిమగుణవత్సువక్రేతగ్రీవః । యత్రఖిలాశ్వప్రబలాస్త్రశక్ర
 కంసజ్జనావసరః ॥ గాజానంపక్షివోపసేవ్యసేవ్యగుణాద్విరః । భవత్యా
 జీవనంతస్సశృలకాలాంతరాదపి ॥ అదాతుర్దాక్షిణ్యంసహిభవతి । దేవ
 పురాదగీదిశివిగ్లవిగ్రనుప్రముఖాః డీళివతయోయథా పరలోకసులంకు
 ర్వాణాఃనిజదానిముహూతదివ్యనవగుణైర్నివసంతిమహీనుండలైతథాకే

మవరేరాజానః ॥ శ్లో ॥ దేహేపాతినికారత్యాయశోరక్ష్మణుపాతియత్ | స
 రఃపతితకాయోపియశఃకాయోనజీవతి ॥ పండితేచైవిమూఢఃచబలవత్ప్రపదు
 ర్భులైతశ్చరేచదరిచేచమృత్యోస్సర్వత్రక్షుల్కతాసమేషమాత్రిమపి
 తేవయోగచ్ఛన్నతిష్ఠితితస్తాద్దేహిమృదిత్యేమకీణమేకముపార్దయ ॥ జీ
 వితంతదపిజీవితమధ్యేగణ్యతేసుకృతఃఖికిమిప్రంసా ॥ జ్ఞానవిక్రమకళికు
 లలజ్ఞాత్యాగభోగహితంవిఫలంయత్ ॥ ౫ ॥ రాజాపితేనాశ్శ్వసేయనాశ
 పూరసాతత్తవపరబ్రహ్మణీపనభ్రమిలోచనాభ్యాంహమ్నాశ్రుణిముమోచ
 ప్రాహవద్విజంవిప్రవర ॥ శ్లో ॥ సులభాఃపురుషాఃకేసతతంప్రియవా
 దినః | అప్రియస్యచవిశ్వస్యచక్రశ్రోతాచదులభః ॥ వశీషణస్సంసరతే
 హితైషిణోహితైషిణస్సంతసితేమనీషిణః | సహృచ్చవిద్వాంశ్చసుదుర్గభో
 జనోయథౌషధంసన్దమహితంచదుర్గభం ॥ ౬ ॥ ఇతిప్రాయలక్షందత్వాద్వి
 జకింతేనామేత్యాచ | విప్రస్వనామభూమారిఖతి | గోవిందఇతిగాజావా
 చయశితితోరాజాప్రాహ | విప్రప్రత్యహంరాజభవనమాగంతవ్యంసతే
 కశ్చిన్నిషేధోస్తీవిద్వాంఃకవయశ్చకాతసభామాసేతవ్యాప్త
 యామాకోపివిద్వాదయఃఖభాగస్తుపనమధికారంపరిపాలయేతితతోగచ్ఛ
 త్సుకతిపయవినసేషురాజావిద్వత్ప్రియఃదానవిత్తేశ్వరఇతిలోకేప్రథామ
 గాతతతోరాజానందిదృశుమకవయోనానాదిగ్భ్యఃసమాగతాః | పవంవిత్తా
 దివ్యయంకుర్వాణంరాజానమాలోచ్యకదాచిన్దుఖ్యామాత్యేనైత్యభ్యభా
 యి | దేవరాజానఃకోశబలాపవవిజయినోనాన్యే ॥ శ్లో ॥ సజయీవరమాతంగ
 యస్యకస్యాస్తిమేదినీ | కోశోయస్యసదుర్ధ్వోదుర్గంయస్యసదుర్జయః ॥ హేదే
 వలోకంపశ్య ॥ శ్లో ॥ ప్రాయోధనవతామేషధనేత్యుష్ణగరియసీ | పశ్యకోటిద్వ
 యానక్తంతయప్రవణంధనుః ॥ రాజావతమాహ ॥ శ్లో ॥ దానోపభోగవల
 ధ్యానాసుహృద్భిర్యానభుజ్యతే | పుంసాంప్రముదితాలక్ష్మీరలక్ష్మీక్షుణ
 తోభవేత్ ॥ ౭ ॥ ఇత్యుక్తౌరాజాతంనుత్రిణంనిజపదాన్దురీకృత్యతత్పదే
 అన్యందిదేత | అహవతం ॥ శ్లో ॥ లక్షవ్యయంకవేద్యేయంతదధాంపిబుధస్యచ |
 దేయం గ్రామైకమగ్రస్యతస్యోప్యగ్రంతదధి నః ॥ ౮ ॥ యశ్చపి అమాత్యాది
 ముచితగణనిషేధమనాసహంతవ్యః | ఉక్తంచ ॥ శ్లో ॥ యద్దదాతి మదశ్చాత్తిత
 దేవధనినాంధనం | అన్యేమృతస్యక్రీడంతిదాతైగపిధనైరపి ॥ ప్రియఃప్రజా

నాంతాతై పనవున ర్త విశేషవరః॥ అగభాంకాంత్యతేలోకై ర్వాగిదోనతు
 వారిధిః॥ సం గ్రహైకపరః ప్రా యస్సముద్రోపిరసాతతే॥ దాతారంజలదం
 వశ్యగజకంఠంభవనోపరి॥౧॥ ఏవమహర్నిశ విచరణశాలిన భోజరాజు
 శు చ్ఛాకశ్చిత్త లింగదేశీయః కవిరుపేన్యనాసమాత్రంతిస్థానవునస్తస్య
 త్తోణీంద్రదర్శనంభవతి-ఆహారార్థంపా థేయమపినాస్తి॥ తతఃకదాచి ద్రా
 జామృగయాభిలాషిబహిర్ని ర్గతః-పచకవిర్ల వృష్ట్యరాజానమాహ॥శ్లో॥దృ
 ష్మిశ్రీభోజదాజేంద్రేగళంతిప్రిణితక్షణాత్॥౪॥ త్రోశ్చ స్తంకవేకప్తగే
 వీబంధోమ్మగీదృశాం॥౧॥ రాజాత స్తైలతుంకదౌ॥ తతిస్తస్మిన్మృగయారసికే
 రాజనిశ్చనవుళింకపు త్రో గాయతి॥ తేనగీతమాధుర్యేణతుష్టో గజాతస్తై
 పుళిందపు త్రాయవంబలతుందదౌ॥ తదాః విఃతద్దానమత్యున్నసింకిర తపో
 తందదృష్ట్యానరేంద్ర పాణికమలస్థంబకజమిషేణ రాజానింబదతి॥శ్లో॥ఎతే
 హిగుణాఃపంకజసంతోషినతేప్ర కాశమాయాంతి॥ యల్లక్ష్మీనసతేస్తవమధు
 ప్రైగుపభుజ్యతేకోశ॥౧॥ భోజఃతమభి ప్రాయంజ్ఞా శ్వాపునర్లక్షమేకందదౌ॥
 తతోరాజా బ్రాహ్మణమాహ॥శ్లో॥ప్రభుభిఃపూజ్యతేవిప్రకల్తేవక్షువీనతా
 కలావాన్దాస్యతేమూర్ధ్ని సత్పుదేవేసుశంభునా॥౧॥ ఏవంవరతిభోజేకుతో
 తపంచమఃకవయస్సమాగతాః॥ తాన్దృష్ట్యా రాజావిలక్షణభివాసీత్॥ అద్యై
 వమయాఎతావద్వి త్తందత్తమితి॥ తతఃః లింగదేశీయకవీసమభి ప్రాయం
 జ్ఞాత్వాభోజభూపాలంపద్మమిషేణపునః ప్రాహు.....
 శ్లో॥కింకుష్యసికే స్తైవానవసౌరభసారాయహినిజమధునె॥ యస్యశత
 పత్రతేద్యప్రశవగ్రంమ్భగ్యతేభ్రమరైః॥౧॥ తతఃప్రభుం ప్రసన్నవదనము
 వలోక్య ప్రకాశేన ప్రాహ॥శ్లో॥నదాంతునోపభోక్తుంచశక్నోతికృపణః
 శ్రీయంకింతుస్సృశతహస్తేనపుంసకత్తవ స్త్రియం॥యాచితోయఃప్రహృ
 ష్యేతదత్వాచప్రీతిమాభవేత్॥ తందృష్ట్యాపృథక్వా శ్రుత్వానరస్సృష్టగ
 మవాపు యాత్॥౧॥ తతస్తుష్టో రాజాపునరపితైస్తైకలింగ దేశవాసి నేకవ
 యేలతుందదౌ॥ తతఃపూర్వకఃపింఠఃస్థితావలక్ష్మీం ద్రాశ్చష్టాప్రా
 హ॥ హేవకయో శ్రమహాసరస్సైతుభూమివాసీ రాజాయదాభవనం గమ
 వ్యతితదాకిణపి బ్రూతేతి॥ యేచనర్వేమహాకవయస్సర్వంరాజ్ఞః ప్రథమ
 జుష్టితంజ్ఞాత్వాఅవతేంత-తేష్వేకస్సరోమిషేణవం ప్రాహు॥శ్లో॥అగ

తానామపూజానాంపూజానామవ్యగచ్ఛతాం | యదభ్య నినసంఘట్టోఘ
 ఖానాంతత్సరోవరమితి || ౫ || తస్య రాజాలతుందకాతతోగోవిందపండితస్తాన్
 కవీంద్రాద్భుష్టాచుకౌప | తస్యకోపాభిప్రాయంజ్ఞాత్వాద్వితీయఃకవి
 రాహుశ్లో || కస్యహిత్యష్టాంనాక్షిపసిపబితినకస్తవయఃప్రవిశ్యాంతః | య
 దిసన్యాగసరోవరనకోనక్రోధమిధివసతి || ౫ || రాజాతస్సైలతుద్వయంద
 ద్దాతంచగోవిందపండితంవ్యాపారవదద్ధూరీకృత్యత్వయాపిసభాయామా
 గుతవ్యం-వరంశుకేనాపిదౌప్త్యంనకర్తవ్యమిష్యత్వాతతస్మైభోవప్రత్యే
 కంలతుంనశ్వాస్త్యనగరమాగతః | తేచయథాయథంగతః | తతఃకదాచిద్రా
 జాముఖ్యామాశ్శ్యంప్రాహుశ్లో || విప్రోపియోభవేన్నాగ్ధస్సపుగాద్భూర
 మ్మేమేకుంభకాగోపియోవిద్వాన్సత్త్వతుపురేమమే || ౫ || తతఃకోపినయూ
 ఖోభూర్ధూగానగరే | తతఃక్రమేణపంచశతానివిమమంవరరుచిబాణమ
 యూరహరిశంకరకలింగవినాయకమదనవిద్యావిదోదకాకలశారేంద్ర
 ముఖాఃసర్వశాస్త్రవిచక్షణాఃసర్వేసర్వజ్ఞాఃశ్రీభోజస్యరాజస్సభామలంచ
 క్రుః | ఏవంస్థితేకదాచిద్విద్వద్భృందవంశితేనింహఃసనాసీనేకవిశిరోమశ్లా
 కవిత్వప్రియేవిద్వప్రియబాంధవేశ్రీభోజనరత్నరే || ద్వారపాలవీత్య
 ప్రణమ్యవ్యజ్ఞిపత్ | దెవకోపివిద్వాద్ద్వారిత్థతీతి | అధరాజ్ఞానవేశ
 యతమిత్యాజ్ఞప్రేతస్త్రి-సోపిదక్షిణేనపాణినాసయన్నతేనవిరాజమానఃక
 వీంద్రఃప్రాహుశ్లో || రాజన్నభ్యుదయోస్తుశంకరకవేకేవత్రికాయా
 మిదంపద్యంకస్యవైవభోజస్యతేపావత్యతాంవత్యతే | ఎతాసామగవిం
 దమంవరదృశాంస్తాకృతమరాందోశనామద్వేలమ్భుజవల్లికంకణరుణత్తా
 రఃక్షణంవార్యతాం | యథాయథాభోజయశోవివర్ధితేసితాంత్రిలోకీమివక
 ర్తుముద్యతం | తథాతథామెహృగయంవిరూయతేప్రియాలకాలీధవళత్వ
 శంకయా || ౫ || తతోరాజాశంకరకవయేద్వానశలతుందకా | తదాసర్వవి
 ద్వాంసశ్రవిచ్ఛాయవదనాబహుః | వరంకోపిరాజభయాన్నావదత్ | రా
 జాచకాశ్యవశాద్ధృమాంగతః | తతోవిభూపాలాంసభాందృష్ట్యావిబుధగణ
 స్తంబింన అమూన్మవతేరజ్ఞతాకిమస్యనెవయావేదశాస్త్రవిచక్షణే
 భ్యుష్టాస్త్రయకవిభ్యుఃలతుమదత్ కిమనెనవితుష్టేనాపి | అసౌవకేవలం

గ్రామ్యుఃకవిశ్శంకరఃకషేతస్య ప్రాగల్భ్యమిత్యేవకోలాహలరజజాతే
 కష్టనభ్యగాత్ కనకమణికుండలశాలీనివ్యాంశుక ప్రావరణోన్మ కుమారభి
 వహ్యగమదపంకశంకేతగ్రాత్రో నవకుసుమననభ్యవి తశీరాశ్చిందనాగ
 రాగేణవిలోభయకమధురకదంబంబిలాసభివమూర్తిమాణాఃవితేతిసు
 మాశ్రితాశ్చంగారరసభివమూర్తోమహేంద్రభవమహీవలయం ప్రాప్తో
 ద్వాత్తతదృష్ట్యాసావిద్యత్పరిషత్ భయకాతుః యోఃపాత్రమాత్త స
 చనర్వాప్రణవస్య ప్రాహుత్రభోజనృపభిః తేతమూసురదానీమేవ
 సౌధాంతరంగతభిఃతతోసాప్రత్యేకం తేభ్యస్తాంబూలందత్వాజ్యేంద్రమల
 గతోమృగేంద్రభివాసీత్ తతస్సుచుచురుషఃశంకరకవిప్రదానైకుపి
 తాతాతాబుధ్వా ప్రాహ భవన్న్యఃశంకరకవయేద్వాదతలత్యుగీత్రద
 తానీతినమంతవ్యం అభిప్రాయస్తు రాజ్ఞోనైవబుద్ధః యతఃశంకరపూజనే
 ప్రారబ్ధశంకరకవిస్త్వైకేనైవలత్యేణపూజితః కింతునన్నిష్ఠనామ్నావి
 భ్రాజితానోకదశరుద్రాశంకరానవరామ్నార్యప్రత్యయైశ్చాత్వా
 తేషాంప్రత్యేకమైకైకలమంతస్త్వైశంకరకవయపవశంకరమూర్తయప్రద
 త్తమితరాజ్ఞోభిప్రాయభిఃసర్వేపిదమత్కృతాస్తేనతఃకోపిరాజపురు
 షఃశద్విద్యత్స్వయాం ద్రాగ్రాజ్ఞేనివేదయామాన రాజాచన్వనుభి
 ప్రాయసాత్మోద్విదితశంతం మహేశమితమహాపురుషం వనృమానఃన
 భామభ్యగాత్ సచస్వస్తీత్యాహరాజానం రాజాచతమాలింగ్య ప్రణమ్య
 నిఃకరకమలెనతతగరకమలమవలంబ్య సౌధాంతరంగత్వాప్రోత్తుంగగవా
 త్కుడపవిష్టస్య ప్రాహ విప్రవరభవన్నామ్నాకాన్యక్షరాణిసౌభాగ్యావ
 లంబితానికస్యవాదేశస్యభవన్న్విరహస్సుజనాబాధతభిఃతతఃకవిలిఖతి
 రాజ్ఞోహస్తే కాలిదాసభిరాజావాచయిత్వాతస్యపాదయోఃపతతి తత
 స్తత్రాసీనయోఃకాలిదాసభోజరాజయోగాసీగ్నంధ్యాత్తదానీరాజా
 సంధ్యాంవణాయతిపరిపతతిపయోనిధౌపతంగభిఃతతోవిద్యజ్జనవదితా
 సీతా ప్రాహ సరసిగుహామందరేసుమత్రభృంగభిఃతతోబాణఃపండితవరః
 ప్రాహ ఉచపనతరుకోటరేవిహంగభిః తతోరాజాకాలిదాసం ప్రాహ
 సుకవేత్తమప్యేకంపాదంపదేతితతఃకాలిదాసః ప్రాహ యవజనైమృశ
 వైశ్వనైరంగ భిః తతోరాజాకాలిదాసోక్తచతుర్ధవరణేవిశేషరసంజ్ఞా

త్యాకాళిదాసంప్రామా సుకవేత్సంభారత్యాఃకశ్చిత్పురుషావతారభితి ।
 తతోరాజాన్నేహాద్రాదృష్ట్యాకాళిదాసంవిలోకయన్నామా సఖేకాళిదాస
 పునశ్చసంధ్యామభివర్ణయేతి-తతఃకాళిదాసఆహ ॥ శ్లో ॥ వ్యసనైశ్చవిద్యా
 ధీయతేపక్షజ శ్రీర్దశిన ఇవవిదేశేదైన్యమాయాంతిభృంగాః । కున్మవల
 రివలోకింపేదయత్యంధకారో ధనమివకృపణస్యవ్యరతామేతిచయుః । పున
 శ్చైరాజానంస్తాతికిమిః ॥ శ్లో ॥ ఉపచారఃకతఃశ్చైయావదనుత్పన్నసౌహృ
 దాఃపురుషాః । ఉత్పన్నసౌహృదానాముపచారఃకైతవంభవతి ॥ దత్తాతేన
 కవిభ్యఃపృథ్విసకలాపికినకిసంపూర్ణా । దివ్యాంసుకావ్యరచనాంశ్రమలచ
 తేహంవిజానాతి ॥ సుకవేశ్యసౌభాగ్యంసత్కృపిర్వేత్తినావరః । నహివంధ్యా
 విజానాతపరాందౌహృదసంపదమితి ॥ ౧ ॥ తతఃక్రమేణభోజకాళిదాస
 యోఃపరమాప్రీతిరజాయత । తతఃకాళిదాసంవేశ్యాలంపటంజ్ఞాత్వాతస్మిన్-
 సర్వేద్వేషంచక్రుః । నకౌపితంస్పృశతి । అధకదాచిన్సభామధ్యేకాళిదా
 సమాలాక్యభోజేన మనసాంతితం । కథమస్యప్రాజ్ఞస్యాపిస్తరపీడా
 ప్రమాదభితితదభిప్రాయజ్ఞాత్వాకాళిదాసః ప్రాహ ॥ శ్లో ॥ చేతోభ
 వశ్చాపలతాప్రసంగేకావాకథామానుషలోకభాజాం । యద్దాహశీలస్య
 పురాంవిజేతుస్తథావిధంపౌరుషమథమాసీత్ ॥ ౧ ॥ తతస్తుష్టోభోజరా
 జఃప్రత్యక్షరంభుందదౌ । తతఃకాళిదాసఃభాజంస్తాతి ॥ శ్లో ॥ మహారాజశ్రీ
 మ్భజగతియశసాతేధవలితేవయః పారావారంపరమపురుషో యంన్య
 యతేకచదీకైతాసంకరివరమభామంకులిశభృత్కలౌనాథంరాహుః
 మలభవనోహంసమధునా ॥ సీరక్షీరేగృహీత్వానిఖిలఖగతతీర్యాతినాత్మీ
 జన్మాతక్రంధృత్వాతుసర్వానటజలనిధీకసంభ్రమాచ్చక్రపాణిః । స
 ర్వానుతుంగశైలాకదహతిపశుపతిఃఫాలనైత్రేణవశ్యకవ్యాప్తేత్వత్క్రీడి
 తాంత్యాత్రిజగతిపుతలేభోజరాజక్షితీంరవిదవ్శకరాజశిఖామణేతులయ
 తుంధాతాత్వదీయంయతః కైలాసంచరీత్యతశ్రలఘుతాంనిక్షిప్తవాక్
 పూతయే । ఉఱ్ఱాణంతమపర్యుమాసహచరం తన్నుద్ధిగంగాజలంత
 స్యాగ్రేఫణిపుంగవంతమపరిస్ఫారంసుధాదీధీకం ॥ స్వర్గాద్గోపాలకుతప్ర
 జసిసురమునేభూతలేకామధేనోగ్వస్సస్యానేతుకామస్త్రైచయమధునా
 ముగ్ధగుగంసతస్యాః । ప్రత్యాశ్రీభోజరాజస్తచురభితరణంప్రీడశుష్కస్త

నీ సామ్యధాన్యప్రసాదప్రయాన సగపితరభిశ్చర్వితాసర్వముర్వాన్యం || ౫ ||
 శుష్టోరాజా ప్రత్యక్షరలకుందదా । తతఃకదాచిత్ శ్రుతిస్తృతిపాగంగతాః
 కేచిద్రాజానాకవిత్వప్రియంజ్ఞాన్వామిథశ్చనుంత్రయిత్వాక్యవిన్నగరా
 న్మహి భూషణేవరీప్రసాదేన కవిత్వంకరిష్యామిత్వమపిప్తాః । తేషేషే
 నపండితంశుశ్యేషవశ్చరణోపాధిభోజనందేహిరాజేంద్రేతి - అన్యేనా
 పాతి ఘృగసూపవమన్వితమితి । ఉత్తరాధాన్యసంస్కృతితతోదేవతాభవనం
 కాలిదాసఃప్రణామార్దనుగాత్ । తంవీక్ష్యద్విజా డోమః । అస్మాకంసమగ్ర
 వేదవిశామపిభోజకీశుపినార్పయతి - భవాద్యశాంహియథేష్టందతే - త
 తోస్తాభిఃకవిత్వవిధానధియాత్తాగతంచరంవిచార్య పూర్వాధాన్యభ్య
 ధాయితస్యోత్తరాధాన్యశ్వాదేహి - తతోస్తాభ్యంభోజకీశుపిప్రయచ్ఛ
 తీక్ష్యక్వాతశ్చురస్తాదగ్రమశాణి - సచతచ్ఛుత్వాహ || మహిషంచళర
 చ్ఛుంద్రచంద్రికాధవశందగీతి । తేచరాజభవనంగత్వాదావారికానూయః । వ
 యంకవనంకృత్వాసమాగతాఃరాజానందశయితేతి । తేచకౌతుకాత్ హ
 సంతోగత్వారాజానం ప్రణమ్యప్రాహుః || శ్లో || రాజమానసభైర్వందైకటి
 విన్యస్తపాణయః । ద్వారిష్ఠంతిగాజేంద్రచ్ఛాంరసాశ్లోకశతైవత్తితి || తతో
 రాజ్ఞాప్రవేశితాసేకదాప్యన్యస్థరాజసంసదోమిలిత్వా సహౌపకవిత్వం
 పఠంసన్త । రాజాతచ్ఛుత్వా ఉత్తరాధాన్యకాలిదాసేనకృతమిజ్ఞాత్వా
 విప్రానాహ । సేనపూర్వార్థమకారితమభూత్ - విత్వంకదాచిదపినకగ
 ణీయం । ఉత్తరాధాన్యదీయతేనపూర్వాధాన్యకొచిదపీత్యుక్త్వాప్రత్యక్ష
 రలకుందదా । తేషుదక్షిణామాదాయగతేషుకాలిదాసంవీక్ష్యరాజాప్రా
 హ - సుకవేఉత్తరాధాన్యత్వయాపతితమితి । కవిరాహ || శ్లో || అధరస్యశు
 ఘ్నిమాణంశుచకారిశ్యంశృణోస్తుతేక్ష్యంచకవితాయాః పరిపాకంహ్య
 నుభవరసికోవిజానాతి । రాజాసుకవేనశ్యంపదసి || శ్లో || అపూర్వోభాతి
 భారత్యాఃకావ్యాన్మృతఫలైరసః । చర్వణేసర్వపామాన్యేస్వాదువిత్కేన
 లంకవిః || సంచించిత్యసంచించిత్యజగత్సమస్తత్రయః పదాగ్ధాహృదయంప్ర
 విష్టాః । ఇత్తోగ్వికారామతయఃకవీనాంముగ్ధాంగనాపాంగతరంగితాని || ౫ ||
 తతఃకదాచిద్ద్వారపాలకఃప్రణమ్యభోజంప్రాహ । రాజేంద్రవిజయేశాత్

కాపిలక్ష్యే ధరనానుకవిద్వారముధ్యాస్త ఇతి భోజో ప్రవేశయోశ్చాహతనః
 ప్రవిష్టమేవసూర్య మివవిభ్రాజమానంచ రాద్యపిదితవృత్తాంతం ప్రే
 త్య గాజావిచారయామాన - అహహ || శ్లో || ఆకారమాత్రవిజ్ఞానసంపా
 దితమనౌగధాః । దస్యాస్తేయనశృణ్వంతిదీనాః క్వాప్యగ్నిసాంగిగః || సచాగ
 త్యతశ్చ గాజాన స్వస్తీశ్చక్వాత్వతదాజ్ఞయోపవిష్టః ప్రాహ । దేవభయం
 తెపండితమండితాసభా । తస్యందపా యోద్విష్ణురసి । ఆతఃకిన్నామపాండి
 త్యంమనఃప్రభాపికించిత్సచ్చి || శ్లో || భోజప్రతాపంతువిధాయథా త్రాశే
 మైర్నిరస్తః పరమాణుభిఃకిం । మాఢఃకరేభూత్పవినంబరేచ భానుఃకయోధేగు
 డరేకృశాణః || గ || తతస్తేనచివచ్చుచుత్కృతా । రాజాదతస్య ప్రశ్యతర
 లతుందిదా । కవిరాహా || దేవమయాసకుటుంబేనాత్రస్థాతవ్య మిత్యాశ
 యాపమాగతం || శ్లో || క్షమిదాతాగుణ గ్రాహీస్వామీపుణ్యేనలభ్యతే । అను
 మాలశ్శువిదకక్షుఃకివివిద్వాక్సుదులభః || గ || రాజాముఖ్యామాత్యం ప్రా
 హ । ఆస్తైశ్చ హందియతాం । తతస్తేనామాత్యేననిఖిలనుపినగంవ్యలోకిక
 వపిమూర్ఖానుమాత్యోనపశ్యః । గృహేన్నిసాన్యవిదుషేతన్ద్రహం చాతుం ।
 శత్రోమ్యాస్యచరాం భృహత్కస్యచిక్షువిందస్యగృహంవిశాలంవీక్ష్యకువిం
 దం ప్రాహ । కువిందగృహేన్నిస్సగ । శవగృహంవిద్యానేవ్యతి । తతఃకువీం
 దో గాజభవనమాసాద్య ప్రణిపత్య రాజానం ప్రాహ । దేవభవదమాత్యో
 మాంమూర్ఖంకృశ్వా గృహేన్నిసాన్యగయతి । త్వంచమాంస్వయ మేవవశ్య
 మూర్ఖాహంపండితోవా || శ్లో || కావ్యంకరోమినహిచారుతరంకరోమియ
 శ్వాన్ శ్లోమియదిచారుతరంకరోమి । భూపాలమాళిమణిచుంబితపాదపీత
 హేసాహసాంకకవయామి వయామియామి || గ || రాజాచతఃకువిందంత్యం
 కాగవాదేనవదంతం ప్రాహ । లలితాతేవదపథతిఃకపితామాధుగ్యంచశోభ
 నం - పగంతుకవిత్యంవిచార్యవత్తవ్యం । తతఃకుపీతఃకువిందః ప్రాహ దేవ
 కోహోత్తరంపరసుంభాః - నవదామి - రాజధర్మఃపుథగ్నిద్వద్ధగ్నాత్ । రా
 జా । అస్తిచేదుత్తరంతి తో బ్రూహి - మాభైషిః । ఆహకువిందః । కాలిదాసా
 దృతేఅవగంకివిమేవననున్యై - కోస్తితేనభాయాంకవిత్యవిద్విత్వాత్ || శ్లో ||
 యత్సృగస్తతవై భవంగురుకృపాపీ యూషపానోద్భవంతల్లభ్యంకవి నైవ
 నైవహతతిఃపాతప్రతిష్ఠాజుహ । కాసారేదివసంవసన్నపిత యఃపూరంబ

రంపంకిం కు గాల్చిణికమలా కరస్యలభ తేకిం సౌగంధం సైరిభః || అయం మే
 వాగ్ధం భోవిశద పగన్తైర్భ్యోనధురిః స్ఫుగన్సంధోవంభ్యః పగహృదికృతా
 ధృక్విహ్యుః | కటాక్షో వామాత్యోనరగళితే త్రాంతగళితః కుమారేణ
 స్సారస్సంపత్తిమపియూనస్సఖియతి || తోవిష్టస్సనవందితాసీతారాజానం
 ప్రాప్తాప్తాస్థో చులకృత నూభియోగైఖ్యతి కావ్యేజహోనమాభ్యేన్సే
 నిందకం చుక మేవ ప్రా, యశ్చువక్త సనీగారిశతః పవించః ప్రాహ | దేవ
 || శ్లో || బాల్యేసుతానాం సురతేం నానాం సుతౌకవీనాం సురభటానాం
 త్వం కారయిక్తాహిరః ప్రశస్తాః కన్తైప్రభో మోహతరః స్వరశ్వం || గ || తతో
 రాజాసాధుభామవిం దెత్సుక్తౌ లతుం దదౌ | ఏవంక్రమేణాతి క్రాంతేయ
 త్యపి కాలే బాణః పండితవరో రాజ్ఞామాన్యమానోపి ప్రాక్షనకమతః దారి
 ద్య మనుభవతి | కదాచిద్రాత్రా వేకాకీన్య పటేఞ్చన్న వేపః స్పృశరచరణ
 బాణగృహమేర్పాత్పిత్తత్ | తదానిశీతే బాణో దారి ద్యా కులహృదయోనిజ
 శాంతాంత్రీ | దేవి రాజాకియద్వాగం మనః పూరయతి | తద్ద్యాపి ప్రాధితో
 దదాత్మేవ | పరంతు నిరంతర ప్రార్థనాగ సేన మూఖా స్యాపి జహ్న్వజడీభవ
 తి | తతోము హూర్ధ్వార్థం మా నేనస్థిశశునః పతతి -
 శ్లో || హరహగపురహగపగుపక మోలా హలఫల్గుయాచ నావచ సోః | ఎకై వతవ
 రసజ్ఞాతదుభయింస తారతన్యజ్ఞా | దేవి శ్లో || దారిద్య స్యవరామూర్తియా
 చ్చానద్రవిణ్ముతిః | లపికాపీనవా శశభుస్తథాపి పర మేశ్వరః కించ || సేవా
 సుఖానాం వ్యసనంధనానాం యాచ్ఛగుణానాం సృజః ప్రజానాం | ప్రణ
 ష్టశీలశ్చుచుతః కులానాం మూలావఘాతీక తిరఃకుతారః మహత్యపి దారి ద్యే
 స్వయనుశక్తోహం రాజ్ఞేన కుంకంచ || శ్లో || ఇచ్ఛాక్షుణమపి జలదోవల్లభతా
 మేతి నకలలోకస్య | నిత్యప్రసారితకరః కరోతి సూర్యోపి సంతాపం | దేవి-నై
 శ్వదేవావసరో ప్రాప్తాః క్షుధాతురాః పశ్చాద్యంతి తదేవ మెహృదయం
 ధునోతి || శ్లో || దారి ద్యా నలసంతాపః శాంతస్సంతోషవారిణా | యాచకా
 శావికూతాంత దాహః కేనోపశామ్యతే || గ || రాజాశ్చ త్వా ఇదానింకేషుపి
 దాతుమశక్యం ప్రాతబాణం పూణామనారథంకరిష్యామి బాతిని శ్లో

గతిః॥ శ్రీకృష్ణోన్మేషైశ్చయోగీవదేవయాపోనయైఃపదం॥ మైత్రాన్తనద్యశోనాథీ
 కైతైకావ్యైబలైర్ధవైః॥ X॥ ఏవంపురేపరిభామమాణైగాజనివశ్యకానిపుర
 శోచ్యరద్వయంగచ్ఛతి॥ యోరైకఃప్రాహ॥ సభేశకుంతగాఢాంధకారవితతే
 పిజగతిలంజనవశాన్మగ్నంవరమాణుప్రామంబస్తనర్కస్తశశ్యామిపరంశు
 పంభారగృహకనకజాతమపినమెనుభూయ॥ ద్వితీయోమరాళనామాచోగతి
 హ॥ అనీతేసంభారగృహతన్మనకసంభారేపినహితమితికస్తాద్యేతోః॥ శకుం
 తః॥ సర్వతోనగరరక్షకాఃపరిభ్రమంతిసర్వోపిజనః॥ జాగరివృతి ఏషాంభేరిష
 టహాదీనాంనినాదేనసభేతహి॥ శీఘ్రమెవగతవ్యం॥ మరాళఃప్రాహ॥ స
 భాన్మమనెనకోటిద్వయపరిమితధనజాతేనకింకరివ్యసి॥ శకుంతః॥ ఏతద్ధనంక
 స్తైచిత్ద్విజస్తనెనాస్యామి॥ యథాయంవేదవేదాంగపారగోన్యంసప్రా
 భయతి॥ శ్లో॥ దనతోయుధ్యమానస్యపతతఃపులకోధచక్ర॥ ఆత్తనశ్చశర
 షాంవత్తదానంపౌరుషంస్తృగ॥ మరాళః॥ X॥ అనెనచావ్యధనదానెనవక
 థంపుణ్యఫలంభవివృతీతి॥ శకుంతః॥ సభేతస్తాకంపితృపైతామహూయం
 ధర్మః॥ యచ్చార్వేణవిత్తమానీయతే॥ మరాళః॥ సభేశిరశ్చేదమంగీకృత్యా
 ర్జ్జిగంధ్రవ్యంనిఖిలమపికథంబీయతే॥ శకుంతః॥ శ్లో॥ మూర్ఖోనహిదదాత్యద్ధం
 నరోదారిద్ర్యశంకయా॥ ప్రాజ్ఞస్తవితగత్యర్థంతయైవనమశంకయా॥ కించి
 ద్చేదనయంపాత్రంకించిత్పాత్రంతపోమయం॥ పాత్రాణాముత్తమంపా
 త్రంకూద్రాస్తంయస్యవోదరే॥ శకుంతః॥ X॥ సభేమరాళఅనేనవిత్తేన
 కింకరివృతిభవా॥ మరాళః॥ సభేకాశీవాసీకోవివిప్రవటురత్రాగాత్
 తేనాస్తత్పితుఃపురః॥ కాశీవాసఫలంవ్యావణికతం॥ తతోస్తతాతఃబాల్యాదా
 రభ్యచార్యంకుర్వానోదైవవశాత్॥ స్వపాపాన్నివృత్తోవైరాగ్యాత్సకు
 టుంబః॥ కాశీమేన్యతితథ్యంతద్గమిదంప్రవిణజాతం॥ శకుంతః॥ మహద్భా
 గ్యంతవపితుఃతథాహి॥ శ్లో॥ వారాణసీపురివాసవాసనావాసితాత్తనా॥ కిం
 శునాసమతాంయాతివరాకఃపాకశాసనః॥ ఉషరంకర్తనస్యానాంయే
 త్రంవారాణసీపురి॥ యస్త్వసంలభ్యతేమోక్షస్సమంచండావచండితైః॥
 మరణంమగళంయత్ప్రవిభూతిశ్చవిభూతణం॥ కాపీనంయత్ప్రకాశేయంసా
 కాశీశేనమీయతే॥ X॥ ఏవముభయోస్సంవాదాశ్చత్వారాజాతుతోపక
 ర్తణాంగతిస్సర్వదైవవిత్తా॥ ఉభయోరపిపవిత్రామతిరితరాజావినివృ

త్యభవనాంతరేపితృపుత్రావవశ్యత్ । తత్రపితృపుత్రంప్రాహ । ఇదాసి
 పరిజ్ఞాతశాస్త్రతత్త్వోన్మవతిఃకార్పణ్యేనసప్రయచ్ఛ కింతుశ్లో ॥ అథిశానిక
 వయతకవయతిపతతిచపతన్వనోన్ముభేస్తాతి । పశ్చాద్వామీశ్య క్షేమాసిన్య
 ప్టింగమిలయతి॥౧॥ రాజాప్యేతచ్ఛత్రాత్పతన్మీమంప్రాప్యమైవంవదేతి
 స్వగాత్రాత్సర్వాణ్యాభరణాన్యత్రార్యదత్వా తతోగృహమాసాద్యకా
 లాంతరేసముపవిష్టఃకాలిదాసంప్రాహ-సఖే ॥ శ్లో ॥ కవీనాంమానసంనా
 మితరతిప్రతిభాంభసా॥ తతఃకవిరాహ ॥ యత్నోతేనవయాంసీవభువనాని
 చతుర్దశ ॥ ౧ ॥ తతోరాజాప్రత్యక్షరముక్తాఫలలక్షందశా । తతఃప్రవి
 శతిద్వారపాలః - దేవకోపికాపీనావశేషోవిద్వాత్కాద్వారితిష్ఠతిత్యాహరా
 జానం-రాజా-సప్రవేశయ । తతఃసప్రవేశితఃకవిరాగత్య స్వస్తీశ్చ్యుక్త్వా నుక్త
 ఏవోఽవిష్టఃప్రాహ ॥ శ్లో ॥ ఇహనివసతిమేరుశ్శేఖరోభూధరాణామిహాహి
 నినితసారాన్సగరాస్సప్తచైవ । ఇదమతులముసంతంభూతలంభూరిభూతో
 గ్భవధరణసమగ్ధంస్థానమస్తద్విధానాం॥ రాజా॥ మహాః వేకం తెనామతిభిధ
 త్స్వ ॥ కవినిమగ్రహణంనోచితంపండితానాంతథాపివదామియదిహానా
 సి॥శ్లో॥ నహిస్తనంధయూబుద్ధిగఁభీరుంగమాతేవచః । తలంతోయనిధేద్రకా
 మ్మంయిష్టేరస్మిన్వైణవీదేవాకర్ణయ॥శ్లో॥ మృతామిందోరేఖాంతకలవాభ
 గ్మంచవలయంసమంచక్రీకృత్యప్రహసితముఖీశైలతనయా । అహవద్యంప
 శ్యేత్యవతుసశివస్సాపిగజాసచక్రీడాచంద్రోదశనకిరణాపూరితతనుః
 కాలిదాసః॥౧॥ సఖేక్రీడాచంద్రునిరాద్వైప్రోసే । కేమద్భరీతేదశా-మండలే
 మండలేవిరాజత్యపిరాజఃబహుధనవతి॥క్రీడాచంద్రః॥ శ్లో॥ ధనినోఽప్య
 ధానవిభవాగణ్యంతేఘరిమహాదరిద్రాణాం । హంతినయతఃపిహాసామత
 స్సముద్రోపిమరురేవ॥ కించ ॥ ఉషభోగశాతరాణాంపురుషాణామగ్ధసం
 చయపరాణాం । కన్యామణిరీవసదనేతిస్థత్యథఃపరస్యాధే ॥ సువర్ణమణితే
 యూరాడంబరైరన్యభూభృతః । కలయైవవదంభోజస్తేషామాప్నోతిసార
 విత్-కించ॥దేవ ॥ సుధామయానీవసుధాంగళంతీవిదగ్ధసంయోజాజనమంతరే
 శాకావ్యానినిర్వాప్యజమనోహరాణివారాంగనానామవయావనాన్॥జ్ఞా
 యులేజాతునామాపిసరాజ్ఞఃకవిజాంనినా । కవేంద్రద్వ్యుపేతేకణిశీఃస్ఫురితి

శ్లో॥ మయూరః॥ లేవంద్య ప్రేమహత్మానస్తేమాంలా కేసీగః॥ మై
ర్విబద్ధానికావ్యానియేచ కావ్యే ప్రకీర్తితాః॥ ఎరరుదిః॥ పదవ్యక్తివ్యక్తివృత్తస
హృదయాబంధలలితేకవీశాంమూర్తేన్దిక్షాం పులిబుధమాత్రస్య ధిశాం॥ స
చక్రీడావేశవ్యతనపిశునోయఃకులవధూకటాక్షాణాంపంథానఖిలుగణికా
నాంహివిషయః॥ గ॥ తతోరాజాక్రీడాచంద్రాయుక్తవివరాయవింశతిజేం
ద్రాకాగ్రామపంచకంచదదా-తతోరాజానంకవిస్తౌతి॥ శ్లో॥ కంకణం
నయానద్వంద్యేతిలకంకగివల్లవే॥ అపహాధూషణవైచిత్ర్యభోజప్రస్థ
గ్నియోషితాం॥ గ॥ తతః॥ యౌగాజాపునరక్షరలక్ష ౭దాశణికదాద్విరోపజ
రాజీనరావ్యాం గనంధిశండితోరామేశ్వరనామానభామభ్యుగాతి॥ సచా
హాశ్లో॥ పంచాననస్యసుకవేజమాంపైర్మృతస్త్రియా॥ పాగణాజాయ
తేకాపినర్వత్రైలూపవాసినః॥ వాహనాఃపండితానాంచపరేషామపరో
జనః॥ కవీంద్రాణాం గజేంద్రాణాం గ్రాహణోన్మపటిఃపరం॥ ఏవంహి॥ సువ
తైఃపట్టచేలైశ్చశోభాస్యాద్వారయోషితాం॥ పరాక్రమేణదానేనరాజం
తేరాజనందనాః॥ గ॥ ఇత్యాశ్చర్యరాజారామేశ్వరపండితాయనర్వాభగ
ణాన్యైశ్చర్యలక్షద్వయంచప్రాయచ్ఛత్॥ తతఃస్తోతికవిః॥ శ్లో॥ భోజవ్యక్తి
ర్రికాంతాయానభఃఫాలస్థితమహతే॥ కిన్దురీతిలకంరాజన్యకాశ్చరవిరా
జతే॥ బుధాగ్రేనగుణాబ్రూయాత్సామవేత్తియతస్త్వయం॥ మూఘగ్రే
పిచనబ్రూయాన్యతఃప్రోక్షానవేత్తిసః॥ గ॥ తేనచమత్కృతాస్సర్వే॥ కామే
శ్వరకవిః॥ శ్లో॥ ఖ్యాతింగమయతిసుజనస్సుకవిర్విదధాతికేవలంకావ్యం॥ పు
ష్టాతికమలమంభోలత్కృత్యశురక్షియోజయతి॥ గ॥ తతస్తుష్టోరాజారామే
శ్వరనామేప్రత్యక్షరంలక్షందదా॥ రాజేంద్రంకవిఃప్రాహ-దేవ॥ శ్లో॥ కవి
త్వంనశ్యతోత్యేవకృపణఃకీర్తిరర్జితః॥ నపుంపకఃకింకురుతేపురస్థితమ్మగీదృ
శాసీతాప్రాహ॥ శ్లో॥ హతాదైవేనకవయోవరాకాస్తేగజాఅపిశోభాన
జాయతేయేషామండలేంద్రగృహంవిని॥ కాలిదాసః॥ అదాతుర్నానం
కాపినస్పృశంతికవేర్గిరః॥ డుఃఖాయైవాతివృద్ధస్యవిలాసాస్తరుణీకృతాః॥
గ॥ రాజాప్రతిపండితంలక్షందత్రవాక్॥ తతఃకదాచిద్రాజానమస్తాదపికవి
మండలాదధికగుణంకాలిదానమవలోక్య ఆయాంతంవరంవేశ్యాల్లాలతే
నచేతసిశేవలవంచక్రే॥ తదాసీతానిద్వద్బుద్ధుండవందితాతదభిప్రాయంజ్ఞా

త్వాప్రాహుదేవశ్లో॥ దోషమపిగుణవతిజనేదృష్ట్యగుణరాగిణీసఖ్యం
 తేప్రీత్యైవశశివతితంవత్సతిలోకఃకళంకమపి॥X॥ తుష్టిగాజాసేనాన్తై
 లక్షందదా॥ తదాపికాళిదాసంయథాపూర్వంసమానయతియదాతదాకాళి
 రాసోపిరాజ్ఞోభిప్రాయంవిదిశ్వాశులామిషేణప్రాహ॥శ్లో॥ప్రాప్య
 ప్రమాణపదవీంకోనాచూసాశుభేవలేపస్తే॥నయసిగరిష్ఠమథస్తాత్తదితర
 ముచ్చైస్తగాంకుగుషే॥పునరాహ॥యస్యాస్తివర్తత్రతిస్సుకస్తాత్సద్దే
 శదాగేహియాతిభేదం॥శాతస్యకూపోయమితిబ్రువాణాఃత్యైరంజలం
 కేపురుషాఃపిబంతి॥X॥తతోరాజ్ఞాకృతామవజ్ఞాంమనసీకృత్వాకాళిదాసో
 మరుగానాఃఃజవేత్తయశూ॥శ్లో॥అవజ్ఞాన్పుకంప్రేమసమీకగుణం
 ఈశ్వరః॥సంధిసయాతిస్ఫుటితంలాత్యైలేషేనమాక్రికం॥X॥తతోరాజాపి
 స్వగృహేభిన్నస్తస్థా॥తతోలీలావతీభిన్నదృష్ట్యైరాజానంతంవిషాదకా
 రణమృత్యుతే॥రాజాచరహాసీసర్వతస్యైప్రాహ॥సాచరాజముఖేనకా
 లీదాసావజ్ఞాంజ్ఞాత్వాప్రాహ॥దేవప్రాణనాథసర్వజ్ఞోపి॥శ్లో॥స్నేహాలా
 హినగమఘటితోనవరఃసంజాతఃఘటితస్నేహః॥హృదనయనోహివిమా
 దీనవిషాదీభవతినఖలుజాశ్యధః॥X॥వరంతుకాళిదాసఃకోపిభారత్యాఃపు
 రుషావశారఃతస్యైభావేనసంచానయైవంవిద్వద్భయః॥సశ్య॥శ్లో॥దో
 షాకరోపిఘటిలోపిశంకితోపిమిత్రావసానసమయేపిహిణోదయోపి
 చంద్రస్తథాపిహారవల్లభశాముపైతివైవాశ్రితేషుగుణదోషవిచారణా
 స్యాత్॥X॥రాజాపిప్రేమోపగమ్యమేగత్యుశ్యమేవేత్యంగీకృత్యత్వఃకాళిదాసః
 ప్రాతరేవసంతోషయిష్యునిత్యవోదత్॥అన్యేషురాజాదంతథావ
 నాదివిధింవిధాయైగ్గుణితనిత్యకృత్యస్సభాంప్రావ॥తతఃపండితాఃకవ
 యశ్చగాయకాఅన్యేవసర్వేసభామాజన్తుః॥తదాకాళిదాసమేకమనా
 గతవీక్ష్యరాజాస్సనేవకమేకంతదాకారణాయవేశ్యాగృహంప్రేష
 యమామాస॥సచXత్వాకాళిదాసంసత్వాప్రాహ॥కవీంద్రత్వాంశీఘ్రమా
 కారయశిభోజవరేంద్రత్వతితతఃకవివ్యవంతయత్॥Xతేహిన్యప్రేణావ
 మానితోహమద్యప్రాతరేవాకారణంకిమర్థమి॥శ్లో॥యంయంనృసోమరా
 గేణసంమానయతినంసది॥తస్యతస్యేతాగ్రమణాయతంతేగాజవల్లభాః॥
 Xకించపిశేషాద్రాజ్ఞాత్సహంమాన్యమానెమయిమాయాచివోమగ్నరా

దైవరంభోధయంతి || శ్లో॥ అవివేకమన్యునాశునివాక్యం ప్రమాణమత్యంత
తగ్రీవః | యత్ర బలాత్ప్రబలాస్త్రకథంసజ్జనావసరః || ౧౫ || ఇతి విచారయాన్
భామాగచ్ఛత్ | తతోద్ధూ రెనమాయాంతం వీక్ష్య సానందమానసాదుష్టాయ
నుక వెము స్ప్రియతమాద్యకథంబిలంబః క్రియతఇతి భాషమాణః పంచపట్న
దానినమ్ముఖోఽచ్చతి | తతో నిఖిలాపిన భాస్వా ననాదుష్టిణా | సర్వేనభాన
దశ్చమిత్రైతాః | వైరిణశ్చాస్యవిచ్ఛాయవదనాబభువుః | తతో రాజాని
జకరకమలేన అస్యకరకమలమలంబ్యస్వాసనదేశం ప్రాప్య సంపసింహ
సనే ఉపవేశ్యస్వయంచతురాజ్ఞయాత త్రైవోపపిప్బః | తతో రాజ్జస్సింహ
సనాహు ఢికాలి దాసే బాణకవిదక్షిణంబాహుయుగ్ధౌశ్య పాహ || శ్లో॥
భో జకర లాపిస్తురో వాకాలిదానస్యమాననాత్ | విముఖే ముక్తితో రాజా
యనదో మాక రోప్య సాగగ || తతోస్యవిశేషణవిద్యద్భిన్నహ వైరానలః ప్రదీ
ప్తః | తతః కైశ్చిదుద్భిన్నాభిరుక్తం శ్రయిత్వా సర్వైర్వరపిపద్వద్భిః భోజస్య
తాంబూల చాహ్ని దాసీకనః స కాదివాసమ్నాతా- లేవ తాం స్రుత్య పా హ
మూచుః | సుభగే అస్త్రీక్షితమసౌకాలి దాసోదళియత ఆస్తాసుకోప నైతే
నకల సామ్యం ప్రవహ తేన త్వేయ క్షేనం రాజా అస్తా జేశాన్ని సాగరయతి త
ధాభవత్యాక ర్తివ్యమితాదాసే ప్రాహ | భవదోష్ట్యహగం ప్రాప్య మయా
యష్ట తాగ్ర్యం క్రియి తెతస్య మప్రళమం హారో దాతవ్యత్ | తతస్సాతాం
బూల చాహ్నితై దక్ష త్రిహారమాదాయవ్యచింతయత్ | తథాహి | బుద్ధేర
సాధ్యంకిం వాస్తీతి తతస్సమిత్రా మత్సుకతపయవాసగేము దై వాదే కాకిని
స్రసుప్తే రాజనివరణ సువాహనాది సేవామస్యవిధాయత త్రై వకవతే
ననే త్రేనిమీల్వసుప్తా | తతః క్షణేన రాజాన మీషజ్జగయాకం సమ్యక్ జ్ఞా
త్వా ప్రాహ | మదనమాలిని సదురాత్మా కాలి దాసః దాసీ వేషణ అంతఃపురం
ప్రాప్య లీలాదేవ్యా సహరమత ఇతి రాజా త మ్మ త్వాడిత్యాయ ప్రాహ |
తరంగవతికింజాగపికాని | సాచనిద్రా వ్యాకులేవనశృంగోతి | రాజాచతస్య
అపధ్యనిం శ్రుత్వా వ్యచింతయత్ ఇయంతరంగవతీ నిద్రాయాంస్వప్నవ
శంగతాపూర్వవాసనావశాద్దేవ్యాదుశ్చరితం ప్రాహ | సవ స్త్రీ వేషణం
తఃపురమాగచ్ఛతీత్యేషదపిసంభావ్యతే | నామ స్త్రీ చగితం వెదేతి | తతశ్చే
డ్డం విచార్య రాజాపరేద్యుః ప్రా తరాత్స నికృత్రిమజ్వరం విధాయ శయానః

కాళిదాసం దాసీముఖేనాకారితవా - తదాగమనానంతరం తయైవలీలాదే
 వీంచానాయ్యదేవీం ప్రతిప్రియేతిదాసీ మేవమయాపథ్యంభోక్తవ్యమిత్తు
 త్రేనతిపాపిత కైవేతివధ్యంగృహీత్వా రాజ్ఞోరజితరాశ్రీ దత్వాతత్ర ముద్ధ
 దాళీంవగ్యవేదయత్ ॥ ౩ ॥ తతోరాజాపితయోరభిప్రాయవిజ్ఞానమానః శ్లోకా
 భణం ప్రాహ ॥ శ్లో ॥ ముద్ధదాళిగత ప్రీతాః వీం ద్రువితుమాశీధమిత ॥ త
 తఃకాళిదాసః దేవ్యాంసమావవతాన్యామపుత్రరాధణం ప్రాహ ॥ శ్లో ॥
 అంధోవల్లభసంయోగేజాతావిగతకంచుకీతి ॥ దేవీత చ్చుత్వా పరిజ్ఞాతా
 భాన్వయూపానరస్వతీవతదక్షణావిదిత్వా స్మరముఖీనుసాగిపబభూవ - రా
 జాప్యేతద్వృద్ధాపిచారయామాస ఇయంపురా కాళిదాసేస్మిహ్యతీలిశు
 తం ॥ అనేనవితస్యాంసమీపవతిన్యామవీగమభ్యధాయ - ఇయంచ స్మరము
 ఖీబభూవ స్త్రీణాం చిత్తంకోవేనశ్లో ॥ ఆశ్వుపుత్రంచానవగర్జితం చ స్త్రీణాం
 చ చిత్తంపురుషస్యభాగ్యం ॥ అగ్గణంచావ్యతివర్షణంచ దేవోనజానాఃకుతో
 మనుష్యః ॥ ౪ ॥ బ్రాహ్మణః దారుణావరాధిత్యేపినమాతవ్యః కింతవ్యం
 విశేషేణసర్వత్యాఃపురుషావతారఇతివిచార్య కాళిదాసః ప్రాహ ॥ క
 వేనర్పణా అప్రదేశేనస్థాగవ్యంకింబ హువోక్తేనప్రతివాక్యంకిమపినవ
 క్తవ్యం - తతఃకాళిదాసోపివేగేనూత్థాయవేశ్యాగృహమేశ్యతాం ప్రత్యా
 హ ॥ ప్రియే అనుజ్ఞాందేహీను యిభోజః కపితఃస్వదేశేపస్థాతవ్యమిత్తు
 వాచలహహశ్లో ॥ చిఘటితఘటితానిఘటయతిఘటితఘటితానిదుర్బలీమరు
 తే ॥ విధిరేవ తానిఘటయతియానిపుమాన్నైవచింతయతికించ ॥ ౫ ॥ కీమపివిద్వ
 ద్భృంధరేపితమేవేదమితిభూతితథాహిశ్లో ॥ బహూనామల్పసారాణాం
 సమవాయోదురత్యయః ॥ తృణైర్ద్విధీయతేరజ్జర్పధ్యం తేమత్రదంతినః ॥ ౬ ॥ త
 తోవిలాసవతీనామవేశ్యాతం ప్రాహశ్లో ॥ తదేవాన్యపరంమిత్రంయత్రన
 క్రామతిద్వయం ॥ దృష్టేసుఖంచదుఃఖంచ ప్రతిచ్ఛాయేవదర్పణే ॥ ౭ ॥ దయిత
 మయివిద్యమానాయాంకిం తేరాజ్ఞాకింవారాజదత్తేనవిత్రేనకార్యంసుఖేనశ
 శ్మంకంతవ్యమగృహంతఃపహరత్కతః తతః కాళిదాసస్తత్రైవవసకాశివయ
 దినాగమయామాస ॥ తతఃకాళిదాసెగృహేన్నిర్గతేరాజాసంలీలాదేవీప్రా
 హ ॥ దేవకాళిదాసకనినాసాకనితాంతంనిబిడతమామైత్రీతదిదాసీమనుచితం

కస్తాత్కృతంయస్యదేశస్యవస్థానానిపిన్ధం॥ ౧౧॥ ఇత్యోరగ్రాస్త్ర మశః
 వన్వణివన్వణియథారసవిశేషః । తద్వస్సజ్జనమైత్రీపరితానాంతుఃపరితా
 శోకారాతిపరిశ్రాణంప్రీతివిప్రభభాజనం । కేరత్నమిదః స్వప్తంమిత్రమి
 త్యత్తుగద్వయం ॥ ౧౨॥ రాజాప్యేగల్లిలాదేవీవచనమాకణ్యోదేవీకేవాపిసు
 మ్మేగ్ధమభృశాయిత్రాళిదాసోదాసీవేషేణ అంశఃపురమాసాద్యదేవ్యా
 సహరమతేః । మయాపైతద్యాచారజిజ్ఞాసయాకపటజ్వరణాయంభవ
 తీఃసువాంబీక్షితాతతస్సమీపవర్తిన్యామపితవ్యయ్యైతగార్థసుస్థంప్రామా
 తచాచక్ర్యత్వయాపిక్మతోమోసః తతశ్చస్వమేతిన్యస్తేష్టబ్రాహ్మణహన
 నభిగుణామయాదేశాన్నిసాసరితః - త్వాంచనదాక్షిణ్యసహస్రేతితతోమోస
 పరాదేవీచమత్కృతాప్రామాశ్శంకం । దేవ అహమేవధన్యా యస్యా
 స్తద్వంపతీశృశః మత్వయాభుక్తశీలాయాఃమమచునఃకథమన్యశ్రగచ్ఛ
 తియతస్సర్వకాచిసీభితపి కాంతోపభోగస్తతఃవ్యోసి । అహమాదేవయది
 త్వమధ్యమాంసతీమసతీంవా అకృత్వాగమిష్యసిఽర్హ్యహంసర్వధామరి
 ష్యథిశ - తతోరాజాపిప్రియేనత్యంపదసీతిమానయామాన - తచ్ఛంలోహ
 గోళకంచకారయామాన-ధనుశ్చసజ్యంచకై - తతోదేవీన్నాతానిజపా
 తిప్రశ్యాంలేనదేవీస్యమానమమూరగాత్రీసూర్యమవలోక్యప్రామా
 జగచ్ఛతుప్రప్తంసర్వపాక్షీసర్వంవేష్టిన్యో॥ జాగ్రఃస్వన్నకాలేచమమప్తా
 యదిమెవతిః - భోజపరపరంసాన్యోనుచ్చితేభావతోపిన - ఇన్యక్త్వా
 తతోదివ్యశ్రయంచకై - శతశ్శుగ్ధాయామంతఃపురేలీలావత్యాంలజ్జా
 నతశిరాఃస్పృశః పశ్చాత్తాపాతురోదేవీతుమస్వపాపిన్దంమాం కి వదా
 మీతికథయామాన - రాజాచతదాప్రభృతినదిద్రాతినచభుజ్జనకేనవిద్వక్తి
 కేవలమద్విగ్నమనాఃస్థిత్యాదిచానిశంప్రవిలపతి - కింనామమమలజ్జాకేన్నా
 మదాక్షిణ్యంక్వగాంభీర్యం మామాకవేకివికోటిమకుటమణెకాళిదాసహ
 మామప్రాణసమహానూభేఃనకినుశ్రావ్యం శ్రావితోసి అచాచ్యము
 క్రోశీతిప్రస్తుత ఇగ్రహగ్రస్త ఇరమాయావివ్వస్త ఇవపపాత - తతః
 ప్రియాకరకమలసక్తజలసంజాతసంజ్ఞకథమపితామెవప్రియాంబీక్ష్య
 స్వాత్మనిందాపరఃపరమతిష్ఠత్ తతోనిశానాథహీనేపనిశాదినరకహీనేప
 దినశ్చిద్వియోగినియోషితోశక్రరహితేవగుధర్మానభాతిభాజభూపా

లనభారహితాకాలిదాసేన-తదాస్రభృతినకస్యచిన్త్యభేకావ్యంనకోపివినో
దసుందరంవచోవక్తి - తతోగతేషుకేషుచిన్త్యనేషుకదాచిద్రాజాపూజేఁ
యమండలంపశ్యత్పురశ్చలీలాదేవీముఖేందుంబీత్యుప్రాహ॥ శ్లో॥ తుళణ
అణు అణుసర ఇగ్నోసోముహదదంసఖుపదాయె ॥ కుత్రచపూజేఁపిచ
ద్రమసినేత్ర విలాసాః కదావచోవిలసితం - ప్రాతశ్చౌఢితః- ప్రాతశ్చ
ధీన్వితాయనభాం ప్రాప్యరాజావిద్యద్వరాన్ప్రాహ- అహలూకవయః
ఇయంసమస్యాపూర్యతాం- తతఃపఠతి ॥ తుళణఅణుఅణుసర ఇగ్నోసోము
హదదంసఖు పదాయె పునరాహ ఇయంచేత్సమస్యానపూర్యతేభవద్భిః
మద్యేశేనస్థితవ్యమితి - తతోభీతాస్తేకవయః స్వానిగృహణి జన్తుఃవిరంవి
చారి తేవ్యథేఁ కస్యాపినాథకానంగతిస్సున్నరతి-తతస్సరైర్విర్మిలితాబాణః
ప్రేషితః - తతస్సభాం ప్రాప్యహరాజానందేవసరైర్వివిద్యద్భిరహం
ప్రేషితః - అప్రావాసరాస వధిమభిధేహి - నవమేహ్ని పూరయిష్యం
తితే-నచేద్యేశాన్నిగద్యంతి - రాజా అస్త్విత్యాహ - తతోబాణః తేహం
విజ్ఞాప్యరాజసందేశంస్వగృహమగాత్ - తతోష్టాదివసా అతీతాః - అష్ట
మదిసరాశ్రామిళి తేమతేషుకవిమబాణః ప్రాహ - అహలూతారుణ్య
మదేనరాజసన్తానమదేనకించిద్విద్యామదేనచ కాలిదాసోనిస్సారితోభవత్
సమేభవంతస్సర్వ ఏవకవయః - విదమేస్థానేకుస ఏక ఏవకవిఃతనిస్సా
ర్య ఇదానీంకంనామమహత్త్వమానీత్ - స్థితేతస్త్రికథమయమవ స్థాస్థా
కంభవేత్ తన్నిస్సారణేయాబుద్ధిః కృతాసాభవద్భిరేవఅనుభూయతే॥

శ్లో॥ సామాన్యవిప్ర ద్వేషేణకులనాశోభవేత్క్రిల - ఉమాకూచస్య
విద్వేషేనాశఃకవికులస్యహి ॥ తతస్సర్వేగాథంకలహాయంతే స్తమయా
రాదయశ్చతతస్తై సర్వాకలహాన్ని వార్యసద్యః ప్రావయః - అదై
వాపధిఃపూణః - కాలిదాసమంత రేణనకస్యచిత్సా మధ్యకామస్ససమ
స్యాపూంజే ॥ శ్లో॥ ॥పం గ్రా మేషుభటుం ద్రాణాంకవీనాం కవిమండ
లెదీప్తివాణదీప్తిహానివాణముహూతేనైపజాయతేయదితోచతేతతో
ద్యైవమధ్యరాత్రే అనునితేవం ద్రమసినీనాథమేవగచ్ఛానుః ॥ సంపత్తి
సంభారమాదాయయదిన గమ్యతేశ్వోరాజసేవకా అస్తాకబలాన్ని స్సా
తయంతి-తదాదేహాహూతేజై వాస్తాభిగఁంతవ్యం- తదధ్యమధ్యరాత్రే

గమిష్యమభివర్ణ్యనిశ్చిత్య గృహమాగత్యబలీవదావ్యూఢేషు శకటేషు
 సంపద్భారమారోష్యరాత్రా వేషనిష్క్రాంతాః తతఃకాలిదాసః తత్రై
 వరాత్రౌ విలాసవతీసదనాద్యా నేపనకాఽధిగచ్ఛతాం తేషాంగిరంశ్రుత్వా
 వేశ్యాచేతీం ప్రేషితవాః - ప్రేమేపశ్యక ఏతే గళంతి బ్రాహ్మణా ఇష-
 తతస్సానమేత్యసర్వానపశ్యత్ - ఉపేత్యచకాలిదాసం ప్రాహ || శ్లో ||
 ఏకేనరాజ హం సేనయాశోభా సరసోభవత్ | నసాబకసహ సేనాఽఽ
 తస్తీరవాసినా || సర్వేచ బాణమయూరప్రముఖాః పలాయంతే నాశ్ర సంశ-
 యత్తితి-కాలిదాసః ప్రయోవేగేన వాసాంసే భవనాదానయ - యథావలాయ
 మానాఽపి ప్రాకారతామి || శ్లో || కింపూరుషం రక్షతియేన నార్తాకిం
 వాధనం నాథిః జనాయయత్స్యత్ | సాకృత్క్రయాయాన హితానుబంధా
 కింజీవితం సాధువీరోధియదైర్వ | తతస్సకాలిదాసశ్చారవేషం విధాయభిద-
 ముద్వహా-క్రోశాధాముత్తరంగత్వా తేషామభిముఖ మాగత్యసర్వాన్ము-
 యశ్చ జయేత్యాశీర్వదనముతీత్య పప్రచ్ఛచారణభాషయా - అహమీ-
 విద్యాచారిథయోభోజనభాయాంసంప్రాప్తముహత్వా తిశయాః బృహ-
 న్నతయ్యిషసంభూయకుత్రజిగమిషవోభవంతః - కచ్చిత్కుశలమౌరా-
 జావతుశతీ - అస్మాభిః కాశీదేశాదాగమ్యతే - భోజనగృహాయపి తస్మై
 హాయా-తతః పరిణాంసంకుర్వంతస్స క్వేనిష్క్రాంతాః-తతస్తేషుకచ్చి-
 ద్గిరమాకణ్యంతంచచారణమన్యమానః - కుతూహలేనవిపశ్చిత్వా హ-
 అహమీచారణశృణు-శ్వయావశ్చాదపి శ్రోష్యత ఏవ అతోమయాఅ-
 దైవోవ్యతే - రాజ్ఞాకిలైభ్యోవిద్వన్భ్యః పూరణాయసమస్తోక్తా-త-
 త్పురణాశక్తాః సుపితారాజ్ఞాదేశాంతరేకవిజ్ఞిగమిషవ ఏతేనిశ్చక్రముః
 చారణః - రాజ్ఞాకావాసమస్యాప్రాకృతతః పరతినవిపశ్చిత్ || తుళణశృణు
 సరత్సగ్నాసోముహవదంసఖుపదాద్యైః | చారణః - ఏతత్సాధ్వేవగూఢా-
 థాంపతత్పుణేంద్రమండలంబీత్యురాజ్ఞాపాతి - ఏతస్యోత్తరాధామి-
 దంభవితుమహాతి | అణుత్తిదిబంధయదికమా అణుకీదితంసం పడిపదిప-
 దంసంసర్వే శ్రుత్వాచ మత్కృతాః తతః-చారణస్సర్వాప్రణిపత్య నిర్వ-
 యాతతస్సర్వేపిచారయంతిన్త అహమీతియంసాతౌత్స రస్వ తిపుయా
 షోణసర్వేషా మస్మాకంసరిత్రాణామగతా నాయంభవితుమహ

తిమనస్యః - అన్య పికిమపికెనాపినజ్ఞాయతే - తతస్మి ఘ్రమేవగృహమా
సాద్య శకతేభ్యో భాగముత్తాగ్యప్రాతస్సర్వై రపిరాజభవనమాగత
వ్యంనజేచ్ఛాదణపవనివేదయివ్యతి - తతఃర్షుడితగఘామఇతియోజయిత్వా
తథాచక్రుః - తతోరాజనభాంగత్వా రాజానమాలోక్యస్సస్తీర్యుక్త్వావి
విశుః - తతఃబాణః ప్రాహ - దేవసర్వజ్ఞేనయత్త్వయావత్సతేతదిశ్చరప
వవేదకేమీవరాకాడదశంభరయఃస్విజాః - తథాప్ర్యచ్యతే శ్లో॥ తులణఅణు
అణుసరగ్గృహముహచదంశుపదాయె - అణు ఇదిబంధయదిహఅణు
కిదితంసంపడిపదిదదంశ || తులనామన్వ నుసరతిగ్లాస్యః యుఖచంద్రస్య ఖ
లేపతస్యాః - అన్వితవణ్యతేకథమనుకృతిస్తస్యచతిపదిచంద్రస్య || రాజా
యథావ్యవసితస్థాభిప్రాయంవిదిత్వాసర్వథాకాలిదానః అత్యధావిన
సప్రాప్యస్థానైవసతి - ఉపాయైశ్చ సర్వంసాధ్యం - తతోబాణాయు
క్తాణాంపంచదశలక్షాణిప్రాదాత - సంతోషమిషేజైవవిద్యన్మృం
దంస్వంస్వంసదనప్రతిప్రేషితం - గతేవవిద్యన్తంజలెశనైద్వాకరపా
లాయాదిప్రంరాజ్ఞాయదికేచిద్ద్విజన్తాన ఆయాస్యంతేతదాగృహమధ్య
మానెతన్యాః - తతస్సర్వమపిచిత్తమాదాయన్వగృహంగతేబాణేకేచిత్ప్రం
డితాఆహుః - అహూబాణేనానుచితంవ్యధాయి - యదపావపి ఆస్తా
భిన్నహానగరాన్నిష్క్రాంతోపినర్వమేవధనంగృహీతవాః - సర్వధా
భోజస్యబాణస్వరూపంజ్ఞాపయిష్యామః - యథాకోపినాన్యాయంవిధత్తేవి
ద్యమృ - తతస్తే రాజానమాసాద్యదన్మశుః - రాజాణాంప్రాహావేతత్స
రూపంజ్ఞాతమేవభవద్భియఃథాథతయోవ్యాచ్యతేతస్సేస్సర్వమేవని
వేదితంతనః - రాజావిచారితవాః - సర్వధాకాలిదానశ్చరణవేషణమ
గృహ్యాన్తదీయనగరమధ్యానై - సశక్త్యాంగరక్షకానాదిదేశ - అహూ
పల్యాణ్యంతాతురంగాః - తతఃక్రీడోద్వానప్రయాణపటమాధ్వఃరభవ
త్ - అహూ ఇదానీంరాజాదేవపూజావ్యగ్రఇతిశుశ్రుమః - పునరిదానీం
క్రీడోద్వానంగమిష్యతీతివ్యాకులాస్సర్వై భటాస్సంభూయవశ్చాద్వాంతి -
తతోరాజాతైర్విద్యద్భిన్నహ అశ్వమారుహ్యరాత్రోయత్రచారణప్రసం
గస్సమజనితప్రదేశంప్రాప్తః - తతోరాజాచరతాంచోరాణాంపదజ్ఞా
ననిపుణానాహూయప్రాహాననవత్తనాయః కోపిరాత్రానిగతఃత

వ్యవదాని అద్యాపిద్యశ్యంతే తానివశ్యంస్వితి తతో రాజా ప్రతివండితం లక్షం
 దత్వా తాన్ ప్రేషయిత్వా చ స్వభవన మగాత్ - తచపదజ్ఞా రాజా జ్ఞ
 యానగ్న తశ్చరంతోపితమనవేక్షమాణా విమూఢా ఇవాసన్ - తతశ్చలం
 బహు నెసవిత్రి - కామపిదాసీమేకంపద తాణంస్మతితమాదాయచమక కా
 రవేక్షగచ్ఛతీంద్యష్టాతుష్టా ఇవాసన్ - తతః తత్పద త్రాణంతయాచమక
 కారక రెన్యస్తవీక్ష్యతైశ్చ సస్యాః కరాన్తి షేణాదాయరేబుప్రాణైరధిము
 క్తంతదేవపదంతస్యేజ్జాత్యా తాంచదాసీంక్రమేవేశాన్ భవనంవిశం
 తీవీక్ష్యతస్యాః మందిరంపరితో జేష్ఠయామానుః - తతశ్చతైః క్షణేనభో
 జశ్రవణపథవిషయం అభిజ్ఞానవారతాన్ ప్రాపితా - తతో రాజా సపార
 స్సనూస్యాః పద్భ్యుమేవ విలాసవతీ భవన మగాత్ - తతః తచ్చు
 త్వావిలాసవతీం ప్రాహ కాళిదాసః - ప్రియేషుత్కృతే కింకరృప సేషశ్చ
 విలాసవతీ - సుకవే || శ్లో || ఉపస్థితే విష్ణవ ఏవపుంసాం సమస్త భావః కిరీ
 యుతేతః | అవాతి వాయానహితుల రాశేక్ష రెశ్చకశ్చిత్ప్రతిభాతే శ్లో ||
 మిశ్రస్వజనబంధూనాంబుద్ధిర్విత్తస్యచాత్మనః | అపన్నికషపాపానోజ
 నోకానాతిసారతాం || అప్రాధికతానిదుఃఖానియథైవాయాంతిదేహిగః |
 సుఖానిచతథామయ్యైదై న్యమత్ర తిరిచ్యతే | సుకవే రాజ్ఞాత్పయిమనా
 జ్ఞైరాకృతేవచసా పిమయాస హేదందాసీబృందంప్రదీప్తవహ్నాపతి
 వ్యతి - కాళిదాసః - ప్రియైవైవంశంతవ్యం - మాంధృష్ట్యావికాసీకృతా
 స్యాభోజఃపాదయోఃపతివ్యతీతి - తతోవేశ్యాగృహంప్రవిశ్యభోజఃకాళి
 తాసందృష్టాససంభ్రమమాగ్లేవ్యపాదయోఃపతి - సరాజా శతతీచ ||
 శ్లో || గచ్ఛతస్తివృతోవాపిజాగ్రతస్స వ్యవతోపివా - మాభూన్యనఃకదాచిన్దై
 త్వయావిరహితంకవే || కాళిదాసస్తచ్చుత్వాప్రీడావనతానసస్తివృతి - రా
 జాచకాళిదాసముఖమున్నమియ్యాహ || శ్లో || కాళిదాసకళావాసదానవ
 చ్చాప్రితోయది | రాజమానోప్రజన్నశ్రీపరేషాంతత్రకాత్రపా || ధ
 న్యాంవిలాసినింసున్యేకాళిదాసోయదేతయా | నిబద్ధస్త్వగుణైరేవశకుం
 తజనపంజరై - రాజానేత్రయోఃహమాశ్రమాజ్ఞయతికదాభ్యాంకా
 లిదాసస్య - తతఃతస్మాప్రిప్రసన్నో రాజాప్రాహ్మణేభ్యఃప్రత్యేకం

లతుందదా-నిజశురగేవకాలిదాసమాదోవ్యసపరివారోనిజగృహంయయో-
 కియవ్యసికాలేతిక్రాంతికదాచిక్రాజాబహిరుద్వాసనుధ్యేమాగంప్ర
 త్యాగభంతుంకమపివిప్రసందశ-తస్యకరేవమమయంకమండలువీ
 త్యశంఛాతపరిద్రంజ్ఞాత్వాముఖిశ్రియావిరాజమానంఛావలోక్యతరం
 గంతవగ్రేనిధాయాహ-విప్రచమపాత్రంకినుథంపానౌవహసీ-స
 చవిప్రసూనఃసుభిశోభయాన్యదూక్త్యాచభోజితవిచార్యాహ-దేవ
 వదాస్యశిరోమణౌభోజేవృద్ధీశ్చానలిలోహతామూభావస్సనుజ్ఞ-తే
 సచమమయంపాత్రంవహామితి || రాజా || భోజేశానలిలోహతామూ
 భావకోహేతుఃతదావిప్రఃపఠతి ||
 శ్లో || అస్మత్ప్రభోజరాజస్యద్వయమేవమనగ్లభం-శత్రుశాంశ్చంభైవైష్ణవే
 హంతామ్రంశానపత్రకైః - తత్తస్తుష్టోరాజాస్రగ్భాతుగలతుందదా - శ
 దాచిద్వా రపాలకప్రాహ - ధారేంద్రమా రదేశాదాగతఃకన్యై
 ద్వాదాద్వారితి - తత్పత్నీచతత్పత్రస్పతీక్ష-అతఃఅతిపవిత్రంవిన్న
 త్కుటుంబంద్వారితివీతి || రాజా || అహోగరి-అపిశారదాప్రసాద
 ధ్మః - లక్ష్మిన్మవసరగజేంద్రపాలలగత్యరాజానంప్రణమ్యప్రాహ ||
 భోజేంద్రసింహశదేశాధీశ్వరేణసపాదశతంజేంద్రఃప్రైషితాః
 థశనుహానునియశ్చ - తతోబాణః ప్రాహ || శ్లో || సీతికివీనామివంజ
 రాణాంస్వమందిరంవాస్యపమందిరంవా - గృహగృహేకేభవణాభి
 లేభవంతిసూచాలవిసూషితాంగాః | తతోరాజాగజావలోకనాయదహ
 గాత్ - తత్తస్తవిన్వత్కుటుంబంవీత్యచోళపండితోరాజ్ఞఃప్రియోహమితగ
 ర్వందధార-యన్తయా రాజభవనమధ్యంగమ్యతే-విద్యభుటుంబంతుద్వాగ
 పాలాజ్ఞాపితనుపిబహిరాస్తే-తదారాజాతప్యేతసీగర్వగవిదిత్వాచోళ
 డితంసాధాంగణాన్నిస్సారితవాక - తాశ్చీరదేశవాసీకోపితంధులదేవనా
 మారాజస్త్వస్తిత్యుక్త్యాతివృత్ - రాజాచలంపప్రచ్ఛ-సుమతేశుత్రనిచా
 సః || శ్లో || వగతేయశ్రసావాణీకృపాణీరిక్తశాఖః-శ్రీమన్నాశవభూపాల
 తత్రదేశేవసామ్యహం-తుష్టోరాజాతస్తేగజేంద్రసప్తకందదా-శతఃసాపివి
 ద్వానాగత్యప్రాహ-తవసస్సంపదంప్రాప్యస్తత్రపోపినవిద్యతే-సేన
 త్వంభోజకల్పచుఃదృగ్గోచరముపైవ్యసీ || తస్మైరాజాదశగజేంద్రా

దదా-తతఃకశ్చిద్బ్రాహ్మణపుత్రఃభంభారవంశుర్వాహోభ్యతి-తతస్సర్వే
సంక్రాంతాఃకథంభంభాగవంశరోషీతిరాజ్ఞోద్భుగ్నోచరమానీతఃపృష్ఠః
ప్రాహ-దేవత్వద్దానపాథోధా-దాగిద్యేణిజమతః|నకోపిసీకరాలంబం
దత్తేమత్తేభాదాయకః|తతస్తుష్టారాజాతస్యైత్రింశద్దజేంద్రాప్రాదా
త్-తతఃప్రవేశతిపత్నీసహితఃకోపివిలోచనోవిర్వాకస్వస్తీత్యుక్త్వాప్రా
హ||శ్లో||నిజానపిగజాభోజందదానంప్రేత్యపాగ్వతీగజేన్రదనంపు
త్రంరతుత్యన్యపునఃపునః|తతోరాజానప్రగజాగస్తైఃదదా-తతోరాజావి
ద్యుత్తుంటుంబతదైవపురతఃస్థితంవీత్యబ్రాహ్మణంప్రాహ||శ్లో||క్రియాసిద్ధి
స్సత్వేభవతిమహతాంనోపకరణే-వృద్ధిజఃప్రాహ||శ్లో||ఘటోజస్తస్థా
నంమృగపరిజనోభూజావననోవనెవాసకందాదికమతమేవంవిధగుణః-
అగస్త్యఃపాథోధీయదకృతకరాంభోజకుహరైక్రియాసిద్ధిస్సత్వేభవతి
మహతాంనాపకరణే|తతోరాజాబహుమూల్యానిపోషకాణీకతస్యైద
దా-తతస్తత్పత్నీంప్రాహరాజా-అంబత్వమపిపత||దేవీ||రథస్యైకం
చక్రంభుజగనమితాస్సప్రశురగానితాలంబోమాగఃచరణవికలస్సార్ధిగత
పి|రవిర్యాత్యేవాంతంప్రతిదినమపారస్యనభస్క్రియాసిద్ధిస్సత్వేభవ
తిమహతాంనోపకరణే||రాజాతుప్తస్సప్రదశగజాస్సప్రథాంశ్చశస్త్రై
దదా-తతోవిప్రపుత్రంప్రాహరాజా-విప్రసుతత్వమపిపత-విప్రసుతః||
శ్లో||విజేతవ్యాలంకాచరణతరణీయోజలనిధిర్విపతుఃపాలస్త్యైరభవి
సహాయాశ్చకపయః-పదానిమూత్యోసౌనకలమవధీద్రాక్షునకులంక్రి
యాసిద్ధిస్సత్వేభవతిమహతాంనోపకరణే||క్షుప్టోరాజావిప్రసుతాయఅష్టా
దశగజేంద్రాప్రాదాత్||తతస్సుకుమారమనోజ్ఞనిఖిలాంగావయ
వాలకృతాంశ్మంగారరసోపకాతమూతిమివచంపకలతామివలోవణ్య
గాత్రయష్టింవిప్రస్నుషాంవీత్యనూనంభారత్యాఃకాపీలీలాక్యతిరియ
మితిచేతసీనమన్యుత్యరాజాప్రాహ-మాతస్తస్వమప్యశిషావద-వి
ప్రస్నుషా-దేవశృణు||శ్లో||ధనుఃపాష్పమూర్ధ్విమధుకరమయీచంచ
లదృశాందృశాంకోనోబాణఃసుహృదపిజడాత్పాహినుకరః|స్వయంచై
కోనంగఃసకలభువనంవ్యాకులయతిక్రియాసిద్ధిస్తత్వేభవతిమహతాం

నోపకరణై|| చమత్కృతో రాజానీలా దేవీభూషణానిసర్వాణ్యా వాయత
 న్యైనదౌ - అనఘ్యుఁంశ్రునువణమా క్షేకవైదూర్యప్రవాళాంశ్రుద
 దౌ-తతఃకదాచిత్తీనుంతనామాకవిః ప్రాహ || శ్లో || పంథాస్సంహరదీఘ
 తాఁత్యజనిజంతేజఃకఠోరంగవేశ్రీమన్వింధ్యగిరె ప్రసీదనదయంసద్యస్సమీ
 డభవ || త్థంకూరపలాయనశ్రమవతీందృష్ట్యా నిజప్రేయసీంశ్రీమనో
 జతవద్విషః స్రుతిదినంజల్పంతిమూఢఁంతిచ - తస్మిన్నైవక్షణేకశ్చిత్సవ
 ణకారః ప్రాంతేషువద్భరాగమణి మండితంసువణా భాజన మాదాయ
 రాజ్ఞఃపురోమునోద - తతో రాజానీనుంతకవిం ప్రాహ-సుకవేద్యదం
 భాజనంకామపిశ్చియందశయతి - తతఃకవిరాహ || శ్లో || ధారేశత్వ
 త్ప్రతాపెనపరాభూతస్త్విహంవతిః- సువణపాత్రన్యా జేనజేవత్వా
 సేవపేవతే - తతఃతుష్టోరాజాతదేవపాత్రంముక్తాఫలైరాపూర్య ప్రా
 దాత్ - కదాచి ద్రాజాన్యగయార సేనపుగఃపలాయ మానంవరాహం
 దృష్ట్వాస్వయమేకాకీతదాదూగంవనాంతమాసాదితవాఁ - తత్రకంబనద్వి
 జవరమవలంకృతాహ-ద్విజకుత్రగంతాసి- ద్విజఃధారానగరం - భోజః-
 కమథఁ-ద్విజఃభోజం ద్రష్టుం ద్రవిణేవృథా-సపండితాయదత్తే- అహమ
 పిఘూఖఁనయామే-భోజఃవిద్రతిహి-త్వంవిద్వాకవివాఁ-ద్విజః మ
 హాభాగకవిరహం-భోజః-తహి-కీమపివత-ద్విజః- భోజంవినా మత్పదసర
 ణింనకోపిజానాతి- రాజా - మహావ్యమరనాణీపరిజ్ఞానమస్తి-రాజాచమ
 యిస్సిహ్యతి-త్వద్గుణంచ శ్రావయిష్యామికిమపికళాకౌశలందశయ-వి
 ప్రఃకింపణయామి || రాజా|| కలమానేతాన్వణాయ-విప్రః ||.....
 శ్లో|| కలమాః పాకంన మాఃమూలతలా ఘాతసుగభిక్తురారః | పవనాకం
 పితశిరసః ప్రాయఃకుర్వంతి పరిమళేష్లాఘాం - రాజాతస్మై సర్వా భరణా
 న్యుత్తార్యదదౌ - తతఃకదాచిత్కుంభకార వహూః - రాజగృహమేత్య
 ద్ధ్వరపాలం ప్రాహ - ద్ధ్వరపాలరాజాద్రష్టవ్యః - సతహ-కింతెరా
 జ్ఞాకాధ్యంసాచాహ-నతేభిధాస్యామిస్యపాగ్రవివకథయామి-సనభాయా
 మాగత్యాహ - దేవకుంభకారప్రియాకాచిద్రాజ్ఞోదశనాకాంక్షిణీనవక్త
 మత్పుగః కార్యంత్యత్పురతఃకథయిష్యతి-రాజా-ప్రవేశయ - సాచాగత్యన
 మస్మై ప్రత్యవక్తి || దేవమృగ్యననాదృష్టంనిధానంవల్లభేనమేనపశ్యన్నేవత

భో జ చ రి త్రం

ప్రాంతాన్వంజానయిశుమభ్యుగాం । రాజాచచమశ్కృతోనిధానకలక
 మానయామిషాద్ద్వారముఖాట్యయావత్పశ్యతిరాజాతావత్తనంతర్వతికా
 ద్రవ్యంనుణిసైభాకుండలమూలోక్యకుంభకారశతీశుతోష । సాచప్రా
 హజ్జీ ॥ రాజాచచంద్రంసమూలోక్యత్వాంశుభూతలమూగత । రత్నశ్రేణి
 మిషాచ్ఛన్యేనతూత్యాభ్యుపాగమక ॥ రాజాకుంభకారవధూనుఖాన్వోఽ
 కలలోకోగరమాకణ్డకవశుత్కృతఃతస్యైస్సర్వందదౌతతఃకదాచిద్రా
 జారాగ్రావేకాకీనర్వలోనగరచేష్టితంపశ్యకపారగిరమాకణయకచచా
 రిరిదాక్యవిద్యైశ్యగృహేవైశ్యఃస్వప్రియాంప్రాహప్రియెరాజాస్వల్ప
 ధానరతోపిఉజ్జ్వలనీగరాధిపతేర్విక్రమార్కస్యధానప్రతిష్ఠాంకాంతులే
 సాకింభోజేనప్రాప్యతే । కైశ్చిత్స్తోత్రవరాఘవైమయా రాదిక విభి
 జహిమానంప్రాపితోభోజః । వరంతుభోజోభోజపవ । ప్రియేశ్వరు
 ష్టే ॥ ఆబద్ధకృత్రిమసటాజటిలాంసభిత్తినారోపితోఽయదిశదంమృగవైరిణ
 త్సా ॥ మత్తేభకుంభతటపాటనలంపటస్యనాదంకరిష్యతికథంహరిణాధి
 పప్య । రాజాశుత్యావిచారితవాక । అసౌనత్యమేవవదతీతితతఃపురఃపు
 నస్వనంతంశృణోతి ॥ శ్లో ॥ అపన్నఎవపాత్రందేహీత్యుచ్చారణంనవై
 చర్యం । ఉపపన్నమేవదేయంత్యాగనైవిక్రమాకణ్డిమువణ్డికః ॥ విక్ర
 మకణ్డయాదత్తంశ్రీమకగ్రామశతాష్టకం । అథిశేద్విజపుత్రా
 యభోజేత్వన్నహిమాకుతః ॥ ప్రాప్తోతికుంభకారోపిమహిమానంప్ర
 హజతేః । యదిభోజోవ్యచాప్తోహిప్రతిష్ఠాంభవవిక్రమ ॥ రాజా ॥ లోకేప
 ర్వోపిజనఃస్వగృహానిశ్శంకంసత్యంవదతి । మయావాఅన్యేనవాసర్వధావి
 క్రమాకణ్డప్రతిష్ఠానశక్త్యాప్రాప్తు । తతఃకదాచిత్కశ్చిశ్శావిఃరాజద్వా
 రంసమాగత్యాహరాజాద్రుప్తవ్యఇతి । తతఃప్రవేశితోరాజానంస్వప్రీత్యు
 క్తాసదాజ్ఞయోసవివ్రఃపరతిశ్రీ । కవిషువాదిషుభాగిషుదేహిషుద్రవిజ
 ల్పితిదామువకారిషుధనిషుధన్విషుధర్షధనేవ్వపిక్షీతితలేనహిభోజసమో
 గృహః ॥ రాజాతస్మైలతుంప్రాదాత్ । తతఃకదాచిద్రాజాశ్రీడోద్ధానం
 ప్రస్థితోమధ్యేమాగణకామపిమలినాంశుసననాంతీక్షకరతపనకరవిదగ్ధము
 ఖాంబిందాంసులోచనాంలోచనాభ్యాంఅలోక్యప్రచ్ఛ । కాత్వంపుత్రిసా
 చతంశ్రీభోజభూపాలంముఖశ్రియానిదిత్వాతుష్టాప్రాహ ॥ నరేంద్రులు

వహుః! హుహ సంభృతో రాజా తస్యాః పద్మవ్రజం దానుబంధేనాహాహ స్తే
 కేమేతత్ సాచాహ-పలః || సచాహః | తౌమంకిం | సాచాహ-సహజం బ్రహ్మి
 నృపతేయద్యానరా చ్ఛ్రయతే | గాయంతిత్వదరి ప్రయా శ్రుతః సీతీరే
 మసిద్ధాంగనాగీతంగనశృణం చరంతిహరిణాస్తేనామిషం దులభం | రా
 జాతస్యైస్రగ్యక్షరంలతుం ప్రాదాత్ | సర్వాభరణాన్యత్తార్యతంచతురం
 గుండదా | తతోగృహమాగత్యవాత్మేక్షవవిష్టః | తత్రచాసిన భోజంద్య
 ప్తౌ రాజవత్సానిస్థాన్వాకశ్చిదాహం | దేవసకలమహాపాలకణణాయ || స్తో ||
 ఇతశ్చేతశ్చాద్భిషేకః కుతతటస్సేతురుదధేరి తోమలంఘ్యాన్వాబహుళః
 హిమపంకోగిరిరయం | ఇదానీం నివృత్తే కరితురగ్నిగా జనవిధానజానేయా
 తాగస్తవచగిపవః కేనచపథా | తుష్టోభోజః వత్సానిస్థితస్యైవతస్యవంశ్యాక
 వంచగజాకదశా | కదాచిద్రాజాహృగయోగసపరాధీనాహాయమాను
 హ్యప్రతస్థే || స్తో || తతోనదీసముత్తీణం శిరస్యారోపితేంధనం | వేషేణ బ్రా
 హ్మణంజ్ఞాత్వా రాజావప్రచ్ఛసత్వరం || కియన్తానంజలంవిప్ర | సలహా |
 జానుదఘ్నంసరాధిప | సచమత్యోతో రాజాహం | ఉద్యశీకిమవస్థాతే
 సలహాసహి సర్వేభవాద్యశాః || రాజాప్రాహకుతూహలాత్ | ఉద్యక
 యావస్సకోశాధికారిణంలతుం దాస్యతి-తతోవిద్వాక్ కాష్ఠంభూమా షీ
 ప్యకోశాధికారిణంగత్వాప్రాహ | మహారాజేనప్రేషితోహంలతుంమేదీయ
 తాం | తతస్సహసా ఆహ | విప్రభవన్తాతిఃలతుంనాహాతి | తతోవిషాదీ
 సరాజానమేత్యాహ | సపునహాసతిదేవనాశయతి | రాజాకుతూహలా
 దాహ | లతుద్వయం ప్రాథకయసదాస్యతి | పునరాగత్యవిప్రఃలతుద్వయం
 దేయమితిరాజ్ఞోక్తమిత్యాహ | పునహాసతి | పునరభోజం ప్రాప్యహాస
 పాపిష్ఠోమాంహసతి | నార్వయతి | తతఃకౌతూహలీలీలానిధిమహేశాంశః
 శ్రీభోజః ప్రాహ | విప్రలతుత్రయంయావస్పలవశ్యం సదాస్యతి | పునరే
 త్యప్రాహ | రాజామేలతుత్రయంవాపయతి | సపునహాసతి | తతఃకుద్ధో
 విప్రఃపునరేత్యాహ | దేవసనాపయత్యేవ || స్తో || రాజకనకధారాభిస్త్య
 యినర్వత్రవక్షాతి | అభాగ్యచత్రసంఘస్తేనుయినాయాంతిబిందవః || త్వ
 యివక్షాతివజ్రస్యేవర్వేచల్లవితాద్రుమాః | అస్తాకమకావృతౌకాంఘ్రా

ర్వప శ్రేణుసంశయః॥ ఏకమస్య పరమేకముద్యమం నిస్త్రానస్య హపగస్య వస్తు
 నః॥ నిత్యముష్ణగుహ సానిరస్య తినిత్య మంధతమ సంప్రధావతి॥ తతో రాజా
 ప్రాహ ॥ శ్లో॥ క్రోధం మాకురుకుద్వా శ్యాన్తస్యా కౌశాధి కారీణః॥ లతత్ర
 యంగజం ద్రాశ్చ దశ గ్రాహ్యో స్త్వయాది జగతస్సాన్వంగగతుకం వప్తే
 మయతి॥ తతః కోశాధి కారీధగ్రవ త్రేలిఖతి ॥ శ్లో॥ లక్షలక్షంపునలక్షం మ
 త్రాశ్చ దశదంతినః॥ దత్తా భోజేన ఘోషే జానుదము ప్ర బాసతాత్ ॥ తత
 స్సింహాన సజలంకు ర్వాణైశ్చ భోజనృపతౌ ద్వాగపాల ఆగస్య ప్రాహ ॥ రా
 జాకోపి శుక దేవ నామాక విదాక ర్క్రవిడంబితో ద్వాగవశాత్ ॥ రాజా
 బాణం ప్రాహ॥ ఇ డితవశకుక వెశస్య విజానాసి॥ బాణః॥ దేవశుక దేవ పరి
 జ్ఞాన సామర్థ్యాః శిష్టాః కాలి దానపవ నాస్యః॥ రాజా॥ శుక వెనభే కాలిదాన
 కిం విజానాసి శుక దేవ కవిం॥ ఆహ కాలిదానః॥ దేవ॥ శ్లో॥ శుక విద్వి తయంజా
 నైశ్చిలపి కుహీత లాభవభూతి శ్శుక శ్చాయం వాల్మీకి స్తే తయోనయోః॥ త
 తో విద్వద్భృందవందితా సీతా ప్రాహ॥ కాకాకింకిం నకుర్వంతి క్రొంకారం
 యస్త్రయ త్ర వా॥ శుక ఏవ పరం వక్త్ర్యపహస్తోపలలితః॥ తతో మయూరః ప్రా
 హ॥ అవృష్టస్తనః కిం దిత్తే యో బ్రూ తే రాజపంపది॥ స కేవలమస న్నానం లభ
 తే వవిడంబనాం॥ దేవతథాప్యుచ్యతే॥ శ్లో॥ కానభాకింకవిజ్ఞానం రసి కాః కప
 యశ్చ కే॥ భోజకిం నామ తేదానం శుకస్తుద్యతియేనసః॥ తథాపి భవన ద్వాం
 మాగత శ్శుక దేవః॥ సభాయామా నేతవ్య ఏవ॥ తదా రాజా విచారయతి॥ శుక టే
 వ సామర్థ్యం శ్రు త్వా హగ్దవిమాదయోః పాత్ర మాసీత్॥ మహాకి విరవలూ
 కితత్తితిహవకః॥ అన్తేన త్కవికోటిమకుట మణయోకిం నామ దేయ మిచ విమా
 దః॥ భవతు ద్వాగపాల ప్రవేశయ॥ తత ఆయాం తం శుక దేవం నృప్త్యా రాజా
 సింహాన నాదుదతిన్తత్ సర్వపండితా స్తం శుక దేవం ప్రణమ్య సవిస యముప
 వేశయంతి॥ సచ రాజా తం సింహాన నే ఉపవేశ్య స్వయంత దాజ్ఞయోపవిష్టః
 తత శ్శుక దేవః ప్రాహ॥ దేవధా రానాథ శ్రీవిక్రమనరేంద్రస్య యాదానల
 ధీః శ్వామేవ సేవతే॥ దేవమాశ వేంద్ర ఏవధన్యో నాన్యే భూరుజః యస్య
 తే కాలిదాసాచయో మహాకవయః॥ సూత్ర బద్ధాః స షీణాభివలనంతి॥ తతః ప
 తతి॥ శ్లో॥ ప్రతాపభీత్యా భోజస్య తతనో మిత్రతామ గాత్ ॥ ఔర్వో బాజ

బలాంధశైశవీతీక్షణికతాంగతాంగతా॥ రాజా॥ విష్ణుసుకవేనాపరశ్శోకః
 తనీయః॥ శో॥ సువణకలశం ప్రాదాత్ దివ్యమాణిక్యసంభృతం॥ భోజశ్శు
 కాయసంప్రసంగినశ్చచతుశ్శుకం॥ ఇతిపుణ్యపత్రేలిఖిత్వా సర్వదత్తా
 కోశాధికారిశుకంప్రస్తాపయామాసరాజాస్వదేశంప్రతిగతః॥ శుకంజ్ఞాత్వా
 తుతోవసాచపరిసత్సంతుష్టః॥ అన్యదాపమాకాలేవాసుదేవోనామకవిః
 కశ్చిదాగత్యరాజానంద్యుష్టవా॥ రాజా॥ సుకవేసజన్యంపఠతః॥ కవిరా
 పా॥ శ్లో॥ నోవింతామణిభిరణకల్పతరుభిరణకాశుభేన్వాదిభిరణకైః
 శ్చపరంపకారనిగతైఃస్థూలైరణసూక్ష్మైఃపి॥ అంభోదేననిరంతరంజలభరై
 స్తాముగ్ధరాంసించతాథా॥ రేయేణధురంత్యయాద్యవమాతామన్యైః జగజ్జీవ
 తి॥ రాజాలక్షుండదా॥ కదాచిరాజానంనిరంతరంపఠీయమాసమాలోక్యము
 ఖ్యామాత్యోవక్త్రుమశక్తోరాజ్జన్మయనభవనభిక్తావ్యక్తాన్యక్షరాణిలిఖిత
 వా॥ శ్లో॥ ఆపదభాంధనంగతైత్॥ రాజాశయనాదుతితోగచ్ఛభిత్తా
 తాన్యక్షరాణివీక్ష్యస్వయంద్విలీయచరణంలిలేఖ॥ శ్రీమతామాపదఃప
 తః॥ అపరేయ్యః అమాత్యోద్విలీయంలిఖితంనృప్తాస్వయంతృతీయంలిలేఖ॥
 సాచేదశగతాలక్ష్మీః॥ పరేయ్యః రాజాచతుర్థంలిఖతి॥ సంవితాధోవిసశ్యతి॥
 తతఃముఖ్యామాత్యః రాజ్ఞః పాదయోఃపతతి॥ దేవక్షుశంవోయమహాప
 రాధః॥ అన్యదాథారాధీశ్వరంపఠిసాధభూమాశయానంనుత్వాకశ్చిద్దివి
 జచోరః॥ ఖాతపాతపూర్వంరాజఃకోశగృహంప్రవిశ్యబహునివివిధర
 త్నానివైదూర్యాదీనిహృత్వాతానితానిపరలోకః॥ ఋణానిమత్పతత్రై
 వవైరాగ్యమాపన్నోవిచారయామాస॥ శ్లో॥ యద్వ్యంగంయస్మిన్శాస్త్రంభా
 పంగవశ్చద్విద్రుణః॥ పూర్వోపాజితపాపస్యఫలమశ్నంతిదేహినః॥ తతో
 రాజానిద్రాక్షియోదివ్యశయనస్థితోవివిధమాణికంకణాలంకృతంయతవ
 గంధశానీయమాలోక్యగజతుగరభపదాతిసానుగ్రించచింతయరా
 జ్యసుఖసంతుష్టః॥ ప్రమోదభరాదాహ॥ శ్లో॥ జేతోహరాయువశయస్సు
 పృదోనుమాలాఃసద్బృంధవాః॥ ప్రణయగభాగిరశ్చభృత్యాః॥ వల్లంతిదంతి
 నిపహస్తరథాస్తరంగః॥ ఇతిచరణత్రయంరాజ్ఞోక్తం॥ చతుర్థంచరణం
 రాజ్ఞోమఖాన్మనోస్సరణి॥ సతదాచోరేణశుత్వాపూరితం॥ సమీలనేనయ
 నయోనాహింపిదస్త్రితతః॥ గృధితోగృధః॥ రాజాచోరంవీక్ష్యతస్తైవీరవ

లయమదాత్ | గతస్తోమ-రోపీరవలయమదాయ బ్రాహ్మణ్యమంగత్యాశ
 యాచం బ్రాహ్మణము శాశ్వతమైదత్వా ప్రామా విప్ర ఏత ద్రాజ్ఞః పాణి
 వలయంబహుమూల్యంబల్పమూల్యేననవి క్రేయంతతో బ్రాహ్మణః పణ్య
 వీధ్యాంతద్విక్రీయదివ్యభూషణానిపట్టదుకూలానిచజగ్రామాంతతో రాజకీ
 యాః కేచన ఎనంచోరంమన్యమానాః రాజ్ఞోనివేదయంతి | తతోరాజనిక తే
 నీరః | రాజాపృచ్ఛతి | విప్ర ధార్యంపటమపీనాస్తి అద్య పా త కేవదివ్యకుం
 డలాభతణపట్టదుకూలానికుతః | విప్రః ప్రామా || శ్లో || భక్తైకోటరశాయభి
 మృతమివత్క్రొంతగణంకచ్చపైః పాతీనైః పృథువంకపీతలుత నాద్యస్త్రి
 ముహుమూర్ఖితః | తస్మిన్ శుష్కసరస్వకాలజలదే నాగ్యతచ్ఛేష్టితం
 యత్రాకుంభనిమగ్నవన్యగిణాయూధైః పయః పీయతే | తుష్టో గాజా
 తస్తేనీరవలయంచోర ప్రసత్తంశీబ్రిత్య స్వయంచలక్షుండదౌ | అన్యదా
 కోపికపిశేఖరః విష్ణోవ్యభిః రాజద్వారిసమాగన్యతైః ప్రవేశితోరాజానం
 దృష్ట్వాస్వస్తిపూర్వకం ప్రామా || శ్లో || ధారాధీశధరామహేంద్రగణ
 నాకాతూహలీ యాచయం వేధాస్త్యగ్గణాంచకార ఘటికాఖండేనరే
 ఖాందివి | సై వేయంతిదశాపగాసమభవత్త్వత్తుల్యభూమీ ధరాభావా
 త్త్వత్త్వజతిస్త సోయమవనీపీతే తుమారాచలః | రాజాలోకోత్తరంగ్లోక
 మాకణ్యంకిందేయమితివ్యచింతయత్ - తస్మిన్ కృతజేతదీయకవిత్వమశ్రుతి
 ద్వంద్వ మాకణ్యంసోమనాథాఖ్య కవేముఖంవిభాశుమభవత్ - తత
 స్సహస్త్వాద్ద్రాజానం ప్రామా | దేవా సౌనుక విభావతి శరమనేన
 నకదాపివీక్షితాస్తిరాజసభా - యతోదారిద్యవారిధిరయంతస్యచజీణ
 మపికాపీనంనాస్తితతోరాజాసోమనాథం ప్రామా | నిరవద్యానివద్యానియ
 ద్యనాథస్యకాక్షుతిఃభిక్షుణాకక్షునిక్షిప్తఃకమిక్షురీరసోభవేత్ - తతస్సర్వై
 రప్యన్యోన్యమిత్యభిధామి - అద్యవిష్ణుకవేకవిత్వమాకణ్యంసోమనాథే
 నసమ్యక్స్వాప్త్యమకారి - తతస్సముద్ధితావిద్యత్పరిషత్ - తతోవిష్ణుకవిరేకంప
 ద్యంపత్రేలిఖత్వాసోమనాథకవిహనైదత్వాప్రణమ్యగంతుమాగభవత్ - అ
 త్ర సభాయాంత్యమేవచిరంనంద - తతోవాచయతిసోమనాథకవిః || శ్లో ||
 ఏతేషుహోతరుణమారుతధూయమాసదావానలైఃకబలితేషు మహీరుహే
 షు | అంభోనశేజ్జలదముంచసిమావిముంచనజ్రంపునఃక్షిపసిదయాకస్య

హేతోః - తతస్సేమనాథకవిః నిఖిలముపిచట్టము కూలవిత్తసారణ్య మణి
 తురంగమాదినంపత్తికళ ప్రవస్తావశేషందత్తవాక్ - తేతో రాజామృగ
 యారసప్రవృత్తిగచ్ఛాతంవిష్ణుకవిమాలోక్యవ్యవంతయత్ - మయాఅ
 స్తైభోజనమపినప్రదత్తం-మామనాదృశ్య అయంసంపత్తిపూణకస్సప్రదే
 శంప్రతియాస్యతి-ప్రచ్ఛామి-విష్ణుక మెకుతఃసంపత్తిః ప్రాప్తా-కవిరాహ॥సో
 మనాధేవరాజేంద్రదేవశ్వగ్ధృహభిక్షుణాఅచ్యశోచ్యత మేషాగ్నాగ్నము
 కల్పద్రు మాయితం । రాజాపూర్వంసభాయాం శ్రుతస్యగ్లేకస్య అక్షరల
 త్తుందహా - సోమధేవచ యావద్దత్తం తావదపిసోమనాథాయదత్తవాక్ -
 సోమనాథః ప్రాహ॥కేవలయానికుతఃకుసుమాని వాక్వచఫలానితథావనవీరు
 ధాం - అయమకారణకారుణికోయదానతరతీహపయాంసిపయోధరఃతతః
 విష్ణుకవిసోమనాథదత్తేనరాజ్ఞాదత్తేనదతుష్టవాక్ -తదాసీమంతికఃప్రా
 హ॥శ్లో॥ వహతిభువనశ్రేణీంశేషఃఫణాఫలకస్థితాంకమతవతినామధ్యేపు
 ష్ఠంసదాసచధార్యతే - తనుపికుగుతేక్రొడాగ్నినంపయోనిధిధారదగాత్ అ
 హహమహతాఃస్సీమానశ్చృత్రవిభూతయః-కదాచిత్సేధతతే రాజానమే
 త్యభ్యుత్యః ప్రాహ-దేవలఖిలేష్వపికోశేషాయద్విత్తజాతమస్తితత్సర్వం
 దేవేనకవిభోగ్యతం-పరంతుమౌశగృహేధనలేశోపినాస్తి - కోపికవిఃప్రత్య
 హంద్వారితిష్ఠతి-ఇతఃపగంకవివిద్వాక్వాకోపిరాజ్ఞేనజ్ఞాప్యతఇతిముఖ్యా
 మాత్యేనదేవసన్నిధౌవిజ్ఞాపనీయమిత్యుక్తం - రాజాకాశసంసర్వలదత్తమి
 తిజానన్నపిప్రాహ-అదృద్వారస్థంకవింప్రవేశయ-తతోవిద్వానాగత్యస్స
 స్తీతివదక్ ప్రాహ॥శ్లో॥సభసినిరవలంబేనదతాదీశుకాలంత్యదభిముఖః
 సృష్టోత్తానచంచూపుతేచ-జలధరజలసారాదూరతస్తావదాస్తాంధ్యనిరపిమ
 ధురనేన శ్రుతశ్చాతకేన-రాజాతదాకర్ణ్య-ధిగీతంయద్విద్వాంసః-కవయ
 శ్చద్వారమాగత్యసీదంతీతి-తస్యైవిప్రాయసర్వాణ్యాభరణాన్య త్రైర్యద
 తాతతో ధృజాకొశాధికారిణమాహూయాహ- భాంధారికముంజరాజన్య
 తథామేపూర్వేసాంచయేకోశాస్సంతితేషాంమధ్యేగత్తు పూర్ణాకలశా
 నాహర-తతఃకాశ్మీరదేశాన్మమకుందకవిరాగత్యప్రస్తీత్యుక్తాప్రాహ॥శ్లో॥
 త్వద్వశోజలధౌభోజనిమజ్జనభయాదివ। సూర్యోమబింబమిషతోధత్రేక
 భద్వయంసభః - రాజాతస్యైప్రత్యక్షరంలక్షదహా - పునఃకవిరాహ

శ్లో॥ అనంతకణాని యావంతి చాతకా తూణితేంబుద - తావం తోపితవ్య
యోదాగనముక్తాజలబిందవః॥ తతస్స రాజాతస్త్విశతతురగానపిదదౌ-
తతఃఖాండారికోలిఖతి॥ శ్లో॥ ముచుకుందాయకవయో జాత్యానశ్వాశ
తందదౌ-భోజఃప్రదత్తలక్షోపితేనాసాయాచితఃపునః॥ తతోరాజాసర్వా
నపివేశ్యప్రేషయిత్వాంతగఃచ్ఛతి - తతోరాజ్జశ్చామరగ్రాహిణీప్రా-
హ్మశ్లో॥ రాజన్యంజకులప్రదీపసకలత్వైపాలచూడామణేయైక్తంసంచర
ణితవాద్యుతవాణిచ్ఛత్రైణరాత్రావపిమాభూత్సద్వదనావలోకనవ
శాద్విభాభినమృశ్శశీమాభూచ్ఛేషుమరుంధతీభగఃతీమశ్శీలతాభాజ
నం-రాజాతస్త్విప్రత్యక్షరంలక్షందదౌ - అన్యదాకుండినగరాద్దోపాలో
నామకవిరాగత్యస్వస్తిపూర్వకంప్రాహ॥ క్వద్భైభోజనిర్యాశంద్వయం
త్యజకణాయతే-క్రాధేవిరోధినాంసైన్యంప్రసాదేకనకౌచ్ఛయః - రాజా
శ్రుత్వాపితుష్టోనదాన్యతిరాజపురుషైఃసహవర్షాంశుర్వాణస్తస్యతి-తతః
కపిఃవ్యచింతయత్-కిమురాజ్ఞానాశ్రావితతఃక్షణేనసమున్నతమేవావలో
క్యరాజానంకవిరాహ॥ శ్లో॥ హేపాథోదయథోన్నతంహిభవతాదిగ్వావృ
తాసర్వతః-మన్యేధీరతథాకరిన్యసిఖిలుక్షీరాభితుల్యంసంఘి-కింత్వైషఃక్షుమ
తేనహిక్షుమపిగ్రిహ్యేష్టాణావ్యాకులఃపాతీనానిగణస్త్యదేశశరణస్తద్గర్హ
తావత్తియత్-రాజాకవిహృదయంవిజ్ఞాయగోపాలకవేదారిద్ర్యాగ్నినాని
తాంతందగ్ధాపీతివదగ్ధోదశమణీనసర్వాగ్ధోదశదంతీస్త్రాంశ్చదదౌ-ఏక
దారాజాథారానగరేవివరకాక్వచిచ్ఛిపాలయేప్రసుప్తంపురుషద్వయమప
శ్యత్-తయోరేకవిగతనిద్రోవక్తి-అహలూత్వంమమాస్తదాసన్నఏవ క
స్త్యంప్రసుప్తాసి-తాగపి-నోవా-తతస్త్యపరఆహ-విప్రప్రణతోస్త-అహ
మపిబ్రాహ్మణపుత్రః-త్వామత్రప్రథమరాత్రాశయానంవీక్ష్యప్రదీప్తే
చప్రదీపేకమండలూపవీతాదిభిబ్రాహ్మణంజ్ఞాత్వాభవదాస్తరాసన్నఏ
వాహంప్రసుప్తః-ఇదానీంతస్మిరమాకర్ణ్యప్రబుద్ధోస్తి-ప్రథమఃప్రాహ-సగ్న
యదిత్వంప్రణతోసితతోదీర్ఘాయుగ్ధవ-వద-కుతలగమ్యతే - కింతేనావల
త్రచకింకార్యం-ద్వితీయఃప్రాహ-విప్రభాసగ్రత్పతినామ - వశ్చిమపమ
ద్రతీరేప్రభాసతీర్థకనమీపేవసతిర్నమతత్రభోజన్యకతరణబహుభిఃవ్యా
వణికతంతతోయాచితుమహమాగతఃత్వంమమవృద్ధత్వాత్పితృకలాప్సి

తుష్టిరాజాచోరాయదశకొటిఃసువణస్యాప్తేమతాగజేంద్రాంశ్చద
 దా - తతఃకొశాధికారిధర్మవత్రేలిఖతి || శ్లో || సదస్యైచోరాయప్రతిని
 హతమృత్యుప్రతిభియేప్రభుఃప్రీతఃప్రాదామపరితనపాదద్వయకృతే -
 సువణానాంకొటిదశదశనకొటితుతగిర్తీగజేంద్రానవ్యప్తేమదముది
 తహజన్మధులిహః - తతఃకదాచిద్ద్వారపాలఆగత్యప్రాహ - దేవకాపీ
 నావశేషోవిద్వాద్వాద్వా రివతతతతి - రాజౌప్రవేశయతి - తతఃప్రవిష్ట
 స్సకవిభాజమాలోక్య ఆద్యమేదారిద్ర్యనాశోభవిష్యతీతిమహాతుష్టి
 హమాశ్రుణిముమోచ - రాజాతమాలోక్యప్రాహ - కవేకేరొదిష్ఠీ
 తతతఃకవిరాహ - రాజఆతకణయమన్దహస్థితిం || శ్లో || అయేలాజా
 డౌచైచ్చఃపథివచనమాకణ్యోగృహిణీశిశోకకణ్ఠాయత్నాత్పుపిహితవతీదీ
 నుదనా - మయిక్షిణోపాయేయదకృతదృశావశ్రుబహుభేదంతశ్శబ్దం
 మేత్వనుసీపునరుద్ధతుఃముదితః - రాజాశివశివకృష్ణకృష్ణేతుదీరయాప్ర
 త్యక్షరంబతుందత్వాప్రాహ - సుకవత్పరితంగచ్ఛగేహం - తద్దృహిణీభి
 న్నామాభూదితి తతః కదాచిన్మృగయాపరిక్రాంతోరాజాకస్యచిన్తహా
 వృతస్య ఛాయామాశ్రీత్యతివృతస్సతత్రశాంతిభవదేవసామకవిఃకచ్చిదాగ
 త్యరాజానంవృతమిషేణాహ || శ్లో || ఆమోదైసురుతోస్పృగాశిసలయో
 ల్లాసైస్త్వచాతాపసాఃపుష్పేషుట్పురణాఃఫలైశ్శకునయోఘామాన్ది
 తాశ్చాయయా-సక్తం ధైర్యంధగజాన్తస్త్వయపహితాఃసర్వైకృతాన్ధా
 న్తతఃశ్వంవిశ్వోపకృతిక్షమోసిభవతాభగ్నాస్తతోస్తేద్రుమాఃకించ || శ్లో ||
 అవిదితగుణాపిసత్కవిఫణిఃకణేమవమతిమధుధాతాం - అనధిగతపరిమ
 ల్లాపివహరతిదృశంమాలతీమాలా - తాభ్యాంశ్లోకాభ్యాంచమత్కృతో
 రాజౌప్రత్యక్షరంబతుందదా - అన్యదాశ్రీభోజః శ్రీమన్తహేశ్వరంనంతుంశి
 వాలయమభ్యగాత్ - తదాకొపి బ్రాహ్మణోరాజాసంశివసన్నిధౌప్రా
 హ - దేవ || శ్లో || అర్థాదానవవైరిణాగిరిజయావృథాంశివస్యాహృతంచెవ
 త్తంజగతీతలెపురహరాభావేనమన్తీలతి - గంగాసాగరమంబరంశశికలానా
 గాధిపః త్వాతలంసర్వజ్ఞత్వమధీశ్వరత్వమగస్త్యాంమాంతుభిత్వోలనం
 రాజాలక్షరంబతుందదా - తతఃకదాచిద్ద్వారపాలఆగత్యప్రాహ - దేవకొపి
 విద్వాద్వాద్వారితిష్ఠతీతి - రాజౌప్రవేశయతి - తతఃప్రవిష్టవిద్వాద్వాతతి

శ్లో॥క్షణమవ్యయమృత్యువ్యతియందృష్టి నైను రాగినే - ఈష్యయేవత్యజాత్యా
 శుతంనరేంద్రదరిద్రతా - రాజాలక్షందదా - పునరపివతతికవిశ్లో॥ కేచి
 మ్మూలామలాశాఃకతిదినపి పునస్కంధసంబంధ భాజఃఛాయాంకేచిత్త్ర చ
 న్నాఃప్రపదమపిపరేవల్లవానన్నయంతి - అన్యేపుష్పాణిపాణౌదధతితదవ
 రేగంధమాత్రస్యపాత్రం వాగ్వల్ల్యాఃకిం తుమూఢాఃఫలమహాహనహిద్ర
 మ్మమప్యత్యహంతే - ఏతదాకణ్యజాణఃప్రాహ॥పరిచ్ఛిన్నస్వాదోమృ
 తగుడుమధురౌద్రవయసాంకదాచిచ్ఛాభ్యాసాన్భజతిననుజైరస్య మధికం
 ప్రీయామింబోష్ఠే వారుచిరకవివాక్యే వ్యనవధిన్వానం దఃకౌపిస్ఫురతి
 తురసోసానిరువముఃతతో రాజాలక్షందత్తవా - తతఃకదాచిత్సంహాస
 నములంకుర్వాణైశ్రీభోజేద్వారపాలకత్య ప్రాహ - దేవవారాణసీదే
 శాదాగతఃకౌపిభవభూతిర్నామకవిఃద్వా రితివత్తీతి - రాజాప్రాహప్ర
 వేశయేతి-తతఃప్రవిష్టస్సాపిసభామగాత్ - తతస్సభ్యాఃసర్వైతదాగమనే
 సతుష్టాభవత్ - రాజాచభవభూతిం ప్రేక్ష్యప్రణమత్సనచన్వస్తీత్య
 త్వాతదాజ్ఞయోషవిష్టఃభవభూతిః ప్రాహ॥దేవ॥నానీయం తేమధునిమధు
 పాఃపారిజాతప్రసూనైః నాభ్యశ్యం తేతుహినరుచినా చంద్రికాయాం
 చకౌరాః - అస్తద్వాక్తాధురిమధురమాపద్యపూర్వావతారాః సోల్లాసా
 మ్మృన్మయమిహవిబుధాఃకిముధాభ్యర్థనాభిః॥ నాస్తాకంశివిశానకాపి
 కటకాద్యాలంక్రియాపత్క్రియానోత్తుంగస్తురగోనకశ్చిదనుగోనైవాం
 బరంసుందరం-కింకుత్సౌతలవత్య-శేషవిమహంసాహిత్యవిద్యాజుహంశే
 తస్తాషకరీరినానతికరీవిద్యానవద్యాసినః॥ఇత్యాకణ్యజాణఃపండితపుత్రః
 ప్రాహ- అఃపాపధరాధీశసభాయామహంకారంమాకృథాః॥శ్లో॥నిశ్వా
 సాపిసనిర్యాతిబాణేహృదయవతిన్॥కింపునః ప్రకటాటోపపదబద్ధాసరస్వ
 తీ - తతోభవభూతిఃపరాభవమనమామానః ప్రాహ ॥
 శ్లో॥మాతాదాకృష్టేనాంకతివయవదానాం రచయితాజనస్వర్థాశుశ్చే
 దమాహకవినావశ్యవచసాభవేదద్యశ్వోవాకిమహబహునాపాపిగతౌ
 ఘటానాంనిర్మాతృస్త్రిభువనవిధాతుశ్చకలహః॥పునరాహ ॥ కాశిదాసకవే
 ర్వాణీకదాచిన్తద్గిరాసహ-కలయత్యద్యసామ్యంచేద్భి తాభీతాపదేవదే॥త
 తఃకాశిదాసఃప్రాహ-సఖేభవభూతేమహాఃవిరసి-అక్రికిమువక్తవ్యం॥శ్లో॥ని

షాధారం గ్రహరివన్నహాపండితమండితా - ఆచార్యారంశరంవేస్తాజా
 వాశివసన్నిభః - తస్మిన్ త్వాగజా ప్రాహ - యువాభ్యాఃరస్యంతోవ
 గ్నీయతీ - భవభూతిః || ముక్తాభూషణమిందువింబనుజనివ్యాకీర్ణశాగంన
 భఃస్త్వగంచాపమపేతచాపలనుభూదిందీవరేముద్రితే - వ్యావీనంకటకం
 తనుండరణితంకుందోనిలైనుకండితంనిన్న రిదన్తబకాచచంపకలతాసాభూ
 న్నజానేతః || తతఃకాలిదాసః ప్రాహ || స్వీర్షంహండలమైందవంవిలులి
 తంప్రగ్భాగనన్ధంశమః క్రాగేవ వ్రతమాన్తకైతకశిఖాలీలాయితంసుస్త్రి
 తం - శాంతే కుండలశాండవంకువలయద్వంద్వతిరోమాలితంవీతంవిమ్ర
 మసీత్కృతంపహితతోజానేకమాసీదితి - రాజాకాలిదాసం ప్రాహ - సు
 కవేభవభూతినానసానామ్యంతవనవక్తవ్యం - భవభూతిరాహదేవకిమితి
 వారయసి - రాజా - సర్వప్రకారేణకవిగసి - తతోబాణః ప్రాహ - రాజా
 భవభూతిఃకవిశ్చేత్కాలిదాసోవక్తప్యైవా - రాజాబాణకవేకాలిదాసఃకవి
 గ్నకింతుచార్వత్యాఃకశ్చిదవనాపుగుహవతాగవన - తతోభవభూతిరాహ -
 దేవకిమప్రప్రాశస్త్యం - కాలిదాసస్లోకైరుతఃకైశకశిఖాలీలాయితంసు
 స్త్రిగమితివతితం - తతోభవభూతిరాహ - దేవకిమప్రాశస్త్యం - తతఃకా
 లిదాసః ప్రాహ - దేవలపఖ్యాతిమాభూత్భవనేశ్వరీదేవతాలయంగ
 త్వాత్పూర్విధౌతాం పురస్కృత్యభటాయాంశోధనీయంత్యయా - తతో
 భోజసర్వకవిబృందవందితస్సభాభవనేశ్వరీదేవాలయం ప్రాప్యతత
 త్సన్నిధౌభవభూతిమాస్తేభటాందశ్వాశ్లోకద్వయంచతుర్వపత్రద్వయేవి
 భిత్వాతులాయాంయునోచ - తతోభవభూతిభాగలఘుత్వోద్భూతాం
 ఈషదున్నతింజ్ఞాత్వాదేవీభక్తపరాధీనానదసితస్పరిభవోమాభూదితిస్వా
 వతంసకల్హారముకగంధంవామకరనఖాగ్రేణగహీత్వాభవభూతిపత్రేచి
 త్తేప - తతఃకాలిదాసః ప్రాహ || ఆహూమేసాభాగ్యంహమచభవభూ
 తేశ్చఫణితింభటాయామారోవ్యప్రతిఫలతితస్యాంలమీనువి - గిరాందేవీవ
 ద్యశ్రుతికలితకల్పార్కలికామహాలీమాధుర్యంక్షిపతివీప్రాప్త్యైభగవ
 తీ - తతఃకాలిదాసపాదయోఃపతతిభవభూతిః - గజానంచవిశేషజ్ఞంను
 నుతేత్తతతోరాజాభవభూతికవయేతంకుత్తగజాదదౌ - అన్యదారాజా
 ధారానగరరాత్రావేకాకీచిచరణకాంచనస్వేరిణీంసంకేతంగచ్ఛంతి

దృష్ట్యంత్రచ్చ-దేవికాత్వమేకానినుద్య గాత్రాక్షగచ్ఛసీతి-తశశ్చతురా
 నై రిశీవానంగాత్రావిదరంతంశ్రీభాజంశ్చిన్యప్రాహ||శ్లో|| న్యత్తోపి
 విషమో రాజకావిషమేషుఃక్షమావతే । శాసనంయస్యగుక్రూఢాసవ
 మ్నాధ్వికతుర్వతే ॥ తతఃతుష్టోరాజాబోద్ధండాదాదాయ అగదంవలయం
 నతస్త్రిరతవాకసాదయధాస్థానం ప్రాప-తతోవత్సకానిగచ్ఛకాన్వది
 ద్దృహేవకాకిసీంబద-తీంనారీందృష్ట్వాకేమర్కమధికం త్రారోదితకందుః
 శిమేతస్యాభినిచారయితుమేకమంగరక్షకం ప్రాహిణోత్-తతోంగరక్ష
 కఃపునరాగత్యప్రాహ-దేవనయాష్టష్టాయదాహతచ్ఛృణు||శ్లో|| న్యత్తో
 త్సనిరేషనువకగతస్థానావశేషంగృహంకాలాయం జలదాగమఃకుశలి
 నీవశ్చస్యవాతా-పిసం-యత్నాత్సంచితతైలబిందుఃకుశికాభగ్నేభివగ్యా
 కులాదృష్ట్వాభాభారలసాం నిజవధూంశ్వశ్రూశ్చిరంరొదతి ॥ తతఃకృ
 పావానిధిఃప్రీతిపాలఃతస్యై-తుందదా-అన్యదాకొంకణదేశవాసీవిప్రః
 రాజేష్వస్తిక్తుక్త్వాప్రాహ||శ్లో|| శుక్తిర్వయపుత్రేభోజయశోభావరో
 దస-మన్యేతదధృతంముక్తాఫలంశీతాంశుమండలం-రాజాతస్త్వేతుందదా-
 అన్యదాకాశ్చీరదేశాత్సోపికాపీనావశేషోరాజనికబస్థావీకకనకమాణిక్యప
 ట్టమకూలాలంకృతాకాశ్యరాజానం ప్రాహ||నోపానీకనకంకణక్యం
 యితానోకణయోఃకుండలేతుభృష్టీగధిమగ్ధమగ్రహసీనోవాససీభూ
 వణం-దంతస్త్రభవిశాసికానశిబికానాశోపివిశోన్నతోరాజరాజస
 భాసుభాపితకలాకాశల్యమేవాస్తిహఃతతస్తస్మైరాజాలతుందదా-అన్యదా
 రాజారాత్రాచంద్రమండలదృష్ట్వాతదంతస్థనకశంకంవణాయశస్త్ర||అం
 కంకేపితశంకీరేజలగ్ధేఃపంకంవరేమనిరేసారంగంకతివిచ్ఛసంజగదిరేఖా
 చ్ఛాయమైచ్ఛన్పరే । ఇతిరాజాపూర్వాధకంలిఖిత్వాకాళిదాసమస్తైః
 దా-తతస్సతస్త్వేన్నేవతుణేఉత్తరార్థంలిఖితకవిః-ఇందాయద్దళితేంక్రలీలశ
 కలశ్యానంబరీవృత్యతేతస్మాంత్రినిశీపితమంధతమాసంకుక్షిన్ధమాచక్ష
 హే-రాజాప్రత్యక్షరలతుముత్తరార్థస్యదత్తవా-తతోరాజాకాళిదాస
 కవితాపశ్యంతింవీక్ష్యచమత్కృతఃపునరాహసఫోటకశంకంచంద్రమసంవ్యా
 పణాయేతి-తతఃకవిఃపఠతి||లక్ష్మీక్రీడాతటాకద్యుతిధవళగృహందర్పణం
 దిగ్బధానాంపుష్పంశ్యామాలతాయాస్త్రిభువనజయినోవన్నధస్యాతప

శ్రో-పిండిభూశంహరస్యస్త్రీశనమరథునీపుండరీకంమ్మగాఁకౌజ్యోజ్ఞాన్మ
వియ్యాస నావీంజనయితనికరస్తారకాగోళికిఁగ్య॥ రాజాపునః ప్రత్యక్షరల
క్షుండకౌ-మహాకల్పిద్ధూరదేశాదాగఃఃవీణాఃపితహాతరగవ్యాకిరణా
ధ్వనేనధిఃశోనాహంగసాహిత్యవిన్నోజానామిదచిత్రవాక్యరచనాచా
తుర్యమధ్యచ్ఛతం - దేవీకాపివిరిచివల్లభనుతాపాణీస్థవీణాకిలక్వాణాభి
న్నగవంతధాపీకీమఫిబ్రూతేముఖిస్థామనఃకాజాగస్తైలక్షుండకౌ-బాణః
తస్యసులలితప్రభంధంశ్రుత్వాప్రాహః-దేవమాతంగీమివమాధురీంధ్వనవి
దోనైవస్పృశంశ్యత్రమాంవుశ్చప్రీంకులకన్యకామఃరసాన్తజ్ఞానవశ్యంశ్య
మి-కిస్తూరీక్షునసారసేగభసుహృయ్యశ్చప్రీమాధుర్యయోయోగఃకష్ట
రసాయనంసుశ్రీసకన్యాపిసంపద్యతే - అన్యదారాజాపీతాంప్రాతః
ప్రాహః-దేవిప్రభాణంవ్యావణయేతి॥సీతాప్రాహ॥విరిభవిశ్శోన్ధాలా
స్తారాఃకలావివసజ్జనామనకృపమునెన్నగస్త్రైవనెన్ననాధున్నభః-
అపసరతివధ్వాంతంచితాశ్చితామివదూరతః-ప్రజాచినిశాక్షిన్రలక్ష్యగీ
రున్యమినామివ-రాజాలక్షుండత్వాకాలిదానంప్రాహ-సఖేయకివేశ్వరూపి
ప్రభాతంవ్యావణయేతి-కాలిదానః॥అభూత్ప్రీంగప్రాచీరసతతీవిప్రా
శ్యకినకంగతెచ్చాయశ్చంకోబుధజనభివగ్రామ్యసదస-తుణాత్మీణాస్తా
రాన్యఃతయభివాన్యమపరానదీపారాజంతేకినయరహితానామివను
తాః-రాజాతస్తైప్రత్యక్షరలక్షుండకౌ-అన్యదాద్వారపాలకగత్యప్రా
హః-దేవకాపిమాలాకారపత్నీద్వారిశ్శతతీ-రాజాప్రవేశయేతితతఃప్రవేశి
తాసాచననాన్కృత్యపతతి॥సమున్నతేఘనస్తనస్తలిఃచుంబితుంబీఫలశ్చణ
స్తధుగవీణయావిబుధలోకలోలభ్రువాత్వదీయముఁగీయతేహరకీరీలకోటి
స్ఫురత్తుమారకరకంధీకరణపూరగౌరంయశః - రాజాలహూమహతీవ
దవత్తతిరితస్యఃప్రత్యక్షరలక్షుండకౌ-అన్యదారాత్రారాజాధారాన
గదేవిచరకాశ్యచిన్ద్రహేకామపికామిమీములూఖిలవనాయితాదచర్య-రా
జాతాంతరుణింపూణాచంద్రాననాంసుకుమారాంగీంబలిక్యతత్కరస్థ
ముసలంప్రాహః-హేముసలపఃస్వాకగప్లువస్పశ్యేనాపిష్వయీకిసలయంనా
సీత్-శ్చిన్ద్రసర్వధాకాష్టమేవత్వమి-తతోరాజాపకలచరణంపతశ్శో
ముసలకిసలయంతేతత్తుణాద్యన్నజాతం-తతోరాజాప్రాతస్సభాయాం
సమాగతంకాలిదాగుంబీశ్యముసలకిసలయంతేతత్తుణాద్యన్నజాతం

లిపతిత్వానుకవేశ్వంవరణప్రయంపరేస్యవానశశఃకాలిదాసఃప్రా
హ॥ జగతివిదితమేతాన్తాన్తమేవాసిహూయంతపిచకిలసశ్వంకాననేవధికా
త్తోసి - నకువలయునేత్రీపాణిసంగోభ్యవేన్తిన్యసలకిలయంతేతనశ్శాన్య
న్నజాతం - తతఃరాజాహరణత్రయస్యప్రశ్యక్షగంలక్షుడదా - అన్యదా
రాజాదీఘికాలంజలకేళీంవిధాయచిశ్రాంతస్త్రీచస్తవఽవివిధాభాయా
యాం నిషణ్ణః - తత్రకల్పితకవిరాగత్యప్రాహ॥ శ్లో॥ ఛన్నంనైస్యజోభ
రేణభవతశ్చీఃసైదేవక్షమారయోనక్షీణగతీణక్షీణిసఃప్రేక్ష్యాంతరి
తుంతుతాత - నిశ్చంకానిరవశ్రపోనిరంగోనితాఽంధవోనిష్పహృన్నస్త్రీ
కోనిరవత్యకోనిరనుజోనిహాటకోనిగతః॥ కింఽస్త్రిలకాఽడభ్యతతానన
వ్యవసితోన్నివైఃసారసైరకాండపటుతాండవైరపేళిఖండినాంఃఽడతైః॥ ఏ
తస్యమవలకితాస్సగనభవత్రోస్సతభవత్ప్రభువరూఢిగజనిభూరజ
శ్శాన్యవలాః - తతోరాజాలక్షన్యయాంఽదా - తదానీమేవతస్యశాఖాయామే
కంకాకంఠంఽతంప్రేక్ష్యకోలంఽచాన్యశాఖాయాంకూజంతంవీత్యదేవజ
యనామాకవిరాహ॥ శ్లో॥ నోచాయావరణోపచాపితతురాచంచుగ్నవా
చ్యంవచోనోలీలావతురాగ్జిర్నచశుచిఃపక్షగ్రహేయంతవ - కురక్రేం
కృతిగర్భరాంగిరమిహస్థానేనదైవోగ్గోకయాఖిఽధ్వాంతునలజ్జసేప్యస
దృశంపాండిశ్యమున్నాటయి - తపనాందేవజయకవినాకాకమిషేణవి
రచితాఽన్వగహాణాంఽమన్యమానస్తోస్పధాఽళఃపారికమానామకవిః
కోపేనేష్యోఽపూర్వంప్రాహ॥

శ్లో॥ తుల్యవర్ణచ్చదైక్యఃకోకిలైస్సహసంగతః - కేనవాఖ్యాయతేకాకః
స్వయంయదినభాషతే - తతోరాజాతయోఃపారిశక్తదేవజయయోః అ
వోన్యవైరంజ్ఞాత్వామిథతిలింగనాదినావస్తాల్లకారాదదానేనచమి
త్రతన్యధాత్ - అన్యదారాజాయానమారుహ్యగఢవత్కానికంచిత్ర
పోనిం దృష్ట్వాతంప్రాహ - భవాదృశాంఽగ్నసూభాగ్భాయత్తంభవ
తాంక్షిణిః - భోజనాథంకేవాప్రాధ్యకంతతి॥ తతస్సరాజవచనమాక
ణ్యోఽతపోనిధిరాహ॥ శ్లో॥ ఫలంస్వేచ్ఛాల్లభ్యంప్రతివనమఖేదంక్షీణిరహం
వయఃస్థానెస్థానెశిశిగమధురంపుణ్యసరితాం - మృదుస్పర్శాయాసులలి
తలతాపల్లవమయానహంతేసంతాపంతదపిధనినాంశ్వారికృపణాః - రా

జకవయంకమపినాభ్యగ్నమమఃస్పృహమశ్చైతి రాజాతుష్టిసమతితతఉత్త
 రదేశాదాగత్యకశ్చిద్దాజానంస్వస్థితాహ-తంచ రాజాపృచ్ఛతి-విదవా
 కుశ్రతేస్థిగతి-విదవానాహ॥శ్లో॥యత్రాంబునిందత్యమృతమంత్యజాశ్చ
 సురేశ్వరాః-చింతామణిశ్చపామాణాస్తత్రనోపనతిఃప్రభా-తదారాజాల
 కుందత్వాప్రాహ-కాశీదేశేకాపిశేషవారేతి-సతహ-దేవతదానీంకాచి
 దద్భుతవార్తాతగ్రలోకముఖేనశ్రుతా-దేవాదుఃఖేనవీనాభిగజా-దే
 వానాంకుతోదుఃఖంవిదవా-సచాహ॥నివాసఃక్వాద్యనోత్త్రోభాదేనక
 నకాచి-ఇతిన్యగ్రనియోదేవాభోజవార్తేతినూతనా-తతోరాజాకుతూ
 హలాక్రూపప్రసక్తస్తేపునఃలక్షందదా-తతోద్వారపాలఃప్రాహ-దే
 వశ్రీశైలాదాగతకశ్చిద్విదవాబ్రహ్మచర్యనిఃస్వారివతతఇతిరాజా
 ప్రవేశయేత్యాహతతలగత్యబ్రహ్మచారిదిరంజీవేతిపదితి-రాజాతంపుచ్ఛ
 తి-బ్రహ్మకబాల్యపవకలికాలానినుసూచంకినామవ్రతంతే-అన్వహముప
 వాసేనకృశీసి-స్వచిత్ బ్రహ్మణ్యకన్యాంతుభ్యం దాపయిష్యామి
 త్వంచేన్ద్రహస్థిసనియమమంగీకరిష్యసి-బ్రహ్మచారిప్రాహ-దేవత్వమీ
 శ్వరస్త్యయాశీమపాద్యం శ్లో॥సారంగాసుశూదోగృహంగిగుహాశాం
 టఃప్రియాగేహినీవృత్తివన్యలతాఫలైర్నివసనం శ్రేష్ఠంరహాణాంత్యచః
 త్సద్ధ్యానాన్పుతపూరమగ్నుమనసాంయేమామియంగివృణకితేమామి
 మకళావతంసయమినామోక్షేపినోనస్ప్రహ-రాజా-ఉత్థాయపాద
 యోఃపతతిహద-బ్రహ్మకమయాకింకరవ్యమితిసలహదేవవయంకా
 శీంజిగమిషవఃతతపి కంవిధేహియేత్వత్సదనెండితవరాఃతాకసర్వాన
 పిసవత్సి కాకాశీలప్రతిప్రేషయతతోహంగోష్ఠేత్యుక్తకాశీంగమిష్యామి
 తిరాజాతథాచత్రతస్సర్వేపండితవరాస్తదాజ్ఞయాప్రసితాః-కాలిదా
 సపికోనగచ్ఛన్-తదారాజాకాలిదాసంప్రాహ-సుకవేత్వంకుతోనగ
 తోసీతితతఃకాలిదాసోరాజానంప్రాహ-దేవసర్వజ్ఞోసి॥తేయాంతీతిథే
 ముబుధాయేశంభోర్ధూరవర్తినః-యస్యగౌరీశ్వరశ్చిత్రేగ్ధంభోజవరంహిస
 తతోవిదవత్పుకాశీంగతేషురాజాకదాచిత్తభాయాంకాలిదాసంపుచ్ఛతి
 స్స-కాలిదాసఅద్యకేమపిశ్రుతంకింత్యయేతి-సతహ-మెరౌమందరకంద
 రాసుహిమవత్సనామహేంద్రాచలైశ్చలాసన్యశిలారలెషుమలయ

ప్రా గ్భాగభాగేష్యపి-సహ్య ద్రావపిలేషు లేషుబహుశోభోజ శ్రుతం
 లేషుయాలోకాలోకివిచారచారణగణైశ్చుద్ధీయమానంయశః - తతశ్చమ
 త్కృతోరాజాన్రత్యక్షగలక్షందదౌ - తతఃకదాచి ద్రాజావిద్వద్భుం
 దంధర్మతంకాళిదానంచఅనవరతవేశ్యాలంపటంజ్ఞాత్వాప్యచింతయత్ - అ
 మాహబాణసుయూరప్రభృతయోనుదీయామాజ్ఞాన్వదధుః-అయంచవే
 శ్వారసలంపటతయానుమాజ్ఞాన్సాద్రియతే - కింకుమృత్తి - తతోరాజా
 సావజ్ఞంకాళిదానమవశ్యత్-తత ఆత్మనిరాజావజ్ఞాన్జ్ఞాత్వాకాళిదానఃఅ
 ల్లాశదేశంగత్వాతద్దేశాధినాథం ప్రాప్య ప్రాహ - దేవమాళ వేదప్రస్య
 భోజస్యావజ్ఞయాత్వదేశం ప్రాప్తోహంకాళిదానోనానుకపిరితి - తతోరా
 జాతమాననేడవవేశ్య ప్రాహ-సుకవేభోజసభాయాత్మహాగతైఃపండితై
 స్సముదితశ్శతైస్తేనహిమా - సుకవేశ్యాంసగన్వతీంవదంతితఃకిమపి
 తే3-తతఃకాళిదానఆహ॥శ్లో॥ అల్లాశతోణిపాలత్వనహితనగరేపంచరం
 తీకిరాతీకీర్ణాన్యాదాయరత్నాన్యగుతరఖది గాం గారశంకాకులాంగీ - క్షీ
 ప్రాస్త్రీఖండఖండౌతదుపరిముకుళీనూతనే శ్రాధమంతీశ్వాసామోదా
 నుయాతైమఃకుకరకరైర్ధూమశంకాంబిభృతి - తతస్తస్మైప్రత్యక్షురి
 లక్షందదౌతతఃకదాచిదల్లాశరాజఃకాళిదానంవప్రచ్ఛ-సుకవేషకశిలాన
 గతీంవ్యావణాయేతి-తతఃకిరాహ॥శ్లో॥అపాంగపాతైరపదేశపూర్వై
 ణీదృశామకశిలానగర్యాం! వీధీషువీధీషువినాపరాధంపదపదేశృంఖలితా
 యువానఃపునశ్చప్రత్యక్షగలక్షందదౌ-పునశ్చపతతఃకిమి-అంభోజపత్రా
 యతలోచనానామంభోధిధీరాస్విహదీస్థికాసు - సమాగతానాంకుటి
 లైగపాంగైరనంగబాణైఃప్రహతాయువానః॥పునశ్చఅల్లాశస్యఃప్రత్యక్ష
 గలక్షందదౌపవతేతైవస్థితఃకాళిదానః-అంత్రాంతరేధారానగర్యాం
 భోజం ప్రాప్య-ద్వారపాలః ప్రాహ - దేవమూజకరదేశాత్మామఘనా
 మాపండితవగ ఆగత్యనగరాద్భహిరాస్తేనచస్యవత్త్వి రాజద్వారిప్రేషి
 తా-రాజాతాంప్రవేశయేత్వాహతతోమాఘపత్న్విప్రవేశితాసారాజహ
 స్తేపత్రంప్రాయచ్ఛత్ రాజాతదాదాయవాచయత్తి॥శ్లో॥ కుముదపనమప
 శ్రిశ్రీమదేభోజపండంత్యజతిముదుములూకఃప్రీతిమాంశ్చక్రవాకః - ఉ
 దయసుహిమరశ్శిర్యాతీశితాంశురస్తహత విధినిహతానాంహావిచిత్రోవి

పాకః - ఇతి రాజా తదద్భుతం ప్రభాకవర్ణనమాకణ్యకలక్షత్రయందత్వా
 మాఘపత్నీమాహ - మాతరిదంభోజనాయదీయతే - ప్రాతిరహం మాఘ
 పండితమాగత్య సమస్కృత్య పూర్ణానునోరథం కిరిహ్యనిూతి- తతస్సౌతదా
 దాయగచ్ఛంతీయాచకానాం ముఖాత్స్వభర్తుశ్చారదచంగ్రకిణిగౌరాకా
 గుణాకాశ్చాత్తేభ్య ఏవధనమఖిలంభోజదత్తందత్తవతీమాఘపండితంస్వ
 భగ్నరసూనాన్యప్రాహ- నాథతాజ్ఞాభోజేనాహంబహుమానితాధనంస
 ర్వంయోచకైభ్యస్తద్ధుణానాకర్ణ్యదత్తవతీమాఘః ప్రాహదేవిసాధుకృ
 తం-పరమేతేయాచకాస్సమాయాంతి కిలతేభ్యఃకేదేయమితి తతోమాఘ
 పండితంవస్తావశేషంజ్ఞాత్వాకోవ్యధీప్రాహ॥శ్లో॥ అస్వాస్యపర్వణమ
 లంతపనోన్యతప్తముద్గామదావవిధురాణిదశాననాని - నానానదీనదశతాని
 చిగ్మానిశ్చారిత్రోసియజ్జలదనైవతివోత్తమశ్రీః- ఇత్యేతదాకణ్యమా
 ఘఃస్వపత్నీమాహ॥దేవి॥శ్లో॥ అథానసంహినచమంబతీమాండుదాశాత్యా
 గైరలింపమాతిసులలితంమనోమే| నూచ్ఛాచలఘువకరీస్వవధేవతాపరి
 ప్రాణాస్సవ్యయంప్రజతకింపరిదేవనేన - దాగిద్యాగలనతానశ్శాంత
 స్సంతోషవారిణా - యాచకాశావిఘాతాంతగ్రహకైసోవశామ్యతీతి-త
 తస్తదామాఘపండితస్యతామ ఎస్థాంబిలంకృతస్త్వేయాచకాః యథాస్థా
 నంజన్మః ఏవం తేషాంయాచకేషు యథాయథాంగచ్ఛత్సుమాఘః ప్రాహ॥
 శ్లో॥ ప్రజతప్రజతప్రాణా అధిభివ్యథాతాంగతః - పశ్యదపిదగంత
 వ్యంక్వసార్థఃపునతీన్మతః - ఇతివిలపమాఘపండితఃపరలోకమగాల్తతో
 మాఘపత్నీప్యామినిపరలోకంగతేనతి ప్రాహ॥శ్లో॥ సేవంతేస్సగృహంయ
 స్యదాసవద్యాభుజస్సదాసస్వభాత్యాసహాయోకాయం మ్రియతేమాఘప
 ండితః-తతోరాజామాఘంవిపన్నంజ్ఞాత్వానిజగరాద్విప్రశతావృతః మా
 నీరాతా వేవతతాగాత్-తతోమాఘపత్నీరాజానంబీక్యప్రాహ- రా
 జకాయతఃపండితవరస్త్యదైశంప్రాప్తఃపరలోకమగాల్-తతోస్యకృత్య
 శేషంసమ్యగారాధనీయంభవతేతి- తతోరాజామాఘంవిపన్నంసమదా
 తీరనీత్వా యథోక్తేనవిధినాసంస్థారముకరోత్-తత్రచమాఘపత్నీనహ్నై
 ప్రఃష్టా-తయోశ్చపుత్రతస్సర్వంచక్రభోజః-తతోమాఘేవిపంగతేరాజా
 శోకాకులోవిశేషేణకాలీదాసవియోగేనదపండితానాంప్రవాసేనకృతో

భూద్వి నేది నేటి ముఖ్య వక్షశబీవ-తతోమాత్రే మిళితావంతి తం - అగ్నిభో
 దే శేకాళి దాసోపసతితస్మిన్నాగతే రాజానుభవభివ్యతీతి - ఏవంవిచార్యా
 మాత్రైః పతే కిమపి లిఖత్యా తద్వత్తంతైకస్యామాత్య స్వహస్తైః తాన్
 ప్రేషితం - సకాలక్రమేణకాళిదాస మాసాద్య రాజ్ఞోమాత్రైః ప్రే
 షితోస్తే తినత్వాతతోపత్రందత్తవాక్ - తతస్తతోకాళిదాసోవాచయతి॥
 శోనభవణనభవతినచిరంభవతిచిరంచేత్ఫలవిసంవాది - కోవస్సత్పురుషా
 కాంతుల్యః స్నేహేనసీచానాంసహకారేచిరంస్థిత్యాసలీలంబాలకోకిల-తం
 హిత్యాద్యాన్యవృక్షేషువిచరన్నవిలజ్జసే - కలకంఠయథాశోభాసహకా
 రేభవద్దరిః-ఇదిరేవాపహశేచాకింతథాస్యాద్విచారియే- తతఃకాళిదాసః
 ప్రభాతేతంభూపాలనూపుచ్ఛ్యమాళవదేశమాగత్యరాజ్ఞః శ్రీదోద్యా
 నేతస్థా-తతోరాజావత్రాగతంజ్ఞాత్వాస్వయంగత్యానుమాతాపరివారే
 ణతమానీషసహస్రితచాకతతః క్రమేణవిద్వన్తందలేవ సమాయాతేసా
 భోజపరిషత్ప్రాగ్విరేజే-తతఃసంహాసనమలంకుర్వాణంభూజుద్వారపా
 ల ఆగ్ర్యప్రణమ్యాహ - దేవకోపివిద్వాజాలంధరదేశాదాగత్యద్వా
 ర్యాస్తత్కృత-రాజాప్రవేశయేత్సాహ-సచవిద్వానాగత్యసభాయాంతథా
 విధంరాజానంజగన్త్యాకాళిదాసాదీక కవిపుంగవాంశ్చ వీర్యబద్ధజి
 హ్నుతివాజాయత-సభాయాంకిమపితస్యమఖాన్ననిస్సరతి-తదారాజ్ఞోక్తం
 విద్వాకిమపితేతి-సప్రహ॥ ఆరనాళగళదాహశంకయామన్తుఖాదపగతా
 సుగంధాః కేనైవైరికమలాకచగ్రహవ్యగ్రహస్తనకవిత్వమస్తిమ - రాజాత
 స్తైమహిషీకతందదా-అన్యదారాజాకాతుకాకులస్సీతాంప్రాహ - దేవిసు
 రతంఃతే - సీతాప్రాహ॥శ్లో॥ సురతాయనమస్తస్మైజగదానందహేతవే
 అనుపంగళంయస్యభోజరాజభవాద్యశాం- తతస్తుష్టారాజాతస్యైహ
 రందదా-తతోరాజాచానురగ్రహిణీ-వేశ్యామవలూక్యకాళిదాసంప్రా
 హ-సుకవేవేశ్యామేనాంవిణయేతితామవలూక్యకాళిదాసః ప్రాహ॥శ్లో॥
 కవభారాత్కుచభారఃకుచభారాద్భీతిమేతికవభారః - కవకుచభారాజ్జ
 ఘనంకోయలచంద్రాననేవమత్కారః॥ భోజస్తుష్టస్యస్వయమపి పత
 తివదనాత్పదయ్యుగళీ-యంవచనాదధరశ్చదంతపంక్తిశ్చ-కవశఃకుచయ్యుగళీ
 యంలోచనయ్యుగళంవమధ్యతస్త్రసతి-అన్యదాభోజోధారానగరైపకాకి

విచరణకస్యచిద్విప్రవరస్యగృహంగత్వాతత్రకాంచనపతివ్రతాంస్వాంకే
 శయానంభర్రారముద్యమాంతీనుపశ్యత్తతఃతస్యాశ్శిశుస్సుప్తోభిరఃజ్వాలా
 యాస్సమీపమగచ్ఛత్ - ఇయంచపతిధర్మపరాయణాస్త్వపతింనోతావ
 యామానతతశ్శిశుఃచవహచ్ఛతంతంనాగృహ్ణోత్ - రాజాచాశ్చర్యమవ
 లోక్యాత్పిష్టత్ - తతస్సాపతిదర్మపరాయణావైశ్వానరమప్రార్థయత్ ||
 యజ్ఞేశ్వరశ్వంసర్వకర్మాసాక్షీసర్వధర్మాజ్ఞానాసిమాంపశధర్మపరాధీ
 నాంశిశుమగృహ్ణాంతీంచజానాసి - తతోమదీయశిశునుమగృహీతుఃకతుః
 త్వంమాదహతి - తతశ్శిశుఃయజ్ఞేశ్వరంప్రవిశ్యతంచహస్తేనగృహీత్వాగృ
 ఘటికావర్యంతంతత్రైవాతివృత్ - తతోనారోదీత్ ప్రసన్నముఖశ్చశిశుః -
 సాచధ్యానాయాథాశిష్టత్ - తతోయదృచ్ఛయాసముద్ధితేభగవతసార్ఘ్యపి
 తిశిశుంజగ్రాహ - శంచపరమధర్మమాలోక్యవిస్తయాపిష్టోపపతిరాహ
 అహేలూమనుభాగ్యంకస్యాస్తియదీదృశ్యఃపుణ్యస్తియోపిమన్నగరమధి
 వసంతీతి || తతఃప్రాతస్సభాయామాగత్యసింహాసనేఉపవిష్టఃరాజాకాళి
 దాసంప్రాహ - సుకవేమహదాశ్చర్యంచయాపూర్వేద్యురారోదృష్ట
 మస్తీత్యుక్త్వా రాజావతతి || శ్లో || హుతాశనశ్చందనపంకశితలత్తతి - కాలిదాన
 న్నతశ్చరణత్రయంరూపితివతతి || శ్లో || సుతంవతంతంప్రసమీక్ష్యపావకేన
 బోధయామానపతింపతివ్రతా - తదాభవత్తత్పతిభక్తిరవతోహుతాశన
 శ్చందనపంకశీతలః - రాజాచస్వాభిప్రాయమాలోక్యవిస్తీతఃతమాలింగ్య
 చాదయోఃపతఃస్త్రి ఏకదాగ్రీష్టకాలేరాజాఅంతఃపురేవిచరణమమతా
 వతస్తఃఆలింగనాదికమమర్షతాభిస్సహసరసల్లాపాద్యుపచారమనుభూ
 యతత్రైవసుప్తః - తతఃప్రాతరుత్థాయరాజాసభాంప్రవిష్టఃకుతూహలా
 త్పతతి || శ్లో || చురుదాగమమాతాయాపిశూన్యేసమయేజాగృతినంప్రవృథ
 తాపేభవభూతిరాహ || శ్లో || ఉరగీశశవేమభుక్షవేస్వాప్యదిశత్సూతకృ
 తిమాననానిలేన - రాజాప్రాహ - భవభూతేలోకోక్తిస్సమ్యగృక్తేతి || తతో
 పాంగేనరాజాకాళిదాసంపశ్యతి - తతస్సతహ || శ్లో || అబబాసువిలాసి నోన్వ
 భూవనాయనైరేవనవోషగూహనాని - తదారాజాస్వాభిప్రాయంజ్ఞాత్వా
 తుష్టఃకాళిదాసంవిశేషేణసమ్మానితవా - అన్యదామృగయాపరమశోరా
 జాఅత్యంతమాతకఃకస్యచిత్సరోవరస్యతీరేనివిడచ్చాయస్యజుబూహుక్ష

మూలము పావిత్ర్య - తత్ర శయా నెరాజ్ఞజంబోరుపరిబహుభిఃకపిభిఃజంబూ
 ఫలానిసర్వాణ్యపిచలితాని - తానిసశబ్దంపతితానివశ్యకాఘటికా మాత్రంస్థి
 త్వా శ్రమంపరిహృత్యోత్థాయతురంగమవరమారుహ్యగతః - తతస్స భా
 యారాజాపూర్వానుభూతకపిచలితఫలవతనగవమనుకుర్వన్నకుస్యామా
 హ॥శ్లో॥గుళుగుగ్గుళుగుగ్గుళు - తతతహ కాళిదాసః॥శ్లో॥జంబూఫలానివ క్వా
 నివతంతివిశులెజలై-కపికంపితశాఖాభ్యోగుళుగుగ్గుళుగుగ్గుళు - రాజాతుష్ట
 తహ-సుకవేలదృష్టమపిపరహృదయంకథంజానాసి - సాతౌఛార్గదాపతి
 ముహుముహుఃపాదయోఃపతిస్త ఏకదాధారానగరైస్తద్భన్నవేషఃవి
 చరకకస్యవిద్యుద్ధ బ్రాహ్మణస్య గృహంరాజామధ్యాహ్న సమయేగ
 చ్చక్షతత్రతిమతిస్తతదావృథవిప్రోవైశ్వజేనంకృత్వా కాకబలింగ్యహ్ణా
 గృహగ్నిగత్యభూమాజలశుద్ధాయాంనిక్షిప్య కాకమోహ్వయతిస్తతత్ర
 మాస్తవిస్ఫూటనేనహాహేతిశబ్దేనదకాకాస్సమాయాతాః-తత్రకశ్చిత్కాక
 సారంరారితీస్తతచ్చుత్వాతత్పత్నీతరుణీభీతేవమాస్తంజోరనినిధాయ
 అయేమాతఇతివక్త్రంద-తతోబ్రాహ్మణఃప్రాహ - ప్రియేసాధుశీలేకిమ
 థంబిభేషీతి-సాప్రాహ- నాథమాదృశీనాంపతివ్రతాస్తీ శాంక్రూర
 ధ్వనిశ్రవణంసహ్యంవా - సాధుశీలేతథాభవేదేవేతివిప్ర ఆహ- తతోరా
 జాతచ్చరితంసర్వందృష్ట్వావ్యచింతయత్ - అహంబాధిశుంతరుణీమశ్మీలా
 మానం-యతోనివ్యాజంబిభేతి-స్వపాతివ్రత్యంస్వయమెవకీతయతిచ-
 మానమియంభీతాసతి - అత్యంతందారుణంకమరాత్రాకరోత్యేవ- ఏ
 వంశ్చిత్త్యరాజాతత్రైవరాత్రావంతహితపవాతిష్ఠత్ అథనిశీఢేభగ్న
 రిసుప్తేసామాంసపేటికాంవేశ్య కరేణవాహయిత్వా నమదాతీరమగ
 చ్చత్-రాజాప్యాత్మానంగోపయిత్వానుగచ్ఛతిస్త - తతస్సానమదాం
 ప్రావ్యతత్ర సమాగతానాం గ్రాహణాం మాంసందత్వానదీంత్యాకా
 అపంతరస్థేనపూలా గ్రారోపితేనస్వమనోరమేణసహగమతే స్తతచ్చరి
 త్రందృష్ట్వా రాజాగృహంసమాగత్య ప్రాతస్స భాయాంకాళిదాసమాహ్వా
 క్యప్రాహ-సుకవేశ్యః॥శ్లో॥వివాకాకరుతాద్భితా॥ తతఃకాళిదాస అహ
 శ్లో॥రాత్రాతరతినమదాం-తతఃతుష్టరాజాపునఃప్రాహ॥శ్లో॥తత్రసంత
 జలైగావః-తతఃకపిదహ - మమజ్ఞానైవసుందరీ - తతోరాజాకాళి

దాసస్యపాదయోః శతతి॥ ఏకదాధానానగరేవిచరణవేశ్యానీధ్యాంరాజా
 కంతుః లీలా తత్పరాంత ద్భ్రమణవేగేన పాదపతితావతం సాంకాంచన
 సుందరీం దృష్ట్వా సభాయామాహ॥ కంతుకంవణాయంతకవయభితి ॥ తజా
 భవభూతిరాహ ॥ శ్లో॥ విదితంననుకంతుకతేహృదయం ప్రమదాధరసంగమ
 లుబ్ధిభిః-వనితాకరతామరసాభిహతః పతితఃపతితః పునరుత్పతసి - తతోవర
 రుచిః ప్రాహ॥ శ్లో॥ ఏకాపిత్రయభవభూతికంతుకాయం కాంతాయాకరణల
 రాగంక్షరక్తుః॥ భూమాతచృణణభాశుగరగౌరః ఖన్ధస్సన్నయనమరీచినీల
 నీలః-తతఃకాళిదాస ఆహ॥ శ్లో॥ పయోధరాకారధరోహికంతుకఃకరేణరో
 షాదభిసాస్యతేముహుః - ఇతీవనైత్రాకృతభీతముత్పలం స్త్రీయః ప్రసా
 దాయపపాతపాదయోః-తదారాజాత్మవృత్త్రయాణామతుగలతుండదా-
 విశేషేణచ కాళిదాసమ దృష్ట్వావతంతమమ మపతనబోధారం సమ్మూలిత
 వాణ-శతఃకదాచిచ్చిత్రకమావలూకనతస్వరః రాజా చిత్రలిఖితంమహా
 శేషందృష్ట్వాసమ్యగ్నిభిశ్శిశ్యవదత్తదాకశ్చిచ్చివశమానామకఃశేష
 మిషేణ గాజానంచైతి॥ శ్లో॥ అనేకీభవనస్సంభేకభతుణతత్పరాః - ఏకఏవ
 హిశేషాయంధగణిధరణతునుః - తదాసీంరాజాతదభిప్రాయంజాత్యా
 తస్యైలతుందదౌ - కదాచిద్ధేమంతకాలేనమాతతేజస్వలంబీ హసంతీలంసే
 వయకారాజాకాళిదాసం ప్రాహ - సుకవేహసంతీంవణాయేతి॥ తతఃసుక
 విరాహాకవిమతిరివలహులోహాసునుటితవక్త్రప్రభాతవేలేప-హరమూ
 ర్రిరివహసంతీభాతివిధూమానిలాపేతా-రాజాఅతురలతుందదౌ - ఏకదా
 భోజరాజోంతగృహేభోగాహాస్తుల్యగుణాశ్చతస్రోజాంగనాలపశ్య
 త్-తాసుచకుంతలేశ్వరపుత్ర్యాంవద్వానత్యాం ఋతుస్సంసృలంగరా
 జస్యపుత్ర్యాంవంద్రముఖ్యాంక్రమప్రాప్తికమల నామ్నాంవద్యూత
 వణజయలబ్ధప్రాప్తిలగ్రహహిష్యాంచలీలాదేవ్యామూర్తీప్రేక్షణముఖే
 వాహ్వనంద ఎవంచతుదోగుణాదృష్ట్వాతేమగుణేషు న్యూనాధికభావం
 రాజావ్యచింతయత్-తత్రనర్వత్రదాక్షిణ్యనిధిః రాజరాజః శ్రీభోజఃశు
 ల్యభావేనద్వితీయటికావర్యంతం విచిత్రపితృమానవధారణేన నిద్రాంగ
 తః ప్రాతశ్చిహ్నాయకృతాన్వికస్సభామగాత్-తత్రచసీంహాసనమలంకు
 ర్వాణశ్రీభోజఃసకలవిద్యత్కవీసుండలసుంధనంకాళిదాసమాలాక్యసు

కవేద్యమాం త్యక్తురోనతురీయచరణాం సమస్యాంశ్చణు ఇత్యుక్తావతతి॥
 శ్లో॥ అప్రతిష్ఠాత్తిమూఢమనసాద్విప్రస్థాస్థితానాడికాః ఇతివతిత్వా రాజాకాళి
 దాసమాహ-నుకవేతి త్యమస్యాపూరణంకుర్విశితతః కాళిదాసః తస్యహృ
 దయంకరతలామలకవత్ప్రపశ్యత్ త్యక్తురాధికచరణ త్రయవిశిష్టం
 తాంసమాస్యాంపఠః॥ దేవ॥ స్నాతాతిష్ఠ తికుంతలేశ్వరసుతావారోగరా
 జస్వనుఃకుర్వాతేరాత్రిరియంజితాకమలయాదేవీప్రసాద్యాధునా- ఇత్యు
 తఃపుర సుందరీ జనసుణేన్యూనాధికం ధ్యాయతాదేవేనాప్రతిష్ఠాత్తిమూఢ
 మనసాద్విప్రస్థాస్థితానాడికాః - తదారాజాన్మహృదయమైవ జ్ఞాతవతః
 కాళిదాసస్యపాదయోఃసతతిస్త - కవిసుందలంచచమత్కృతమజా సుతే
 ఎకదారాజాధారానగరేవిచరన్ కర్వచిత్పుణక కుంభం ధృత్వాసమా
 యాంతీంపూర్ణచంద్రాననాంకాంచిద్ద్రష్టావత్కుంభజలశబ్దంచకంవ
 నశుశ్వానూనమేవతస్యాఃకంఠగ్రహణాయంఘటఃగతిమాజితమివకూజ
 తీతిమన్యమానఃసభాయాంకాళిదాసంప్రాహ॥ శ్లో॥ కూజితంరతికూజితమితి-క
 విరాహశ్లో॥ వినగ్ధేసుమువేరతైనితంబోవసంస్థితే కామన్యాశ్చిచ్ఛ్మగలేకూ
 జితంరతికూజితం-తదాశుష్టేరాజాప్రత్యక్షగలతుందదా-సనామచ-ఎకదా
 నమోదానద్యౌమహాహ్రదేజాలతైరేకః శిలాఖండః ఈదన్యంశితా
 క్షరఃకశ్చిద్ద్రష్టః-తైశ్చశుచీంతితం-తిదమశ్రలిఖితమివకంచిద్భాసూన
 మిదంరాజనికటంనేయమితిబుద్ధ్యాభోజనదసినమానీతం తదాకణ్యోభో
 జఃప్రాహ-పూర్వంభగవతాహనుమతాశ్రీమద్రామాయణంకృతం-తద
 త్రహదేనూతనైఃప్రత్యేపితమిత్రుతమస్తితతః-కిమిధంలిఖితమిత్యవ
 శ్యంవిచార్యమితిపిష్ఠానాకార్యజతుశరీక్షయాక్షరాణిపరిష్కాయవతతి-త
 త్రచరణస్వయమానుపూర్వాప్యల్లబ్ధం॥ శ్లో॥ అయిఖలువిషమఃపురాకృతా
 నాంభవతిహిజంతుషుకర్తణాంవిపాకః-తతోభోజఃప్రాహ-ఏతస్యపూ
 ర్వాధికంకథ్యతామితి-తదాభవభూతిఃప్రాహ॥ శ్లో॥ క్వనుకులసుకళంక
 మాయతాత్ర్యాఃక్వసురజనీచరసంగమాపవాదః॥ తతోభోజస్తత్రధ్వనిదో
 షంమన్వాస్తవేవపూర్వాధికమన్యథావతతిస్త॥ శ్లో॥ క్వజనకతనయా
 క్వరామజాయాక్వచదశకంధరమందిరేనివాసః॥ అయిఖలు-విపాకః॥ తతః

భోజః కాలిదాసః ప్రాహ-సుకవేత్తమపికవిహ దయంపరే||సతిహ||శివశే
 రసిశరాంసియానిరేజఃశివశివతానిరుతంతిగృహ పాదైః| అయిఖలు-విపా
 కః||తతస్తస్యశిలాఖండస్యపూర్వపుటేజఃశోధనేనకాలిదాసపరితమేవద్భ
 వ్హారాజాభ్యశంతుతోష-కదాచిద్భజేవిలాసాథంనూతనగృహంత
 రున్గితం.తత్రగృహంతరేగృహప్రవేశాత్పూర్వమేవకశ్చిద్రుప్తహ
 డుసఃప్రవిష్టఃసచరాత్రతత్రయేవసంతితాభక్షయతితతోమాంత్రి
 కాకాసనూహూయతమచ్చాటనాయరాజాయతతేన్న-సచలగచ్ఛన్నేవ
 మాంత్రికానెవభక్షయతి.కించస్వయంకవిత్వాదికంపూర్వాభ్యస్తమేవ
 తకాతివృత్తి-విషంసితేతత్రైవరక్షసిరాజాకథమస్యనివృత్తినివృత్తిచింతయత్
 తదాకాలిదాసఃప్రాహ-దేవనూనమయంరాక్షసఃసకలశాస్త్రప్రవీణస్సు
 కవిశ్చభాతి-అతస్తమేవతోషయిత్వాకార్యంసాధయామిమాంత్రికాస్తి
 వైంతు-మమమంత్రంపశ్యేత్సృష్ట్యైస్వయంతత్రరాత్రాగత్వాశేతేస్తతః
 ప్రథమయామెల్లహ్మగాక్షసఃసమాగతః-సచపూర్వంపురుషంద్భవ్హ
 వ్రతియామసేకైకాంసమస్యాంపాణినిసూత్రమేవవతతి-యేనోత్తరంతిథ్య
 దయంగతంనోక్తమయంనబ్రాహ్మణోతోహంతవ్యభితి-నిశ్చిత్యహంతి-త
 దానీమపిపూర్వవదయమపూర్వఃపురుషఃఆతఃనుయాసమస్యావతనీయా
 సచేత్సక్తేనదృశముత్తరంతస్యాఃతదాహంతవ్యభితిబుద్ధ్యావతతి-సర్వస్య
 ద్వైభితి-తదాకాలిదాసఃప్రాహ||సుమతికుమతీసంచదావత్తిహేతూ-భి
 తతస్సగతః-పునరపిద్వితీయయామెసమాగత్యవతతి-వృద్ధోయూనా-భితి-త
 దాకవిరాహ-సహపరిచయాత్త్యజ్యతేకామినీభిః-భితి-తృతీయయామెస
 రాక్షసఃపునస్సమాగత్యవతతి||ఏకోగోత్రైభితి-తతఃకవిరాహ-ప్రభవతిపు
 మాంయఃకుటుంబంబిభర్తితతశ్చతుర్థయామెఆగత్యసరాక్షసఃపత
 తి-స్తీపుంపచ్చభితి||తతఃకవిరాహ-ప్రభవతియదాతథగేహంవిసప్తంభితి-త
 తస్సరాక్షసోయామచతుష్టయేపిస్వాభిప్రాయమేవజ్ఞాత్వాతుష్టఃప్రభా
 తసమయేసమాగత్యతమాగ్నిస్యప్రాహ-సుమతేతుష్టేస్త్రికింతవాభీష్టమితి||
 కాలిదాసఃప్రాహ-భగవన్నైతద్దహంవిహాయాన్యత్రగంతవ్యమితి-సోపి
 తథేతిగతః-అనంతరంకుష్టభోజకవింబహుమానితవాక్-ఏకదాసింహాస

నమలంకుర్వాణే శ్రీ భోజే సకలభూపాలశిరోమణౌద్వారపాల ఆగత్య ప్రా
హ-దేవదక్షిణదేశాత్తో పిమల్లినాథ సామాకవిః కాపీనావ శేషోద్వా రివతః
తే-రాజా ప్రవేశయేత్యాహతతః కవిరాగత్యస్వ స్థితుక్తావదాజ్ఞయాచో
పవిష్టః పఠశ్లో॥ నాగో భాతిమదెనఖంజలధరైః పూణేణండునాశర్వసీలే
నప్రమదాజవేనశురగోనీత్యోత్సవైర్నిందిరం! వాణీ వ్యాకరణేనహంసమిధు
నైర్నిద్యస్సఖా పండితైః సత్పుత్రేణకులంత్వయావసుమతీలోక త్రయం
భానునా॥ తతో రాజా ప్రాహ - విద్వాత్తవో ద్వైశ్శంకిమితి-తతః కవిరాహ॥
శ్లో॥ అంబామప్యసినమయానన్నుషయాపాపినాంబయానమయా - అహనుపి
నతయానతయావదరాజకాకస్యదోషోముంభిత-రాజాచ దారిద్ర్యదోషం
జ్ఞాత్వాకపింపూర్ణమనారథంచక్రే - ఎకదాద్వారపాల ఆగత్య రాజానం
ప్రాహ-దేవకపి శేఖరీనామమహాకవిద్వాత్రివతః తే - రాజా ప్రవేశ
యేత్యాహతతః కవిరాగత్యస్వ స్థితుక్తావదతి॥ శ్లో॥ రాజకదో వారికాజే
ప్రప్రాప్తవానస్తివారణం-మదవారణమిచ్ఛామిత్వతోహంజగతీపతే-తదా
ప్రాప్తృఖితిన్యకరాజాతిసంకుప్తః తంప్రాగ్దేశంసర్వంకవయోదతంమత్వా
దక్షిణాభిముఖోభూత్ తతః కవిశ్చింతయతికిమిదంరాజాముఖంవరావృత్య
మాంససశ్యతీతితతోదక్షిణదేశంసమాగత్యాభిముఖః కవిః పఠతి॥ శ్లో॥ అపూ
ర్వేయంధమర్విద్యాభవతాశిక్షితాకథం - మాగకశౌఘస్స మాయాతిగు
ణోయాతిదిగంతరం - తతో రాజా దక్షిణదేశమపి మనసాకవయోదత్వా
స్వయం ప్రత్యజ్ఞుభోభూత్ - కవిస్తత్రాగత్య ప్రాహ॥ శ్లో॥ సర్వశ్శత
లోయం భవంతం భాషతేమృషా! పదమేకంనజానీషేవక్తుంనాస్తియా
చక్ర-రతో రాజా తమపిదేశంకవేదకత్తంమత్వా ఉదజ్ఞుభోభూత్ కవినః
త్రాపితాగత్య ప్రాహ॥ శ్లో॥ సర్వదాసర్వదోసేతిమిథ్యావ్యసంకథ్య సేబుదైః! నా
రయోలేభిలేభ్యున్యంసవక్షఃపరయోషితః-తతో రాజాసర్వాంభూమికవేద
జ్ఞాంమత్వా ఉత్తిష్ఠతిస్తకవిశ్చ తదభిప్రా యమృజ్ఞాత్వా పునరాహ॥
శ్లో॥ రాజకానకధారాభిత్వయిసర్వత్రవషణితి - అభాగ్యచ్ఛత్రసంచ్ఛ
న్నైమయినాయాంతిబిందవః-తదారాజాచాంతఃపుగంగత్వా లీలాదేవీం
ప్రాహ - నేనిసర్వంరాజ్యంకవయోదతంతతస్తతోవనంమయానహాగచ్ఛే
తి-అస్తిన్నవనం నేనిద్వాకాద్వారినిగ్ధతః బుద్ధిసాగ రేణముఖ్యామాత్యేనవృష్టః!

విద్వక్తరాజ్ఞాకేంద్రమితిసలహ - సకేమపీతి || తదాఅమాత్యః ప్రా హ్ - న
 త్రోక్తంశ్లోకంపఠ-తతఃకవిశ్లోకచతుష్టయంపఠతి-అమాత్యస్త్రోహ-
 సుకవేతవకోటిద్రవ్యంసీయతేపఠంరాజ్ఞాయుత్తవదస్తంభవతితత్పు నర్వి
 క్రియఃసామితి-కవిస్తథాకరోతి - తతఃకోటిద్రవ్యందత్వాకవింప్రేషయి
 త్వాఅమాత్యోరాజనికటమాగత్యతిష్ఠతిన్త|| తదారాజాచతమాహ - బుద్ధి
 పాగగణాజ్యమినంసర్వందత్తంకవయేవత్స్విభిషహతపోవసంగచ్ఛామి - త
 త్రసపోవసేతవాపేతయోయినుయాసహగచ్ఛేతితతోమాత్యఃప్రాహ-
 దేవశేనకవిచాసూతిద్రవ్యముత్సేనరాజ్యమిద్రావిక్రీతం-కోటిద్రవ్యంచవి
 దుషేదస్తం - అతోరాజ్యంభవదీయమేవభుంక్ష్యేతి|| తదారాజాచబుద్ధి
 సాగమపేషేషేణసమ్మతితవా|| అన్యదారాజామృగయాశసేనాటవీమ
 టకలలాటంతపెతసనేహ్యనదేహాపిపాసాపర్యాకులస్తగమాయుహ్యడే
 దకాథీనికటతటభువనుటాతడలభ్యావరితాంతఃకస్యచిన్తహతరోధ
 స్తాదుపవిద్యః - తత్రకావిగ్ధోపకన్యాసుకుమారమనోజ్ఞసర్వాంగాయుత్స
 చ్ఛూయాధారానగరంప్రతితక్రంవిక్రీతుకామాశక్తభాండంచోద్వహంతీప
 మాగచ్ఛత్ - తామగచ్ఛంతీదృష్ట్వారాజాపిపాసావశాదేతద్భాండస్తతి
 పేయంచేత్పిబామీతిబుద్ధ్యాసృచ్చత్తరుణికిరూపహసీతి|| సాచతన్త్రాగ్రి
 యాభోజంమత్వాతత్ప్రీతాసాంచజ్ఞాత్వాతన్త్రభావలోకనవశాచ్ఛందోరూ
 పేణాహ|| శ్లో|| హినుకుందశశిప్రభశంఖనిభంపరిపక్వకపిస్థసుగంధరసంయ
 వతీకరనిర్మథితంమశితంపిబహేస్యపనర్పరుజాపహరంకృతిరాజాత్తత్రక్రంతు
 ద్దపీత్యతాంప్రాహ-సుభ్రుక్రింతవాభీష్టమితి-సాచకించదాపిష్టుతయావ
 నామదనపరవశామోహోకులనయనాప్రాహ-దేవమాంకన్యామేవానై
 హి-సాపునరాహ|| ఇరుంక్షైగవిశివకోకపటలీచాంభోజినీవల్లభంమేఘంచా
 కశమండలీవకుభుపత్రేణ్ణి-అర్కస్తంభం|| మాకండంపికసుందరీవరముణీవా
 క్షేశ్వరంప్రాప్తితంచేతోన్మన్త్రియంపదాపృథవరత్వాంద్రస్తుముత్కంఠ
 రాజాచనుతక్రమఃప్రాహ-సుకుమారిత్వాంలీలాదేవ్యాటనుమత్వా
 మన్త్యునిహానానగరంసీత్యాంతక్షేపస్వీకృతవా|| - కదాగిత్తా
 మితికవిదనశరీరీపీతాయామిదిరాత్మ్యాకరతలగిరిహేమనందనో

పానపంక్తిమరటన్నెవపాత - తతోరాజాసభాయానూగవ్యకాళిదాసం

ప్రాహ - సుకవేపనాంసమస్యాంపూరయః॥టంటంటటంటంటటంటటం
టం - తదాకాళిదాసః ప్రాహ - రాజాభిషేకమదవిహ్వలాయాఃపాస్తా
మృత్యోహేమఘటోమువత్యాః - సోపానమాగేఘంకరోతిశబ్దం
టంటంటటంటంటటంటటంటంటం - తదా రాజాస్వాభిప్రాయంజ్ఞాత్వాఅక్ష
గలక్షందవో - అన్యదాసింహోసనమలంకుర్వాణేనీభాజేకశ్చనచోరఃఅర
క్షతైరాజనికటంగీతః - రాజాతంద్రప్రస్థాకాయమిత్యపృచ్ఛతేనదాలగక్ష
కాః ప్రాసయః - దేవఅనేనకుభిల్లకేనకన్తింశ్చిదేవశ్యాగృహేఘాతపాత
మాగేఘంవ్యాఘ్రవ్యాఘ్రవ్యాఘ్రానీతి ॥ తదా రాజా ప్రాహ ॥ అయందంఢ
నీయతి॥తతఃబుక్కుండోనామచోరః ప్రాహ ॥ శ్లో ॥ భట్టినాప్యభాగవీయోపి
నప్ట్యభిక్షునాప్యభిక్షుసేనోపివప్ట్యభిక్షునాప్యభిక్షునాప్యభిక్షునాప్యభిక్షు
భాగ్యవశ్యామంతకస్సన్నివిప్ట్యః॥తదా రాజా ప్రాహ భాగ్యమంతకస్సన్ని
చ్చయభేదచ్చంవిహర - కదాచిద్భోజోవ్యగయావగ్యాకులఃవనేవిచరకా
విశ్రమావిప్రమృగయఃకంచిత్రటాకమాసాద్యస్థితవాక్ - శ్రమాప్రసవః
తతోచగవయోనిధికుహరంగతేభాస్కరే॥ శ్లో ॥ తత్రైవారోచతనిశాతస్య
శాజ్ఞస్సఖప్రదా - చంచచ్చంద్రకరానందసందోహాపరికందభా - తతఃప్ర
త్యావనమదేనగరంవ్రతిప్రస్థితోరాజాచరమగిరితంబలంబమానశశాంక
బింబమవలోక్యసమతూహలస్సభామావాద్యశదాసమీపస్థాకవీదా
న్నిరీక్ష్యసమస్యామేకామవదత్ ॥ శ్లో ॥ చరవగిరినితంచేచంద్రబింబలలం
బే - తదా ప్రాహభవభూతిః॥ శ్లో ॥ అరుణకిరణజాలైరంతరియోగతక్షే - తతో
దండి ప్రాహ శ్లో ॥ చలతిశిరవాతేమందమందంప్రభాతే - తతఃకాళిదాసః
ప్రాహ శ్లో ॥ యువతిజనకదంబేనాధముక్తోపబింబేచరమగిరితంచేచంద్రబిం
బలలంబే - తతోరాజాసర్వానపినమ్నానితవాత్తత్రకాళిదాసం విశేష
తఃపూజితవాక్ - అథకదాచిద్భోజానగరాద్భూహినిగతఃతఃమాతనేనతటా
కాంభానాబాల్యసాధితకపాలశోధనాదివకారః॥ తన్నూననుశ్చనశభరశా
బింకపాలంప్రకృష్టవికటకరోటికానికటఘటితోననిగతః - తతఃరాజాస్వ
పురియవాచ - తదారభ్యరాజ్ఞికపాలవేదనాజాతా - తతస్తత్రత్రైభిశ్చగర్వ
రైఃసమ్యక్ప్రేక్షితాపినశాంతా ॥ ఏవమహాశంనితరామస్వస్థేరాజ్ఞి
మానుషిణి తేనమహారోగే॥ శ్లో ॥ యోమంయోమమభూద్వపుగతమఖం

హేమంతకాలేబ్బవద్వక్రంవిగతకాంతిరాహువదనాకాంతాబ్జబింబో
 పహం-తతఃకార్యవదేమృతస్యవిముఖంక్షీబస్యనారీష్యివ-వ్యాధిఃపూణత
 రోబభూవపి నేనుష్కేషిఖావానివ-ఏవమతీతేనవత్సరేపికాలే-సకేనాపి
 నివాతితఃతద్గదః-తతశ్చీభాజౌనానావిధనమయాపకగ్రసనపదోరొగ
 దుఃఖశమనాస్సయాపస్థం శోకసాగరబిముగ్ధంబుద్ధిసాగరంకథమపి సంయ
 తాక్షరామువాచవాచం-బుద్ధిసాగర ఇతఃపరమస్తద్విషయేనకోపిభిషగ్న
 రోవసతిమాతనోతుబాహూటాది భేషజకోశాణాభిరాప్తాశసినీరస్యాగ
 చ్ఛగుమదేవసమాగమసమయఃసమాగతఇతితచ్చుత్వానర్వేపిపారజనాః
 కవయశ్చ అవరోధసమాజాశ్చవిగళదప్రాప్తానయనాబభూవుః-తతఃక
 దాచిజ్ఞేవసఖాయాంపురందరఃనకలమునిబృందమధ్యస్థంవీణామునిమాహా
 మునేశ్చదాసింభూలోకేకానామచారేణ-తతఃనారనఃప్రాహ-సురనా
 భనకిమప్యాశ్చర్యంకింతుధారానగరవాసీశ్రీభోజభూపాలఃరోగవీడితోనత
 రామస్వస్థఃవతఃతే-సతస్యరొగఃకేనాపిసనివారిరః-తదసేనభోజనపాలే
 నభిషగ్నరాఅపిస్వదేశాన్నిప్రామితాః-వైద్యశాస్త్రమపి అన్యతమి
 త్నిగస్తమితి-ఏతదాకణ్యేపురుషహతస్సమీపస్థానాసన్యావిదమాహభో
 స్వత్వైద్యోకథమన్యతంధన్వంతరీయంశాస్త్రం-తదాతావాహతురమరే
 శం-దేవనవ్యశీకమిదంశాస్త్రంకింతవమరవిదితేనరోగేణబాద్యతేసోభో
 జఇతి-ఇంద్రః-కోసావచాన్యరొగఃకింభవతోర్విదితఃశతప్రావూచతుః-దే
 వకాపాలశోధనేక్యతేభోజేనతదాప్రవిష్టఃపాతీనః-తన్మాలోయంరొగఇ
 తితదాఇంద్రఃస్తయమానముఖఃప్రాహ-తదిదాసీమేనయువాభ్యాంగంత
 వ్యంనచేదితఃపరంభూలోకేభిషక్చాస్త్రస్యాసిద్ధిభావే-సఖిలుసరస్వతీ
 విలాసస్యనికేతనంశాస్త్రాణామృతతాచేతితతఃసురేంద్రాదేవేనతావు
 భావపిఠ్యశ్చిజ్జవేషాధారానగరంప్రాప్యద్వారస్థంప్రాహతుః-ద్వా
 గ్రస ఆవాంభిషజౌకాశీదేశాదాగతౌశ్రీభాజాయవిజ్ఞాపయతేనాన్యశమి
 త్యంగీకృతంవైద్యశాస్త్రమితిశుత్వాతత్ప్రతిస్థాపనాయతద్రోగనివార
 ణాయచేతి-తతోద్వారస్థఃప్రాహ-భోవిప్రానకోపిభిషక్ప్రవరఃప్రవేష్ట
 వ్యఇతిరాజ్ఞోక్తం-రాజాభుకేవలమస్వస్థః-నాయమనసరోపిజ్ఞాపనస్యేతి-

తస్మిన్ కషణే కార్యవశాన్ హినిగతా తోబుద్ధిసాగరస్తావ్రహ్మకాభవంతా
 విశ్వోపపత్తుః - తతః తాయథాగతమూచతుః - తతోబుద్ధిసాగరేణ తాంజ్ఞః
 సమీపంశీతా-తతోరాజాతావవలోక్యముఖశ్రియాఅచూనుషాదినిబిడాన్వా
 ఆభ్యాంశక్యలేయం దోగోనివారితుమితినిశ్చిత్వ తా బహు చూనిగీవాణాచత
 స్తానూచతుః-రాజన్నభైత్తవ్యం రోగోనిగతః - కింశుకుశ్చదిదేకాంతేత్వ
 యాభవితవ్యమితితతః గాజ్ఞాపితథాకృతం - తతస్తావపి రాజానం మోహ
 మాణేన మోహయిత్వా శిరఃపాలమాదాయతత్కరోతి కాపుత్రస్థిగంశ
 ఫరకులం గృహీత్వా కస్తిశ్చిద్భాజనైశ్చివ్యసంధానకరణ్యాకపాలం యథా
 వదారచయ్యసంజీవిన్యాచతం జీవయిత్వా తస్మై తదవశే యతాంతగాత
 ద్ద్రష్టావరాజాంస్తితః పేతదితి కాపుత్రవాణ- తదాతానూచతుః రాజా
 త్వయాచాల్కాదారభ్యవరివితకపాల శోభనతస్యం ప్రాప్య మిదమితి తతోరా
 జాణాన్విదేమత్వా తచ్ఛిగనాథకమపుత్రుః - కిమస్తాకంపభ్యమితి-త
 తః తానూచతుః||శ్లో||అశీతేనాంభసాస్మానంపయః పానువయస్త్రియః-
 ఏతద్యోమానుషావభ్యమిదిత త్రాంతరేరాజానుభ్యేమానుషాభిసంబో
 ధనం శుత్వావయంజేత్వానుషాః కామిదామిలితయోః హస్తార్పణితిస్వ
 హస్తాభ్యామగ్రహీత్ తతస్తత్క్షణ ఏవతావం తరదత్తాం బ్రువంతావేవ
 కాళిదాసేనపూరణీయం శరీయచరణమితి - తతోరాజాన్విదేమః సర్వానా
 హూయతద్వత్తమబ్రవీత్ - తచ్ఛుత్వా సర్వేపిదనుక్తృతాః విస్త్రి
 తాశ్చ బభూవుః-తత్కాలిదాసేనతురీయచరణంపూరితం-స్త్రిగ్ధమగ్ధంవ
 భోజనమితి-తతోభాజోపికాళిదాసంలీటామానుషం మత్వా సరంశమ్నానిత
 వాణ-అథభోజన్తపాలః ప్రతిగతంసంజాతకందభ కాంశిర్నవ్యధేధా రాధీః
 కృషేతరవక్షుచం ద్రవివ-తతః కదాచిత్సంహాసనమలంకుర్వాణోశ్రీభోజేకా
 లిదాసభవభూతిదండిబాణమయూగవరరుచి ప్రభృశిశివితలక కులాలంకృ
 తాయాంసభాయాంద్వారపాల ఏత్యాహ-దేవకశ్చిత్కవిఃద్వారితివృత్తి-తే
 నేయం ప్రేషితాగాధాసనాథా చీటికాదేవసభాయాం నిక్షిప్యతామితి
 తాందశేయతి-రాజాగృహీత్వా తాంవాచయతి ||శ్లో|| కాచిద్బ్రూతారనుణ
 వసతింప్రేషయంతీకరంధం దాసీహస్తాత్సభాయనులిఖద్వా ఏకమసోపరి
 స్థం-గౌరీకాంతంజననత నయంచంపకం చార్తభావంపుచ్చత్కార్యోః ప్రణ

తిలకమల్లినాథఃకవీంద్రః - తచ్చ త్వాసర్వాపివిద్వత్పరిషత్పనుశ్చ-
 తా-తతఃకాళిదాసః ప్రాచీన-రాజామల్లినాథశ్చైవ మాకారయితవ్యత్స-
 తతోరాజాదేశాద్ద్వారపాలేననప్రవేశితఃకవిః రాజానంస్వప్రీత్యక్వాత
 దాశ్చయోపవిష్ట-తతోరాజా ప్రాచీనంకవీంద్రం - విద్వామల్లినాథకవే
 సాధురవి శాగధాతదాకాళిదాసః ప్రాచీనముచ్యతేసాద్భితి-వైకాంత
 రంగంకాంతాయాశ్చరీ తస్య వణననశ్చైవ నిమిషశిష్యత్యుచ్యతే
 ప్రతిభావణననతదాభవభూతిఃప్రాచీన-విశేష్యత్యయంగాభవంక్ష్రం
 తోచ్యనవైరిణో వాతాత్మజస్య వణనాదివితతిః ప్రిత్యనరాక్షాతస్తై
 త్తంశునణానాంలక్షంపంచగజాశ్చదశేతురగాశ్చసితాః- తతః ప్రీతోవి
 ద్వాస్తాతిరాజానం || శ్లో || దేవభాజతపదానజలౌఘానోయమబ్ధింజనీతివి
 శంక-అన్యధాతమదితేమశిలాగోభూరుమేమకథమివ్యశదానం-తతోలో
 కాత్తరంశ్లోకిం శ్రుత్వా రాజాపునరపితస్తైలక్షత్రయందదా - తతోలిఖతిన్త
 భాదాగారికధర్మపత్రే||శ్లో||ప్రీతశ్చ భాజభూవస్సదసిపిరహిణీ గూ
 ధనమోక్షేషద్భంశ్రుత్వాహేమాంబలక్షందశచనరతుగాఢపంచనాగా
 నయచ్ఛత-పశ్చాత్త్రైవసోయంవితగణగుణనద్వణనాత్ ప్రీతచేతాః
 లక్షంలక్షంబలక్షంపునరపితదదామల్లినాథాయతస్తై- తతఃకదాచిద్భృజ
 రాజఃకాళిదాసంప్రతి ప్రాచీన - సుకవేత్వమస్మాకంచరమగ్రంథంపిత-త
 తః క్రుద్ధోరాజానంవినింద్యకాళిదాసః క్షణేనతందేశేంత్యక్వావిలాసవత్వా
 సహపకశిలానగరం ప్రాప - తతఃకాళిదాసవియోగేనశోకాకులస్తంకాళి
 దాసంమృగయితంరాజాకాపాలికవేషం ధృత్వాక్రమేణ పకశిలానగరం
 ప్రాప-తతఃకాళిదాసోయోగినుద్యుష్ట్యాతంసామపూర్వంపత్రచ్ఛ-యో
 గికకుత్రతేస్థితిరితి-యోగీవదతి||సుకవే అస్మాకంధారానగరేవసతితితతః
 కవిరాహ-తత్రభాజకుశలీకిం - తతోయోగీ ప్రాచీన-కింసుయావనక్రవ్య
 మితి-తతఃకవిరాహ-తత్రాతిశయవారాః స్తిచేత్సత్యంకథయేతి || తదా
 యోగీ ప్రాచీన - భాజోదివంగతత్తి-తతః-కవిఃభూమానిపత్యలవతి- దే
 వత్వాంసినాస్తాకంక్షణమపిభూమానస్థితిః - అతస్తస్యభూమిమహామాగ

చ్చామితికాలిదానఃబహుళోవిఅప్యచరమశ్లోకంకృతవాః॥శ్లో॥ అద్యధా
 చానిరాధారానిరాలంబాసరస్వతీపండితాఃఖండితాస్సర్వేభోజరాజేదివం
 గతే-ఎవంయుదాకవినాచరమశ్లోకఉక్తస్తదైవసయోగీభూతలే విసంజ్ఞఃప
 పాత-తతఃకాలిదానస్తథావిధంతమవలోక్యఅయం భోజ పవేతివిశ్చిత్యమా
 హమహారాజతశ్రభవతాహం వంచితోస్తేత్యభిధాయర్పుడితితం శ్లోకంప్ర
 కారాంతరేణవపాత,

శ్లో॥ అద్యధారానదాధారానదాలంబాసరస్వతీ-పండితామండితాస్స
 ర్వేభోజరాజేభవంగతే - తితోభోజస్తమాలింగ్యప్రణమ్యధారానగరం
 ప్రతియయా ॥ శైలంశైలవినిశ్చలంచ హృదయంముంజస్య తస్మిన్
 జేభోజేజీవతిహమనంచయ సుధాధాకాంబుధౌమజ్జత . స్తి భిశ్శీలవతీ
 భిగేవ సహసాకతుకాంతపస్తత్వరేముంజేముంచ తిరాజ్యభారమభజత్యా
 వైశ్చభోవైన్మకవః,

❖ భోజచరిత్రంసంపూర్ణం❖

